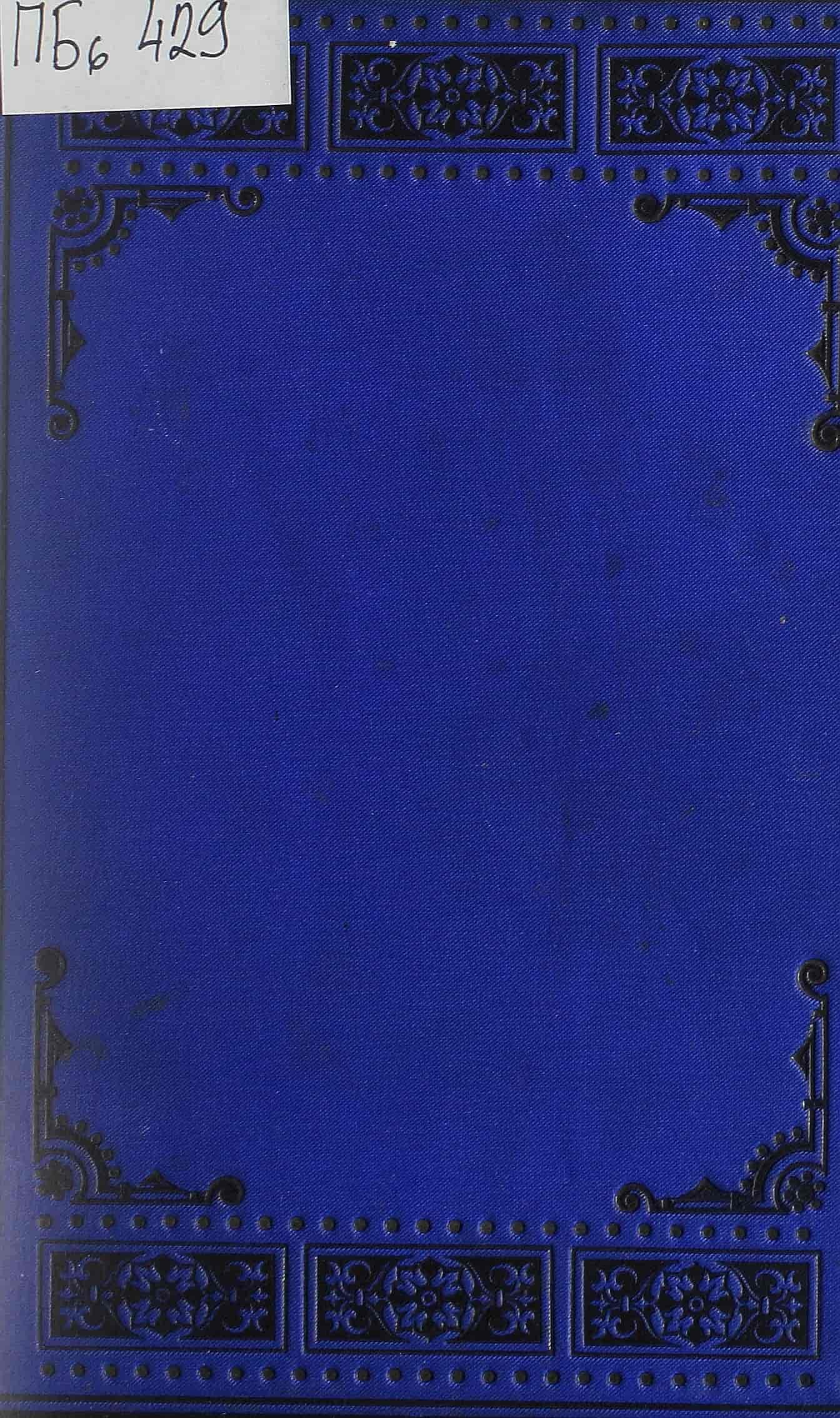

ПБб 429

ID = 39 044103

6.6
429

„ПРАВИТЕЛСТВУЮЩИИ

УНИВ. БИБЛИОТЕКА

И. Бр. 45436

СОВѢТЪ СЕРБСКІИ“

ЗА ВРЕМЕНА КАРА-БОРЪИЈЕВА

Лука Ћеловић

БЕОГРАД

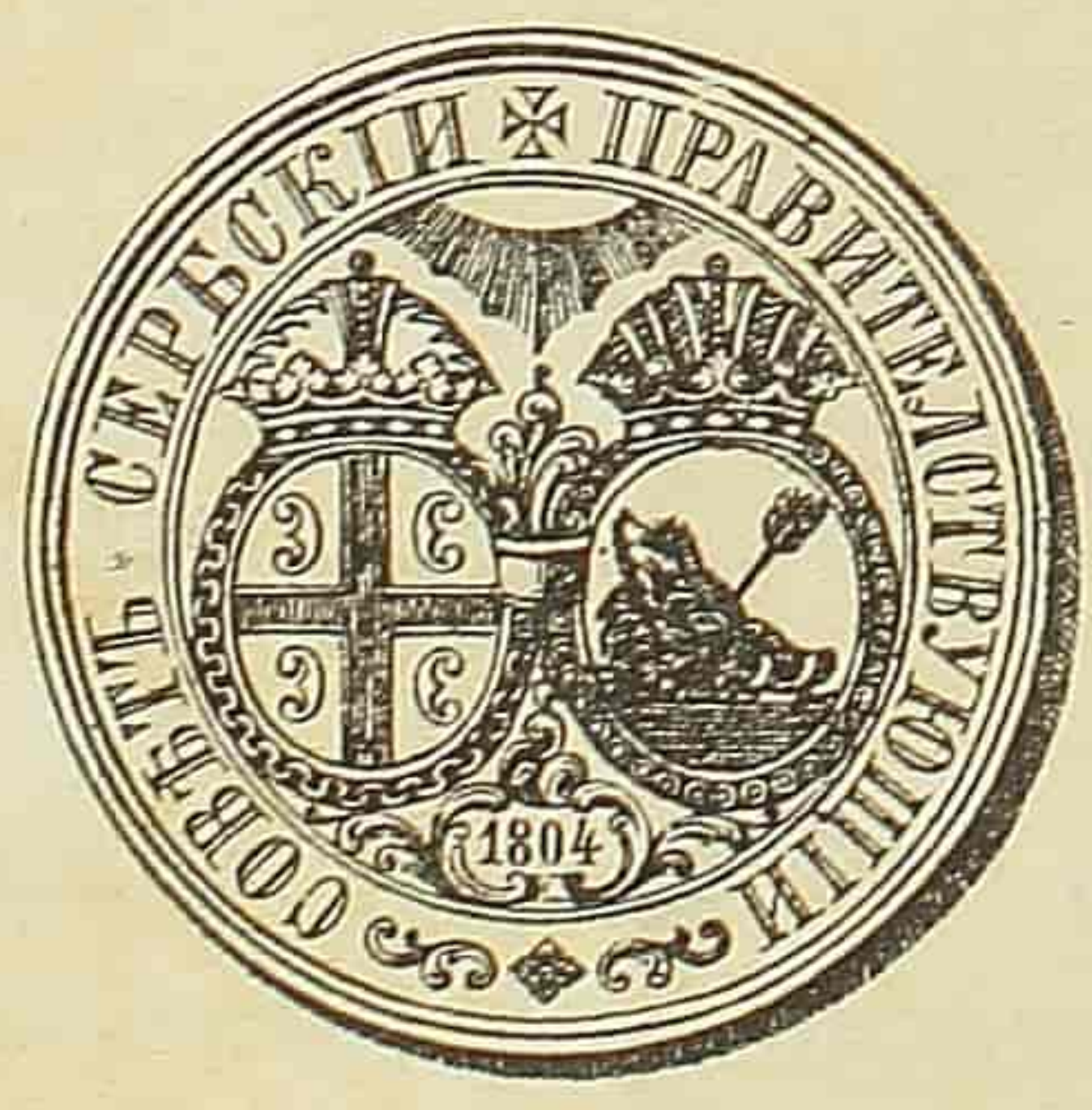
или

Luka Celović

ОТИМАЊЕ ~~БЕОГРАД~~ ВЕЛИКАША ОКО ВЛАСТИ.

НАПИСАО

БУК СТЕФ. КАРАѢИЋ.

У Б Е Ч У,

У ШТАМПАРИЈИ ЈЕРМЕНСКОГА МАНАСТИРА

1860.

1917
10 11 12

Luka Celovic
BEOGRAD

Luka Celovic
BEOGRAD

ПРЕДГОВОР.

Пренумеранта на ову књижицу скупљено је у Србији колико се нико није могао надати ни мислити: 2357! Тијем је освјетлан образ народу нашем, једно за то, што се очевидно показује, како народ наш мари за своју историју; а друго, што се показује, да овдје у народу нашем већ нијесу ријетки људи који књиге читају. За то је велика хвала како оној господи која су огласе моје разашилjali (јер ја из Беча нијесам могао тога чинити), тако и окружнијем и сремскијем старјешинама који су их препоручивали, и онима који су пренумеранте купили, а и онима који су се пренумерирали. А од мене ће им свима бити највећа захвалност, ако ме Бог поживи и окријепи још ко-

је вријеме да их обрадујем још неком књижицом о народу нашем.

Ако суђено буде ја сам рад издати још ове књиге на свијет:

1) *Четврсту књигу нашијех народнијех ијесама*, која још у овој години може бити наштампана.

2) *Грађу за Српску историју нашега времена*, од почетка године 1804. па до Светоандријске скупштине 1859. године (ово би било у двије књиге од прилике по 15 табака.)

3) *Живот најзнатнијих поглавица овога* (поменутог) *времена* (као што је у даници за годину 1826. живот *Хајдук-Вељков*, у даници за годину 1829. живот *архимандрита Стефана*, *Хаџ-Рувима* и другијех неколико старјешина, и у овој књижици на крају *Миленка Шојковића*, *Петра Добрињаца* и *Југовића*.)

4) *Обичаје или живот народа нашега.*

5) *Њемачко-Српски рјечник.*

А осим овога свега нашло би се и другијех којекакијех ситница (све о народу нашем), као н. п. око једне хиљаде *народнијех загонешака*, којима сам почетак учинио још 1821. године и т. д.

Готово у свему овоме главни је посао већ свршен, само треба још нешто да се

— Ш —

прегледа, нешто поправи, састави и дотјера; али је мени већ настала 73. година, а због слабости у очима и у глави не могу сам да пишем. Него опет колико се узможе постараћу се еда би се јоште што отело од смрти, макар се и не могло све уличити као што би се хтјело, јер мислим да је у овакоме послу боље ишта него ништа.

У Биограду 20. Марта 1860.

В. С. К.

Кад један од прве Руске господе запита Српске посланике (прота Матију Ненадовића, Јована Протића и Петра Чардаклију) у Петербургу на свршетку године 1804., ко им је старјешина у Србији, прото Ненадовић одговори, да немају никаквога једног старјешине, него да нахије имају своје старјешине, које се између себе договарају и савјетују¹⁾. На то им рекне онај Руски господин, да ваља да поставе „совѣшѣ“²⁾ састављен од људи из свију нахија, који ће народом и земљом управљати и заповиједати свијем старјешинама. Ово проту Ненадовићу и Јовану Протићу буде врло по вољи, јер су знали, да Јаков Ненадовић, протов стриц, и Миленко Стојковић који је Јована Протића одредио на овај пут, никако не би ради да им Кара-Борђије заповиједа.

¹⁾ Овако је мени казивао прото у Лозници године 1807., и управо онда није могао друкчије ни одговорити; али послије не знам да ли би признао, да је тако рекао и тијем показао, да није признавао Кара-Борђија за главнога господара и управитеља.

²⁾ Ја даље за то пишем *совјеш* а не *савјеш*, што мислим да у Српскоме језику и у овоме смислу не ваља ни једно, него би ваљало казати *вијеће*, као што су и Руси у стара времена, н. п. у Новгороду имали *вѣче* или *вече*.

Кад се ови посланици Српски године 1805. врате у Србију, прото Ненадовић и Божо Грујовић, којег су посланици из Русије довели са собом³⁾, навале једнако око Јакова да се постави совјет, које и Јакову буде по вољи. И тако оне исте године, пошто освоје Карановац и Ужичани им се предаду и плате уцјену, Јаков позове Кара-Борђија да дође о Великој госпођи у манастир Боговађу, да се о том разговоре и договоре. Но Кара-Борђије не хтједне отићи у Боговађу, него он дозове Јакова у нахију Биоградску у село Борак, и ондје се сазову и остале знатније поглавице, те уреде, да свака нахија избере по једнога поштена и паметна човјека, па ти сви људи да се састану на једно мјесто, да суде и пресуђују све веће распре и тужбе земаљске, и ето тако постане у Србији совјет, који се у почетку највише звао *синод* или *скупишина*; а на печату (на коме су били грбови Србије — под круном крст и четири оцила — и Тривалије — под круном свињска глава са стријелом забоденом у чело — који су на сриједи свезани један за други и између њих расте крин; одозго огријало сунце и луче своје

3) Овај Божо Грујовић био је родом из Сријема, из Руме, и свршивши науке и поставши доктор права, отиде године 1804. с Чардаклијном женом у Русију и постане у Харкову професор; но будући да је био слаба здравља, особито у прсима, за то му зима Руска буде врло несносна, и кад дођу Српски посланици у Харков, препоручи им се те га узму за тумача и секретара, и тако га по жељи његовој изведу из Русије. Он се прије звао *Теодор Филиповић* а у Србији, може бити да се не би одмах дознало ко је и откуд је, назове се Божо Грујовић (преведавши крштено име Теодор на Српски, а Грујоваља да му је био отац).

спустило до круна, а доље испод грбова „1804“⁴⁾ био је натпис : „*правителствующии совѣшъ сербскіи*“. Совјет се овај најприје намјести у манастиру Вољавчи, у нахији Рудничкој, но будући да ондје у пустињи нити су имали совјетници шта јести, нити је ко долазио да се суди, за то се премјести у манастир Боговађу а оданде послије некога времена у Смедерево. Први су совјетници постали она тројица, што су били у Русији, то јест: прото Ненадовић, који је био као и предсједник, од нахије Ваљевске, и Јован Протић, од нахије Пожаревачке, и Божо Грујовић као секретар или писар; а послије је дошао Вукоман из нахије Јагодинске, Аврам Лукић из нахије Пожешке, Младен Миловановић из нахије Крагујевачке, Јанко Бурђевић из нахије Смедеревске и Милија Здравковић из нахије Ђупријске.

Српске поглавице пристану и поставе совјет, али управо нијесу знале, шта ће то да буде; него су Јаков и Катић, и други гдјекоји већи, мислили, да совјетом мало зауздају власт Кара-Борђијеву, а Кара-Борђије мислио је, да њиме плаши Јакова и Катића, и друге, који би му се противили; а сви су мислили да ће совјет само којекаке ситнице судити, па и то онако, како они хоће, а остало све да они сами уређују и заповиједају по својој вољи; Божо пак и прото Ненадовић мислили су, да совјет буде највећа власт у земљи, и да свима погла-

4) Ја сад управо не знам, или је печат грађен 1804. године, или је та година за то метнута, што се онда почела буна (ја бих прије рекао да је ово друго узрок и да је печат грађен у Петербургу 1805. године).

вицама заповиједа у свачему, као што свједочи и натпис на печату: „*Правишелствующии* со-вѣтъ“, јер *правительствовашъ* у Руском језику значи: „Имѣтъ правительственную, или верховную власть.“

Тако је совјет у Вољавчи и у Боговађи за она неколика мјесеца само судио, ако му је ко на суд дошао; али сад намјестивши се у Смедереву и уредивши своју канцеларију, стане се мијешати и у земаљске уредбе и старати се мало по мало да власт себи присвоји. Тога ради Божо и прото Ненадовић и Биоградски владика Леонтије (који је у почетку године 1805. изишавши из Биограда остао међу Србима, и у Смедереву се помијешао међу совјетнике) наговоре којекако Кара-Ђорђевића и остале поглавице, да се сад опет у Смедереву сазове скупштина, да се совјет потврди и призна за највећу власт у земљи. Кад се та скупштина састане и у совјетној канцеларији каже се управо, шта се хоће, онда Кара-Ђорђевиће, видећи да му се гледа власт из руку да узме, изиђе на поље, па са својијем момцима, којијех је било више него у свију осталијех поглавица, опколи ону кућицу гдје је совјет био, и промовивши кроз прозоре пушке у канцеларију, повиче: „На поље, курве, по души вас!“ „Ласно је у врућој соби уређивати и заповиједати; него да вас видим сјутра у пољу, кад „Турци ударе“. Катић истина проговори: „Бог „с тобом, Ђорђевиће, шта је теби? Нијеси ти „полудио; ходи унутра;“⁵⁾ Јаков, ваљада боје-

⁵⁾ Године 1839. у прољеће мене је прото Ненадовић пред људима у очи корно и карао и готово ружно за ово,

ћи се од своје нахије тако далеко ићи и с Кара-Борђијем се у граду затјецати, није ту био ни дошао, а совјетници и друге мање и страшивије поглавице оборе очи преда се; и тако се овај разговор прекине: Кара-Борђије и све остале поглавице остану као и дотле, а совјет и непотврђен за највећу власт стане се све више и више мијешати у различне уредбе земаљске. Да би се боље видјело како је совјет Српски онда заповиједао, и како се називао и потписивао, вриједно је овдје додати једно његово писмо, писано у самом почетку његова уређивања Петру Добрињцу. Ево га од слова до слова:

говорећи, да то ништа није истина, то јест: ни да је Кара-Борђије изишао на поље, ни да је с момцима пушке на прозоре промолио и т. д.; али његов братучед, г. Јефрем Ненадовић, који је и сад жив, одговори му: „Ја сам од мога оца и од свију старјешина у Бесарабији слушао тако, као што каже Вук да је било“. Прото је Ненадовић ово за то чинио, што је мислио да се тијем срамоти Кара-Борђије, који се онда у Биограду за свеца држао и до неба подизао; а да се правда Милош Обреновић, на којег је онда ондје викала и ала и врана. Што је прото Ненадовић са својим ондашњим једномисленицима овако мислио о овим стварима и о историји, томе се није чудити; али се човјек не може начудити, како су оваки људи могли преварити Њемачкога професора у Липисци Хајнриха Вутке (*Wuttke*), и навратити га, да постане њихово оруђе и пред свијетом да говори о стварима од којих ништа не разумије, него само држећи се туђијех ријечи као слијепацидући вођева штапа (*Allgemeine Zeitschrift für Geschichte. März, Berlin, 1848. Serbien und Kanke*).

Благопощенородныи Г. Бинбаша Петре, Здравствуйте!

Вашима момцима, кои сѣ дошли на заповестъ Господар. Борѣа у скупщинѣ поради Скела Пожаревачкѣи за Васъ, — даемо ово Писмо; и Вамъ Авламо, да е оваи Совѣтъ народныйъ Заключио, да се нїедна скела, никоме не прода; него да оваи Синодъ Свѣда на све скеле свое люде метне; Тако Мы не дамо нїедномѣ поглаварѣ скеле держати, да се народъ не бѣни; како што сѣ почели были, — И тако смо веѣтъ метнѣли на Забрежскѣ, и Грочанскѣ скелѣ наше люде; а на дрѣге спремамо. — Зато Вамъ отписѣмо да ће скупщина ова и Пожаревачке скеле держати, као и дрѣге, — и бы више немойте се ништа у скеле мешати, и рѣке извадите — а Нашъ ће човекъ тамо скоро поставлѣнъ быти.

Съ тимъ Васъ любезно поздравляемо.

У Смедеревѣ 15^о Декем. 1805.

Протоерей Матдей Ненадовичъ,
(м. п.) Предсѣдатель Совѣта съ целымъ Синодомъ.

Пошто Срби узму и очисте Биоград од Турака године 1807. премјести се совјет из Смедерева, у Биоград. За прошло вријеме у Смедереву у њему се мијењало доста којешта. Прота Ненадовића још 1806. године позове Јаков к себи да му поможе војевати, а мјесто њега пошље у совјет Веса из Љубинића. Младен је такођер понајвише бивао по војсци. Још из почетка, а особито послѣје прота, много се тру-

Вы сте войвода, — манните се такови послова, и скеда, — веће добро воинике Ваше гледайте, и уређайте.

дио и на силу наметао митрополит Леонтије, да он буде предсједник у совјету, но Срби га никако нијесу хтјели примити, једно што је био Грк, а друго, што их је, као Турски човјек, од почетка буне једнако свјетовао и наговарао, да се Турцима предаду и да се умире, а особито их је одвраћао од Руса, да се с њима не мијешају, јер ће их преварити и оставити као Морију, те ће их Турци онако исто исјећи и поробити. За ово је вријеме Божо био једини стуб Српскога совјета: он је био и предсједник, и секретар и писар и све. Из Њемачке била су дошла три учена Србина: Јован Савић (или, као што се у Србији звао, Иван Југовић), који је прије био професор у Карловцима, и Стефан Живковић, ћак из Беча, и Јеремија Гагић, трговац из Земуна; но они ништа друго нијесу могли бити до писари, па и то: Југовић се разболи, и отиде опет у Њемачку да се лијечи, а Живковића опреми Божо у Рудничку планину на мајдан, гдје се била почела копати руда сребрна, а Гагић је највише којекуда слат: а Божо све сам. Сад дакле (године 1807.), како се Биоград освоји и совјет се из Смедерева пренесе у њега, такођер заповједи се, те и оне нахије пошљу своје совјетнике, које до јако још нијесу биле послале, као н. п. нахија Шабачка, Ужичка, Сокошка и Зворничка (Јадар и Рађевина). Ту је сад било у совјету Српскоме дванаест совјетника:

- 1) Младен Миловановић од нахије Крагујевачке;
- 2) Аврам Лукић од нахије Пожешке и Рудничке;
- 3) Јован Протић од нахије Пожаревачке;
- 4) Павле Поповић од нахије Биоградске и Грочанске;
- 5) Велисав Станојловић од нахије Јагодинске;
- 6) Јанко Бурђевић од нахије Смедеревске;
- 7) Милице Здравковић од Ресаве (нахије Ђупријске);

8) Милисав Илијћ од нахије Ваљевске; 9) Илија Марковић од нахије Шабачке; 10) Василије од нахије Ужичке; 11) Милутин од нахије Сокоске; 12) Јевто Савић од нахије Зворничке. Чардаклија се такођер наметао да буде совјетник, но будући да није имао нахије, није могао ни бити. Од овијех 12 совјетника за четворицу може се рећи да су знали књигу, јер Аврам Лукић и Павле Поповић знали су којекако записати своја имена, Јово је Протић знао мало боље од њих, а Јевто Савић знао је писати и читати боље од свију попова и калуђера и многијех старјешинскијех писара по Србији, и од самога Кара-Борђијева првога секретара, Јанићија Дмитријевића. Јово је Протић знао говорити Турски и Грчки, а други ни један није знао ништа осим Српски. Једини Јово Протић био је варошанин (из Рама или из Пожаревца), а остали су сви били сељаци. За совјетнике су избирани људи поштени, паметни, мирни и временити, који познају народ и народне послове; Јевто је Савић био најмлађи међу овијем совјетницима, али је и њему било више од 40 година. Младен, као совјетник од нахије Кара-Борђијеве, а уз то још послѣје Кара-Борђија у Србији најбогатији и врло рјечит човјек, био је предсједник у совјету. Сваки је совјетник имао из народне касе по 1200 гроша ⁶⁾ на годину и на два момка по 15 гроша на мјесец, и по неколико ока хљеба и меса на дан; јечма такођер узимали су из беглука, а кашто и дрва и сијена, а осим тога и свака је нахија своме совјетнику слала којешта, н. п. вина, ракије, пред зиму

⁶⁾ Мени се чини да је дукат онда био 9 гроша.

које говече и т. д. По оној првој уредби од године 1805., да свака нахија пошље у совјет по једнога човјека, ваљало је да буде више совјетника, јер н. п. од нахије Рудничке није било совјетника, него је Аврам Лукић био и од Рудничке и од Пожешке, тако није било совјетника ни од нахије Кладовске (од Кључа и од Крајине), ни од Крушевачке, Параћинске, Гургусовачке и т. д.; по свој прилици томе ће бити узрок, што наши људи мисле да је 12 људи доста за сваку пресуду (као н. п. што се и у Црној гори избирало по 12 кметова од сваке стране, кад су се какве велике распре пресуђивале). Највећа се до јако промјена и штета у совјету Српском догодила, што је Божо, ослабивши врло, отишао овога љета у Њемачку да се лијечи, па онамо и умрљо. Сад су дакле секретари остали Југовић (који се прошле зиме вратио из Њемачке) и Гагић.

Кућа, у којој је совјетник сједио, била је, као нахијска кућа, отворена свакоме човјеку из његове нахије. Кад је ко имао макар кака посла код совјета, најприје је ишао совјетнику своје нахије, и он је био дужан старати се његов посао што прије и што је могуће боље да сврши; ако би оваки човјек био из далека, да не може на обданицу доћи и посао свој свршити, он је могао код совјетника за бадава бавити се неколико дана, баш и да је коња имао. Често су долазили болесни људи из даљнијех нахија да траже у Биограду лијека код љекара, и по неколике недјеље дана бавили су се у нахијској кући код совјетника за бадава, само што су плаћали љекарима за лијекове и лијечење. Ако би се догодило да се човјек из каке нахије за каку кривицу код совјета затвори, совјетника његове

нахије одмах су питали зањ ко је и какав је, и он је био дужан старати се, колико је могуће, да га оправда и пусти из затвора. Кад је требало у какву нахију послати људе да што извиде или уреде, ваљало је да међу њима буде и совјетник оне нахије, као човјек који познаје ону земљу и људе.

У Смедереву се, особито из почетка, у једној соби и спавало и судило и писало, али је у Биограду совјет имао за себе велику кућу, и у првome кату у највећој соби скупљали су се совјетници и секретари ради вијећања и пресуђивања, а у мањијем собама су писали писари; пред вратима свагда је стајао један момак с пиштољима и с ножем за појасом, који се звао *каваз*, те је јављао кад би ко дошао и рад био унутра ући, и ако би онај који хоће унутра имао уза се оружје, казао би му да га иза паса извади и остави пред вратима (ово су и саме војводе морале чинити).

Совјет је још из Смедерева разаслао по нахијама кратке уредбе како ваља судити, а у Биограду, на свршетку године 1807., одреди и по нахијама распише, да се у свакој нахији постави прави суд од три судије (предсједника и два члана) и једнога писара; судије ове избирао је *народ*⁷⁾, као и совјетнике, а писара ако нијесу имали, совјет је био дужан наћи га и послати им; предсједнику је одређено било на годину 400 гроша, а члановима и секретару по 300. Овоме суду могао је сваки човјек тужити и војводу, и он је морао доћи на суд да се одговара. Ко овијем нахијскијем судом није био довољан, могао се тужити совјету. Осим тога совјет је издао једну

7) Звало се да је избирао *народ*, али су управо избирале *старјешине*.

уредбу, колико ће се поповима плаћати за њихове службе, н. п. за вјенчање, крштење, опијело, молитву малу и велику и т. д. Совјет је на свршетку године 1807. издао једну уредбу и за новце, како ће у земљи ићи. По том је био одредио да се продају Турске куће и остали миљкови како у Биограду тако и по нахијама. Он је давао под закуп скеле и ђумруке ⁸⁾ и примао друге приходе, који би се откуда догодили, набављао је цѣбану и остале војничке потребе за цијелу земљу, њему су старјешине на скуштини о новој години предавале рачуне од различнијех трошкова, н. п. што је потрошено на тобџије, на рањенике, на уводе и т. д. По овоме се види како је совјет у земљи једнако радио, а и изван Србије био је познат, ако не као највећа власт, а оно јамачно као тијело, које је с Кара-Борђијем дијелило власт: ја се опомињем једнога писма, које је на свршетку 1807. године патријар Цариградски писао совјету, и послао по једноме владици, да би се Срби покорили Турцима; а из Русије су писма била натписивана: *„Верховному вождю и правителъшсвующему совѣшу“*. Али при свему овоме совјет се није смио Кара-Борђију супротити ни у чему, а Кара-Борђије могао је совјету заповједити. Потпис совјетни био је: *„правителсшвующій совѣшъ народный Сербскій“* (или народа Сербскогъ) без и чијега имена.

⁸⁾ Совјет није могао поставити својијех људи по скелама, као што је у поменутоме писму Петру Добрињцу писао, него су се скеле једнако давале под закуп, и по свој прилици томе ће бити ова два узрока: прво, што су од гдјекојијех скела, као н. п. на Морави и на Колубари, били тако мали приходи, да није било вриједно поставити на њих особитога човјека; а друго, што су нахијске старјешине хтјеле скеле да закупљују.

Као што је познато, Кара-Борђија су старјешине у Шумадији године 1804. изабрале за главнога поглавара највише за то, да би на њега могли бацити кривицу ако би Турци на брзо земљом обладали. Кад рат на Турке или на дахије пође срећно у напредак, Кара-Борђије се трудио да би по избору ономе остао прави старјешина над свима у свему пашалуку Биоградскоме, али је то било врло тешко, и с тијем тегобама он се борио за цијело вријеме својега владања: неколика мјесеца мање од читавијех 10 година, и управо се може рећи, да га је та борба и из Србије истјерала и најпоследње му и главе дошла. Нахијске старјешине, које су се у почетку буне саме начиниле старјешинама, као и Кара-Борђије, првијех година нијесу ни у сну хтјеле да знаду да је Кара-Борђије њихов старјешина и да им он заповиједа, и Кара-Борђије видећи то није се ни усуђивао да им заповиједа, него је с њима, као старјешина нахије Крагујевачке, живљео и договарао се као са својијем друговима, и кад су откуд били послани какви новци народу у помоћ, они су их дијелили између себе (као и уцјену, коју су 1804. године узели од Турака Пожаревчана, и 1805. од Ужичана). Овакове нахијске старјешине биле су у Шумадији 1804. године: Јанко Катић из нахије Биоградске, Васо Чарапић из нахије Грочанске, Бушо Вулићевић из нахије Смедеревске, и Милан Обреновић из нахије Рудничке; а доље преко Мораве био је Миленко Стојковић из нахије Пожаревачке; али од свију овијех био је силнији горе преко Колубаре Јаков Ненадовић из нахије Ваљевске. У његовом је логору на Топчидеру године 1804. ударао добош да се иде на Кара-Борђијев логор, што је Кара-Бор-

ђије био затворио или уставио код себе некога Митрића, за којег је братом била сестра Јаковлева, те су их друге старјешине морале мирити; на свршетку године 1805. и у почетку 1806. он се потписивао заповједник нахије Ваљевске, Шабачке, Ужичке и Сокоске; и Кара-Ђорђију је поручивао, да му као главни старјешина не прелази горе преко Колубаре. Узроци, за које се Јаков овако био понио и осилио, нијесу били мали: он је први из Њемачке добио џебану и топове, он је први освојио град, Шабац, и Турке у њему предао, први топ који је од Срба стао пуцати на Турке у Биограду, био је његов, с помоћу његова топа узет је 1804. године Пожаревац, а 1805. године предани су и уцијењени Турци у Ужицу, а уз то још и нахија је Ваљевска готово највећа од свију осталијех у Србији.

Тако су ствари ове стајале године 1804., 1805. и до половине 1806., а по том се учини као да је Кара-Ђорђију срећа пошла у напредак; али набрзо удари натраг и постане горе него што је прије било. Јанко Катић, који је у Шумадији најстрашнији био за Кара-Ђорђија, погине (у нахији Шабачкој на селу Крњићу) око половине љета 1806. године бијући се с Бошњацима; Васо Чарапић погине на свршетку те године на Биограду; а Бушо је Вулићевић још 1805. године у јесен погинуо у Смедереву и мјесто њега постао брат му Вуица. На Јакова удари 1806. године силна војска Турска од Босне, и кад је он не могне узбити попале Турци и похарају многа села по нахији Сокоској и Ваљевској и обладају готово свом нахијом Шабачком, и народ неки побјегне преко Саве у Сријем, а неки се стане предавати Турцима:

и тако Јаков остане са врло мало људи, да се морао бојати и Срба као и Турака. У том Кара-Борђије дође из Шумадије с војском пред Бошњаке и славно их разбије на Мишару, и наново одметне народ који се Турцима био испредавао, и постави или потврди нове старјешине по онијем крајевима говорећи им, да су они као и Јаков и да Јаков њима у напредак нема ништа заповиједати већ ако по његовој заповијести.

Тако се у нахији Шабачкој подигне Лука Лазаревић као „комендат” или нахијски старјешина, и поред њега војводе: Стојан Чупић од Мачве и Милош Стојићевић од Поцерине; у нахији Сокоској Хаци-Мелентије архимандрит Рачански као нахијски старјешина, и поред њега војвода Петар Молер; из нахије Ужичке још из почетка је Кара-Борђије Јакова био истискао с помоћу Милана Обреновића, те тако Јаков остане комендат само од нахије Ваљевске, па је и ту поред себе имао у једној кнежини Грбовића, а у другој Кеџића, којима је Кара-Борђије говорио да су они као и Јаков; па и у самој његовој кнежини подговарао је гдјекоје главаре да га не слушају, као н. п. Цинцар-Јанка, који је тако био обезобразило и осилио да је опљачкао Јаковљеву жену, кад се 1806. године селила из Бранковине на Забрежје, да би оданде послуже, ако би било до невоље, лакше могла побјећи у Сријем; попа Милована из Грабовца, којег је Јаков због шуровања с Кара-Борђијем и посјекао 1806. године у селу Дријену; једнога капетана или буљубашу из села Звечке (чини ми се да се звао Ерић) и т. д. И тако се у почетку 1807. године у свој Србији већ знало и говорило да је Кара-Борђије главни управитељ над свијем старјешинама. Али у исто вријеме изиђу на глас доље преко Мораве у на-

хији Пожаревачкој, двије поглавице: Миленко Стојковић из села Кличевца и Петар Теодоровић из Добриње (по чему се највише и звао *Добрињац*).

Миленко је у самоме почетку био између првијех старјешина и потписивао се *билбаша*, само што је био мало подаље од Кара-Борђија; Петар је из почетка био Миленков буљубаша, а на свршетку године 1805. као што смо видјели, совјет га зове *билбашом*, али године 1806. бранећи Делиград од Турака тако се прослави и осили, да није марио ни за Миленка ни за Кара-Борђија, као да их и нема на свијету. Ја ћу за ово споменути овдје два свједочанства, од којијех свако било би само доста. У почетку год. 1807. кад Петар Ичко с кнезом Милићем из Ђићевца, са Живком Параћинцем и с Кара-Борђијевијем писаром, Стефаном Јефтићем, с Турскијем посланицима пође из Цариграда у Србију и дошавши у Делиград разумије, да су Срби Биоградскога пашу убили и све Биограђане побили и опљачкали, онда он остане с овијем Турцима у Параћину код Петра Добрињца, а Стефана Јефтића пошаље Кара-Борђију да пита хоће ли се ови Турци пустити у Биоград или ће се вратити на траг. Али Петар, који је и казао да Турци остану ондје, не чекајући Кара-Борђијева одговора све ове Турке (којих је са слугама било 12) изведе иза Параћина па побије и опљачка, а кад му по том Кара-Борђије, договоривши се с осталијем старјешинама, пише да Турке пошаље у Биоград, одговори му да их је он *послао на риби* у Видин (а послије се изговарао да их је побио за то, што су Кара-Борђије и Младен с осталијем поглавицама из Шумадије Турке у Биограду по-

били и оплијенили без њега.⁹⁾ То је једно свједочанство, а ово је друго: у мене има једно писмо Кара-Борђијево Петру од 8. Јунија године 1808. у коме му пише како се Миленко нањ тужи да му не да мира, него једнако напада нањ, и из међу осталогa хоће да му посијече некаквога кнеза, и послије многога карања и свјетовања вели му (Кара-Борђије Петру): „Тако потомъ рамномъ начинъ зові ті кога ћешъ тебе а онъ нека зове ко ће нѣмаъ па се побіте па коі надъвали“, а мало пониже опет вели: „А за істо оѣс све старешине зовнѣти і с помоћъ Миленкѣ доћи.“

Њих су двојица (Миленко и Петар) владали свијем онијем крајем између Мораве, Дунава, Тимока и Ниша, и то: Миленко доље низ Дунаво, а Петар од Ђуприје к Нишу.

Пређашње главне старјешине нијесу на-сртале на Кара-Борђија, као ни он што није на њих, него су били једнаки као другови, и сваки је у својој нахији заповиједао и управљао како је знао и хтио; сад пак, кад Кара-Борђије стане свима заповиједати, Миленко и Петар поплаше се да и њих онако не ослаби као Јакова, па управо устану они на њега, а уз њих мало по мало пристану и остале готово све веће старјешине: они су готово јавно говорили да

⁹⁾ Ово је све мени овако приповиједао и Петар у Бесарабији године 1819. и Младен у Крагујевцу године 1822, први хвалећи се како се није бојао Кара-Борђија, а други тужећи се на Петра додајући још, како су се они били договорили да кажу овијем Турцима како паша и Бнограђани нијесу хтјели да сједе с миром него подигли оружје на Србе, па их Срби за то побиле; па онда да им даду неколике хиљаде гроша на пут и да их испрате натраг, не би ли Турску владу још које вријеме заварали.

Кара-Борђија ваља ограничити, да не може по својој вољи чинити шта хоће, него совјет да заповиједа и њему, и да ваља тако уредити, да се он може и збацити кад би се нашло да је од потребе. Уз Миленка и Петра најприје приста-не Јаков, по том Лука Лазаревић и Вуица Вулићевић, а уз ове и друге гдјекоје мање старјешине. С Кара-Борђијем пак остане Младен Миловановић са својијем кумом Милојем Петровићем, оба из нахије Крагујевачке (Младен из села Ботуња а Милоје из Трнаве), који су и за Турскога времена ортаковали тргујући свињама, а сад се сродили и као браћа живљели у једној кући; осим ове двојице, кнез Симо Марковић из нахије Биоградске, из села Борка, који је по смрти Катићевој постао главни старјешина у нахији Биоградској; Милан Обреновић из нахије Рудничке, из села Бруснице, с којим се Кара-Борђије кумао, јер му је био вјенчани кум брату Милошу, и који је био главни старјешина од нахије Рудничке, Пожешке и Ужичке, и Хаџи-Мелентије архимандрит Рачански, који је био главни управитељ у нахији Сокоској, и којему је Кара-Борђије обрицао да ће га учинити владиком; а уз ове великаше и друге многе мање старјешине; а осим овијех народнијех старјешина с Кара-Борђијеве стране била су још двојица од писарскога реда: Иван Југовић, родом из Сомбора, и Михаило Грујовић родом из Руме, али они као иностранци у народу нијесу могли ништа учинити него су само учили Младена и Кара-Борђија, особито Југовић, којег су обојица много слушали.

Сви ови Кара-Борђијеви непријатељи, да би им слободније било викати на Кара-Борђија, викали су највише на Младена и на Милоја и на

Југовића, и налазили су им главне кривице: 1.) да они Кара-Борђија одвраћају од Руса и наговарају га да не прима Руске војске у Србију, да би они сами по својој вољи могли владати и управљати ¹⁰⁾; 2.) да Младен и Милоје народне

¹⁰⁾ Ови Кара-Борђијеви противници нијесу жељели Русе у Србију само да им помогну војевати, него управо и да владају Србијом. То ће се потврдити овим, што ћу сад казати. Године 1807. 11. Маја, пошаље Руски министар иностранијех дјела, Андрија Будберг, Кара-Борђију писмо по полковнику маркизу Павлучију, да би Руси дознали у чему се Србима може помоћи у рату против Турака. Писмо ово нађе Кара-Борђија у Неготину послје битке на Малајници, и прочита се у скупштини, у којој је од Руса био осим поменутога маркиза Павлучија и генерал-мајор Исанијев, који је с нешто Руске војске из мале Влашке био дошао Србима на Малајницу у помоћ, а од Срба: Кара-Борђије, Миленко, Вуица, Крајински оборкнез Михаило Станковић Карапанца, Станоје Главаш и совјетски писар Јеремија Гагић, који је ту приспио из Јаша. Пошто се ово писмо прочита и Српски истумачи, Српске старјешине у договору одреде, те Гагић напише министру Будбергу одговор у 13 малијех дијелова назначивши сваки бројем; први дијелак тога одговора ово је: „1. Да народъ Србскій жели быти подъ могуцественнымъ покровишелствомъ Его Императорскаго величества Александра перваго, коега смиренѣйше проси, да му што скоріе пошлѣ еднога способнога губернашора, кои бы Србіомъ управляо и у приличный поредакъ народъ привео, землю Србску расположио и по нравамъ народа устроио бы конституцију: ово устроение конституције, да буде именованъ Его величества Александра перваго.“ Како је од ондашњијех нашијех старјешина слабо који знао писати (од ове поменуте петорице само је знао потписати своје име Михаило Карапанца), тако је био обичај, да се на свима знатнијим писмима удара печат поред имена: кад Гагић у Кара-Борђија занште печат да га удари на ово писмо, он му одговори, да га је изгубио, а послје му каже на само да га није из-

новце троше по својој вољи (јер је Младен био у совјету предсједник и управо је чинио што је хтио, а Милоје је био управитељ Биоградских бећара на које се много трошило); а 3. да су се њих двојица начинили у Биограду као дахије те пале и жаре по својој вољи. Осим поменутијех старјешина и совјетници су готово сви на Младена мрзили и колико су смјели, на њ и на његово самовољство викали; а исто тако и Биограђани. На свршетку године 1807. Аврам Лукић (совјетник нахије Рудничке и Пожешке), и Јован Протић (совјетник нахије Пожаревачке)

губио, него да га за то није хтио дати, што му је Младен писао из Биограда, да тај Павлучиј није прави Руски посланик, него да је Француска или Аустријска увода. — Да на овоме договору није било Исанијева и Павлучија јамачно би казао Кара-Борђије — ако су и била ту двојица од највећијех његовијех противника, Миленко и Вуица, — да непристаје на то писмо, али пред овом Руском господом није смио то казати, него само није дао печата.

Ово поменуто писмо Будбергово послао је прије неколике године Јеремија Гагић друштву Српске словесности у оригиналу (а овај одговор на њ у пријепису и мени и друштву), и велика му хвала што га је сачувао те се није изгубило као што су се многа овако знатна писма погубила, јер и само то, што је ово писмо сачувано, показује да онда архиве није било никакве, него писар пошто је писмо прочитао оставио га гдје му је била воља, а послѣје га и бацио или подерао. Ако буде могуће гледаћу да се ово писмо на камену штампа овако какво је, и приложи к овој књижици на крају, да би се могло видјети колико се Руски рукопис промијенио за ове 53 године, н. п. *д* је свуда на двије ноге, као у штампи; *в* је *мало* од прилике као знак од дуката само што је одозго мало улегнуто, а *велико* није као Латинско *V* него као садашње *мало в*; а најзнатније је *р* које је најналичније на Латинско *r* и нигдје није доље спуштено н. п. мимо *о* или *е* и т. д.

наговоре остале све совјетнике те се потпишу на писмо Кара-Борђију, да Младена више не ће међу собом већ нека изиђе из совјета.

Кара-Борђије на то писмо заповједи писмено да Младен не иде више у совјет, и он по том са својим момцима отиде у Тополу и кад ондје докаже Кара-Борђију да су то све плетке Кара-Борђевијех непријатеља, који гледају само да би како њих двојицу омразили и завадили и т. д., даде му Кара-Борђије нешто и својих момака те готово с читавом војском прође по источној граници од Крушевца до Гургусовца као надгледајући војску и шанчеве, пак се по том врати у Биоград и опет стане ићи у совјет као и прије. Биограђани у љето године 1811. подигну на њ праву буну тако да он у совјет није смио ићи друкчије него, као што сам га ја очима гледао, с пиштољима и с ножем за појасом и с дугом пушком на рамену опкољен момцима исто тако наоружанијем. Буну овој био је почетак што су гоњени на егзерцир и стари људи, а потом се наставио кулук и остале неправде Младенове и Милојеве. Кад Биограђани пошаљу своје посланике у Тополу да кажу Кара-Борђију за што су се побунили и да се туже на Младена и Милоја, Младен одмах отиде за њима и посланике сретне гдје се враћају од Кара-Борђија: шта је он с Кара-Борђијем о том говорио, то се управо не зна него се само може мислити, а Биограђанима се каже да се умире и да ће им се облакшати све што им се неправдо чини, и на томе остане, као да није ништа ни било. А кад буде по новоме љету о скупштини године 1812., Кара-Борђијеви и Младенови момци и бећари похватају од Биоградскијех трговаца: Марка Шишка, Хаци-Лаза,

Саву Ђурчију и Риста Цинцарина, који су уз ову буну највише викали на Младена и Милоја; и на три раскршћа: пред Кара-Ђорђејевом кућом, на Зереку и на Дорт-јолу ударе им по 100 штапа (свакоме на сваком раскршћу по толико, и с једнога мјеста на друго они су вукли колица, на којима су бијени, а кад су их били, момци су говорили: „Удри димлијаше!“) А кад су ова четворица хватани, некога *Ђор-Божа*, који је био родом из Босне, и *Ивана шелала*, за које се говорило да су били коловође ове буне, зовну пандури у суд као некаквијем послом, па кад се врате низ басамаке, одређени момци убију из пушака обојицу из пријеваре. Биограђани су се и прије слабо радовали доласку Кара-Ђорђејеву у Биоград једно за то, што је мало ко с њиме могао говорити, а друго, што су момци његови доста пута чинили по Биограду шта им је воља ¹¹⁾, а послије овога догађаја омрзну са свијем нањ, и само су га се бојали.

Поред овијех узрока за што су веће старје-

11) Ја сам својијем очима гледао (године 1808.) како су Кара-Ђорђејеви момци повалили једнога човјека у блато и истукли га колико су хтјели, што је пројахао мимо њих на своје коњу кад су они сједили на клупи пред Кара-Ђорђејевијем (прије Мула-Јусуфовијем) конаком, па га окриве да их је попрскао. Мени се овај неповољни и жалосни посао тако онда увртио у памет, да се и данас опомињем и човјека и коња му: како је био пошао доље низ чаршију како ће к цркви; па како су га они по том вратили, с коња скинули и у блато повалили. Човјек је овај био млад и по варошки лијепо обучен (имао је на себи плаветно цубе без рукава непостављено, као што су онда многи носили, и преко њега ћурче), и био је у Биограду жив до скоро и чини ми се да су га звали *Шашкин-Тошо*; а коњ му је био алатаст.

шине викале на Младена и Милоја не може се управо рећи да и завист није томе много помагала. Говорило се да је Младен и за Турскога времена, као свињски трговац, био између најбогатијих људи у Србији, а кад су Срби у почетку 1807. године Турке у Биограду побили и похарали, он је с Милојем највише напљачкао и намјестили се у најљепшу кућу у Биограду (у конаке или дворе Мехмед-аге Фочића, и то: Младен у ономе крају гдје су биле жене, а Милоје у ономе гдје су били момци и гдје су господа долазила на разговор); скеле и ђумруке на Остружњици и на Биограду нико други није могао закупити осим њих двојице, као што су и у другијем готово свијем знатнијим трговинама у земљи били ортаци; кад су се стале продавати Турске куће и остали миљкови, Милоје је био управитељ тога продавања, и гдје је што најзнатније било они су куповали за себе, по што су хтјели, и т. д. За ове и остале оваке послове највише је на Младена викао Стефан Живковић, који је био родом из Ниша, па у дјетињству дошавши са својијем оцем у Биоград, ондје послије стао трговати, и обогативши се прилично, зажели живљети господски, и за то у дахијско вријеме пребјегне у Земун, и оданде је он први године 1804. почео Србима цебану набављати и слати, по том је године 1805. ишао у Цариград као посланик од народа Српскога, а пошто Срби узму Биоград намјести се опет ондје, и тако је био богат да је по десет хиљада дуката совјету давао у зајам, а и појединијем људима много је добра чинио, али, једно као варошанин, а друго што му је завидио Младен као и он Младену, никако није могао да постане никакав старјешина у народу; он је изнајприје упра-

во викао само на Младена и на Милоја, али кад види да Кара-Борђије њих брани, он стане викати и на њега. Младен је био човјек паметан и рјечит и знао је Кара-Борђију доказати, да ови сви за то вичу на њега (на Младена), да би га с њиме раставили, па послије сама да би га лакше надвладали и збацили.

Поглавице су до сад једнако народу говориле, да се они не бију с царем Турскијем, него, по заповијести царској, с дахијама и с брцалијама; али сад (у почетку године 1807.), убивши цара везира и искрстивши Турске жене и дјецу по Биограду и по Шапцу, то се више није могло говорити ни вјеровати, него кметови навале на поглавице: „Ми се сами не можемо борити с царством Турскијем, него нам дајте цара, који ће нас се примити, и коме ћемо се ми за скут ухватити.” Зато се старјешине договоре, и одреде Петра Чардаклију, и Аврама Лукића, совјетника нахије Пожешке, и совјетскога писара Јеремију Гагића, те их пошаљу у Карабогданску у Руски главни квартир, да се договоре с Русима за помоћ, која ће се Србима давати, и да ишту једнога Рускога министра, да га доведу у Србију, једно да се народ увјери, да су се Руси заиста примили Србије, а друго, да их којешта поучава и да се с њим о свачему могу договарати. Посланици ови дошавши у Јашнађу ондје дјејствитељнога статског совјетника Константина Константиновића Родофиникина (којега су Срби назвали и звали *Родофиником*, као што ћу и ја у напредак овдје писати) ро дом Грка, с којијем се Чардаклија још из Петербурга познавао. Дознавши Родофиник да посланици ови хоће да ишту једнога Рускога министра у Србију, он им се стане нудити и наметати да

ишту управо њега. И тако они, или изнајприје и не знајући да је Родофиник Грк или не мислећи како се Срби и Грци рђаво слажу, замоле се фелдмаршалу да им даде Родофиника да га воде у Србију, и фелдмаршал им га да. Пошто посланици сврше своје послове и стану се спремати натраг, даду им се на дар три прстена с драгијем камењем и неколико стотина дуката на пут. Прстење друкчије нијесу могли подијелити, него њима тројици свакоме по један; али од дуката Аврам и Чардаклија, као господари, узму себи више, а Гагићу, као писару своме, даду мање, на које Гагићу буде жао, и расрди се. Потом Чардаклија и Аврам заостану још неко вријеме у Јашу чекајући док се Родофиник спреми, а Гагића пошаљу напријед у Србију, да каже како и они иду, и однесе нешто новаца, што су Руси Србима дали. Кад Гагић дође у Србију, он, срдит на Аврама и на Чардаклију што су оне дукате по њега криво подијелили, каже Кара-Борђију, да Аврам и Чардаклија воде Грка, и да је он говорио, да га не воде, него да ишту кака правога Руса, па они нијесу хтјели да га послушају. Кара-Борђије се на то врло расрди, и одмах пошаље књигу Авраму и Чардаклији, да Грка ни по што не воде, већ нека ишту какога правога Руса; „За што,“ вели, „знате, да ни с овијем, што су међу нама, не можемо никако на крај да изиђемо.“ Књига ова Кара-Борђијева срене Аврама и Чардаклију у Каравлашкој, но њима се учини сад срамота враћати се натраг и искати другога министра, за то Родофинику и не кажу управо, шта Кара-Борђије пише, него га доведу у Србију. Кара-Борђију је већ Гагић био напунио главу, да је Родофиник Грк какогод и остали Грци; а још на већу несрећу дове-

де Родофиник са собом некаква Грка, као тумача, који је био обучен као што се носе Цариградски Грци и Каравлашки и Карабогдански бољари, па га пошаље Кара-Борђију, да му јави, да је он дошао и да га пита, кад је вријеме да дође к њему. Кара-Борђије угледавши овога Родофиникова тумача у оној великој Цариградској тантули и у црвенијем шалварама и жутијем мествама и папучама, одмах му све оно дође на памет, што му је Гагић казивао за Родофиника, па рече: „Та ми оваке гонимо између себе.“ Но при свему томе Срби приме Родофиника, као Рускога „џенерала,“ врло лијепо, и даду му Кучук-Алијну кућу (једну од најљепшијех и највећијех у Биограду) да у њој сједи, и одреде му стражу пред кућу, и уреде, да му се даје и набавља све што му треба; и видећи да се и он њима врло пријатељски показује, стану се с њим договарати, као с Рускијем министром надајући се, да ће он, као Руски човјек, бити друкчији од осталијех Грка. Но то пријатељство њихово, ни од једне ни од друге стране, није могло дуго трајати; за што Родофиник, који, будући родом чак из Родоса, може бити да није ни знао, како Грци и Срби између себе живе, стане све Грке Биоградске око себе призивати, као ноти људе од свога народа и језика, а особито се стане дружити с митрополитом Биоградскијем Леонтијем, за којег су Срби већ били увјерени да воли Турцима него њима. Леонтије пак, који досад није могао Србе Турцима да покори и од Руса да одврати, прибјегне сад к Родофинику и стане му казивати, како Срби мрзе на све Грке, и на њега самога, и да су то људи простаци и варвари, с којима се ништа учинити не може, и да није њега било међу њима, они би

одавно пропали. Родофиник је могао све ово владици врло ласно вјеровати: једно, што Грци све остале људе држе за незналице и варваре, а друго, што су Срби према њему заиста били сви простаци, и њему су се многе њихове уредбе морале варварске чинити. И тако се мало по мало стане показивати Србима као и остали Грци.

Кад већ Срби виде, да је владика узео Родофиника на своју руку, најприје Младен и Југовић стану говорити, да то не ће нити може добро изићи; за то се договоре да пошаљу Југовића управо к цару у Петербург, да иште мјесто Родофиника другога министра, правога Руса, и да гледа мало боље да сврши за помоћ, што ће се Србима давати, јер ови у Јашу нијесу за то одређено свршили управо ништа. И тако спремивши се Југовић отиде до у Јаш, но оданде га фелдмаршал, кнез Прозоровски не пусти даље, него га врати натраг, говорећи, да они (Срби) сад, кад је Родофиник код њих, ништа немају посла код цара, већ нека се договарају с Родофиником, па ће он њему јавити, а он сад у том власт има као и цар, и гледаће да им се даје штогод треба. Кад се Југовић врати у Србију с овакијем гласовима, он још већма распали мржњу на Родофиника, али не могући ништа друго чинити, Кара-Борђије и Младен морали су му се показивати да га љубе и поштују, а у себи су нањ мрзили, и гдје се могло викали као и он на њих, и управо, нити су што вјеровали они њему ни он њима. Противници Кара-Борђијеви и Младенови једва дочекају ову њихову неслогу с Родофиником; јер страна њихова тијем врло нарасте и ојача.

За годину 1808. уговоре Руси с Турцима

примирје, у које су били узети и Срби. За ово су вријеме Срби постављали у земљи различне уредбе и приправљали се за нови рат, и приправивши се боље него игда до сад, за цијело су се надали, да ће границе своје распростра- нити на све стране, за то су једва чекали, да изиђе вријеме примирју. Кад им у прољеће 1809. године дође из Каравлашке глас да се рат с Турцима почиње на ново, они с великом радошћу ударе на Турке на све стране. Лука Лазаревић с нахијом Шабачком и с Јадранима пријеђе преко Дрине ниже Љешнице, и стане онамо одметати народ наш и бити се с Турцима; кнез Симо Марковић с нахијом Биоградском и Ваљевском удари најприје на Соко, а кад му не могне ништа учинити, остави око њега стра- же, као што су и прије биле, а он с главном војском пријеђе преко Дрине више Сребрнице, и онамо стане народ одметати и с Турцима се бити; Кара-Борђије с нахијом Рудничком, По- жешком и Ужичком, и с нешто војске из нахије Крагујевачке и Смедеревске, отиде к Лиму, да би саставио Србију с Црном Гором, на Суводо- лу разбије силнога пашу Пећскога, узме Сјени- цу ¹²⁾ и Нову варош, и очисти све до Лима на

¹²⁾ Леополд је Ранке у својој књизи : *Die serbische Revolution* казао по мојијем ријечима, да је Кара-Борђије Сјеницу онда узео *на јуриш*, али ја сад на своју и свију нас срамоту морам казати да то није истина, него да је би- ло овако : Кара-Борђије уговори с Турцима да изиђу са својијем пртљагом и да иду куд ко хоће. Кад Турци у одређено вријеме отворе шанац и пођу кроз Српску војску, која им је сокак била начинила, а док их још ни пола није било изишло, Срби предње стану убијати и пљачкати; кад то виде Турци који су још били у шан- цу, они шанац затворе, и стану се паново бранити

ономе крају, а кад он дође на Лим, Херцеговци од Лима до Црне Горе устану на Турке, и тако се он заиста састане с Црногорцима, и многи Црногорци и Херцеговци дођу му у логор да виде њега и његове топове и војнике, а и он пошаље у Црну гору своје двије војводе, Чолак-Анта и Рака Левајца; Миленко пријеђе преко Мироча и саставши се с Русима опколе Кладово, али се од стране Нишке приправљала несрећа, која ће све то учинити у ништа.

У Делиграду је отприје управљао Петар Добрињац, и свагда срећно; сад Младен мислећи за цијело да ће Срби узети Ниш и жалећи и завидећи да Петар, као непријатељ његов и Кара-Борђијев опљачка онаку варош и још већма осили, наговори Кара-Борђија те мјесто њега постави Милоја Петровића главнијем управитељем на ономе крају. Сад се на несрећу народну састану у Делиграду два хата на једнијем јаслима: Милоје силян и бијесан а уздајући се у Младена и у Кара-Борђија, није гледао Петра лијепијем рјечима да ублажи и с њим да се сложи (као што му је Кара-Борђије и наручивао), него је хтио управо да му на срамоту заповиједа и пркоси; Петар пак уздајући се у своје пријатеље и једномисленике и опомињући се својијех заслуга,

и Србе корити што тако на вјери раде. Кара-Борђије се правдао, да су то учинили људи непокорни без његова знања и допуштења, и тако Турке наговори којекако да опет пођу, али и други пут буде као и први. Трећи пут морао је Кара-Борђије дати Турцима у таоство кнеза Бука, из нахије Крагујевачке, и још неколика од знатнијих поглавица (којијех имена не могу сад тражити), и тако остали Турци изиђу и отиђу с миром и Срби узму Сјеницу. Ово су мени овако приповиједали људи који су ондје били и очима гледали.

није хтио Милоју да се покори него му јавно показивао да га не признаје за свога старјешину. Тако се и остале све мање старјешине, које су се ондје биле скупиле, подијеле на двоје: једни постану Милојевци а други Петровци. Али поред свега тога војска се опет крене из Делиграда к Нишу, и Ресавски кнез, Стефан Синђелић, са својом војском начини шанац до самога Ниша на селу Каменици. У том, Српском несрећом, Руси не могну због Дунава, који се био излио, рано пријећи у Бугарску, за то војска Турска, која се била доље скупила, потрчи сва Нишу у помоћ. Искупивши се сви Турци према Србима, један дан (негдје око Петрова дне) баш кад је Петра с коњицима Хајдук-Вељко био одазвао Гургусовцу у помоћ, ударе Турци свом силом на Ресавски шанац. Војници су из другијех шанчева хтјели да иду Ресавцима у помоћ, али Милоје заповједи да се нико није макао, него свака да чува свој шанац. Турци ударе на Ресавски шанац на јуриш, и Ресавци су се јуначки бранили, али „Ко ће сили Божјој одољети?“ Једни су Турци падали а други су преко њих ишли у напредак, и тако кад се опкопи испуне мртвима, живи преко њих навале у шанац и стану се са Србима бити пушкама кијачки, сјећи и бости сабљама и ножевима, и чупати се за вратове. Кад кнез Стефан види да Турци обладаше, он из пиштоља запали џебану и отиде у вјетар с многијем Србима и Турцима који су били око њега. И тако изгину сви Ресавци, којијех је, као што се онда говорило, било око 3000, ¹³⁾ само се из кнеза Стефана, младо и врло

¹³⁾ Турци послје од њиховијех глава сазидају кулу на путу иза Ниша, која и данас још стоји.

црномањасто момче, узјаше на кнежева хата, и умијешавши се међу Турке, који су мислили да је циганче и сеиз каквога Турског поглавице, остане у животу и дошавши међу Србе каже како је било ¹⁴⁾. Кад Срби из другијех шанчева виде шта би од шанца Ресавскога, они сви, и сам Милоје, оставе своје шанчеве и топове, па побјегну к Делиграду, а Турски коњици навале за њима, те их многе постижу и исијеку, а и од онијех који измакну, многи се не уставе ни у Делиграду него се разбјегну куд ко зна. Петар Добрињац више се и не врати к својој војсци него, како чује шта је било на Каменици, отиде у Биоград к Родофинику, и оданде послије с њиме преко Баната у Каравлашку.

Кара-Борђије очистивши онако онај крај од Турака и саставивши Србију с Црном гором, остави ондје нешто војске, а с осталом врати се на Нови Пазар, и ударивши одмах на варош попали многе куће а Турке сатјера у шанац, па их стане бити из топова и из кумбара; и баш кад се за цијело надао да ће му се који дан предати, стигне му овај жалосни глас од Каменице. Онда он одмах распише свијем старјешинама да оставе све што су гдје наново заузели и да се врате за пређашње границе, па нека их чувају пограничне нахије као и прије, а остала сва војска да похита дан и ноћ на Мораву; а он оставивши Нови пазар потрчи с коњцима к Делиграду. И он и Миленко застану Срба још у Делиграду, али су Турци тако били осилили и узели мах да их не могу узбити, него извадивши Српску војску из Делиграда Миленко отиде к

¹⁴⁾ Ово је момче било послије код Хајдук-Вељка, и ја сам у Неготину с њиме говорио о овом догађају.

Поречу да чува Дунаво оздо, а Кара-Борђије пред Турцима стане се измицати к Буприји. Кад је Кара-Борђије одовуд ишао к Делиграду, он остави у Буприји својега буљубашу Петра Јокића и Капетана Радича Петровића да ондје шанац утврђују и чувају, у коме би се он мого уставити, ако не могне Турака узбити на Делиграду; али неко дође те буљубашу Петра и Радича превари (нехотице или навалице, то се незна), да је Кара-Борђије другијем путем утекао са свом војском својом преко Мораве ¹⁵⁾, за то они шанац у Буприји запале, и топове, које онако у хитњи нијесу могли повући, побацају у Мораву. Док је Петар још палио и кварно шанац, стигне Кара-Борђије пред Турцима надајући се ондје да се затвори, и на своје велико чудо и жалост видећи шта је, у који мах запита Петра: „Шта је то, по души те....?“ у онај мах

¹⁵⁾ Ја сам прије тако чуо и написао, и сад се тако почело штампати; али ми у том каза син истога Петра Јокића, г. Манојло, како је отац његов приповиједао више пута, да га је Младен, пролазећи онуда у Шумадију прије Кара-Борђија; наговорио, да запали шанац у Буприји рекавши му, да му је Кара-Борђије по њему то поручио; и да је Кара-Борђије по том у Јагодини, кад се Младен стао правдати, пуцао нањ као и на Петра у Буприји, и будући да су у онај мах сједили, и Младен прекрстивши ноге држао по обичају сабљу преко крила, зрно му из пиштоља дохвати мало кора од сабље и рани га у мошње, од које је ране послје лежао и видао се (ово се слаже с онијем што су жене по Биограду зуцале, да Младен са другом женом својом није могао ништа радити). Петар је, као што каже поменути његов син, додавао још и то, да је Младен њега у овом преварио једно за то, што је нањ мрзио због некаква Турскога коња, око којег су се негда отимали, а друго, што се био поплашио од Турака, пак се бојао да га Кара-Борђије не би оставио ондје у шанцу за управитеља.

потегне из пиштоља те га здраво рани више лијеве сисе под раме, али зрно не прође на другу страну него се устави у некакој кости, и наши самоуки видари нијесу га могли извадити, него се рана онако замлади, и тако је он зрно носио неколико година докле му га у Земуну не изваде Њемачки учени видари.

И тако Кара-Борђије са свом Српском војском пријеђе ондје на лијеву страну Мораве, а Турци без страха и без икакве сметње палећи и харајући отиду на Мораву између Пожаревца и Смедерева. Како се ово дозна у Биограду, Родофиник с владиком Леонтијем и с Петром Добрињцем и с Јованом Протићем (совјетником нахије Пожаревачке) и још с неколико душа мањег реда пребјегне преко Дунава у Панчево, и оданде преко Баната и Ердеља отиде у Букреш. Људи од овијех бјегунаца мањег реда, као н. п. Стефан Живковић, који је прије био секретар у совјету, па на свршетку прошле године истјеран из службе, казивали су послије да им Родофиник, кад су пошли из Биограда, није казао куда ће, него их позвао само к Дунаву да се шетају, а кад су дошли к лађи на Дунаву ниже Биограда, онда им заповједио да улазе у лађу. Кад се разгласи да је Руски посланик из Биограда побјегао, људи се од тога поплаше још већма него од Турака. У том нахија Биоградска с Дрине, а по том и друга војска од Сјенице и од Новог Пазара приспије на лијеву страну Мораве, те тако Турке мало обуставе, а још на праву срећу Руси пријеђу преко Дунава у Бугарску, и Турцима свима дође заповијест да оставе Србију и да похитају пред Русе, и тако Турци оставе не само Мораву, него и Делиград и у њему позаглављиване велике топове, које Срби

прије нијесу могли извући. И тако Срби, мјесто што су се за цијело надали границе своје распространити, једва се на једвине јаде одрже у ономе што су прије имали.

Кад се војске Српске по заповијести Кара-Борђијевој врате испреко Дрине, Бошњаци (закон Турскога) одмах се стану прикупљати к Дрини, према Јадру, и кад се искупе сви, онда пријеђу преко Дрине и опколе Лозницу и тако је притијесне, да је била у великој невољи. Турске је војске ту било толико много, да је Јаков, који је био пошао Лозници у помоћ, није могао од Лознице одбити ни кроза њу у Лозницу продријети. Кад се Турци онако срећно врате с Мораве натраг, Кара-Борђије сам собом с нешто војске отиде Лозници у помоћ и саставши се с војском Јаковљевом, ударе на Турке те их одбију од Лознице, а по том их претјерају и преко Дрине.

Пошто се и овдје посао тако срећно сврши и Кара-Борђије се стане спремати да иде натраг, Јаков, кад су све старјешине заједно сједиле, запита Кара-Борђија, ко ће у напредак чувати Лозницу, а Кара-Борђије му одговори: „Онај, који је и до сад чувао,” т. ј. Јаков с Јадранима. Онда Јаков одговори, да он *не ће*, већ нека је чувају Младен и Милоје, који не ће Руске војске да приме, него хоће сами да царују; и пошто се тако добро сваде, Јаков упаради сву своју војску, коју је још напријед био приправио, па изведевши свога синовца прота на сриједу, стане говорити: „Ево, браћо, ја сам овога послао, још како смо се стали бити с Турцима, те нам је нашао цара, који ће нас се примити и за нас се старати; али Младен и Милоје не ће да га приме, него сами хоће да царују;“ по том

напомене пропаст на Каменици и т. д. И тако се у мало без боја растану. Ово је било готово на свршетку јесени; а о новоме љету (године 1810.) доведе Јаков на скупштину изненада 600 људи под оружјем, који су башећи се по улицама викали: „Цара хоћемо! не ћемо Младена и Милоја да нам суде и управљају!” Једни су долазили пред ону кућу гдје се совјет састајао и викали: „Камо тај високосрамни (мјесто високославни) совјет?” и искали да им се покаже шта је писано у Русију и каки су одговори из Русије долазили. На скупштини су (у Кара-Борђијевој кући) исто тако старјешине готово све викале на Младена и на Милоја, и кривиле их за пропаст на Каменици. Милоје, још прије него је Кара-Борђије пошао на Лозницу, на малој скупштини у Асан-пашиној паланци окривљен је и осуђен да сједи у Остружњици, куда је већ био и отишао; сад пак Кара-Борђије рекне овако: „Е којекуде, ако Младен није добро чинио, ти господару Јакове сједи на његово мјесто па ради боље; а кад сви хоћете цара, хоћу га и ја, и ти господару Миленко и ти Кума-Милане (к Милану Обреновићу) и ти господине Мелентије (к Рачанском архимандриту, Хаџи-Мелентију), идите у Каравлашку те тражите цара и доведите Русе у Србију, па, којекуде, нека најприје моју жену” (јер се говорило да Руски војници силују жене и дјевојке).

Јаков сједавши на Младеново мјесто одмах заповједи да неколико совјетника, који му није су били по вољи, иду својијем кућама, и мјесто њих други да не долазе, додајући, да нема откуда би се свима могло плаћати, а да их није ни од потребе имати толико много. И тако се најприје совјет надре и почне кварити! Онога ље-

та Јаков отиде опет у своју нахију да чува Дри-
ну од Турака, а мјесто њега дође опет Младен
у совјет; али се совјет више не потпуни ни от-
пуштенијем ни новијем совјетницима, него оста-
не онако надрт.

Одређени ови посланици отиду са скуп-
штине сваки својој кући да се спреме на пут.
Кад Милан и Хаџи-Мелентије спремљени дођу
опет у Биоград, даде им се Михаило Грујовић
за секретара, и по том примивши потребна пи-
сма отиду оданде у Пореч да узму Миленка, као
што је прије уговорено; али кад тамо, шта да
виде и чују! Миленко им каже да он од сад не
ће више да зна ни за совјет ни за Кара-Борђија,
него мјесто себе пошаље с њима у Каравлашку
свога секретара Јеремију Гагића, а он остане у
Поречу прикупљајући бећаре да се брани, ако
би Кара-Борђије ударио на њега, а уз то труде-
ћи се не би ли одметнуо од Кара-Борђија све
нахије на десној страни Мораве.

Миленка је Кара-Борђије на скупштини за то
одредио да иде у Каравлашку, што су старјешин-
е од његове стране највише викале да хоће
војску Руску у Србију и што није могао да не
узме међу посланике никога од оне стране; Ми-
лана пак и Хаџи-Мелентија и Грујовића одредио
је за то, што је знао да су то његови пријатељи
и приврженици.

Родофиник дошавши у Букреш правдао се
да је за то побјегао из Србије, што је Кара-Бор-
ђије хтио да га убије, које су му свједочили они
што су с њиме дошли, Петар пак Добрињац по-
моћу Родофиникове свједоцбе и препоруке на-
чини се народнијем послаником и у име свега
народа стане искати војску у Србију под упра-
вом Родофиниковом, које му се готово и обећа.

Кад прави посланици дођу у Букреш, Петар се Добрињац придружи к њима и без њихове воље, и навали око Милана те га одврати од Кара-Борђија доказујући му да они не желе Кара-Борђија збацити, него хоће само да га ограничи да не може по својој вољи све чинити шта хоће. И тако Милан, у којег се Кара-Борђије највише уздао, пријеђе на ону страну и постане највећи противник владе Кара-Борђијеве. Дознавши ово Кара-Борђије пошаље у Букреш за своју обрану некога архимандрита Спиридона Филиповића, који је био родом однекуд из Далмације и у Биограду с Руском пензијом живљео господски, готово као и Родофиник, и показивао се Кара-Борђију велики пријатељ и непријатељ Родофиника и његовијех послова. Филиповић је Кара-Борђија правдао да он није хтио Родофиника убити, а Родофиника је тужио да је за то побјегао из Србије, да би Турци лакше и прије њоме обладали; али свијем трудом својим слабо више и он могне што учинити до што се послови Српски замуће и заплету још већма. У том мјесто кнеза Багратиона постане главнијем управитељем Руске војске на Дунаву граф Каменски, који, видећи да се у оваковијем сметенијем и замршенијем пословима са Србијом и у Србији не може ништа радити, стане гледати како би партаје ове помирио и сложио колико се може, и тако да би Кара-Борђија, за којег је знао да у земљи највећу власт има, умирио и ослободио, напише му као „*верховному вождю народа Сербскога*“, лијепо писмо, а Родофиника окриви што је побјегао из Србије и метне га под суд¹⁶⁾. По том архимандрит Хаџи-Меленти-

¹⁶⁾ Родофиник је био врло паметан и у своме послу вјешт човјек, и за Србе је велика несрећа што нијесу могли

је и Петар Добрињац отиду у Србију, али Милан не хтједне без Руске војске никако, него остане у Букрешу као народни посланик. Још се није могло уредити ни одредити да се војска Руска пошаље у Биоград, али се одреди да на прољеће пријеђе неколико хиљада преко Дунава Србима у помоћ.

К Миленку су у Пореч бјежали гдјекоји

бити с њиме у љубави и пријателству. Ја сам у овој књижици само као мимогред споменуо заваду Срба с Родофиником, а кад би се то хтјело управо описати и редом побројити све, што се он могао тужити на Србе и шта су се Срби на њега тужили, ваљало би написати читав повелики чланак; али томе овдје није мјеста. Онда се тако говорило, да га је граф Каменски окривно и дао под суд, али онаковоме господину и с онакијем разумом ласно се било оправдати и Кара-Ђорђија окривити. Наскоро иза тога постао је у Петербургу управитељ Азијатскога одсјека у министарству иностранијех послова, и у тој је служби био више од 20 година; кад је граф Неселроде ишао куд на пут, он је остајао на његову мјесту, као управитељ цијелога министарства. Сви Српски послови ишли су преко њега, једно за то, што су припадали у његов одсјек, а друго, што се мислило да их он, што је око двије године био у Србији, најбоље познаје. Појединијем Србима много је добра учинио, а о народу Српскоме како је мислио, показаше овај догађај што ћу сад да приповједим. У почетку године 1819. познам се ја у Петербургу с бароном Шиллингом, који на питање своје дознавши од мене да познајем Родофиника каже ми да је велики његов пријатељ и понуди се да ме води к њему, и ја приставши радо на то, он дође к мени у одређени дан са својијем колима и узевши ме у њих пођемо к Родофиниковој кући. Кад дођемо пред кућу, он отиде најприје сам да види јели домаћин код куће и може ли нас примити; а кад се с њиме састане и каже му да му је довео једнога Србина, који је написао и издао Српски рјечник, он с подсмјехом рекне: *Што ће Српски рјечник? — Али опет може биши од пошребе: кад нестане Срба да се зна какијем су језиком говорили.*” (Иза

кривци не само из Шумадије, него и чак одозго испреко Колубаре¹⁷⁾, али изван Пореча није могао ни почети ништа против Кара-Борђија, а Кара-Борђије нањ у Поречу није ударао, једно за то, што се народа стидио, и бојао се да му ко не би рекао, као неки његов момак, Милосав Лаповац, године 1804. кад је позвао момке да ударе на кнеза Теодосија из Орашца: „Ми нијесмо устали да се бијемо с браћом својом, него смо устали да се бијемо с Турцима, а вама ако је

овијех ријечи, — које је мени барон Шилинг приповиједао пошто смо се вратили натраг — рекне му да ме доведе. И тако барон Шилинг вративши се к мени изиђем и ја из кола те отидемо у салу. Како је Родофиник чуо да сам ја писао рјечник, одмах је морао помислити да сам Аустријски Србин, јер се опомињао, да је у Србији за времена његова бављења онамо било врло мало људи, који су само чатити знали; за то ме дочека на ове ријечи: „Камо се ви у Србију да бијемо Турке?“ А ја му одговорим: „Ја сам, ваше превосходитељство, био Турке у Србији и прије вас и послје вас.“ И тако пошто дозна и увјери се да сам заиста родом из Србије разговарао се са мном о Кара-Борђију и о Младену и о другоме којечему).

- ¹⁷⁾ Као н. п. из Шапца писар Луке Лазаревића, по имену Јован Манојловић, који је био родом однекуд из Бачке (чини ми се из Сенте или Суботице), па слао некаке лопове, који су опет одонуда били родом, те харали трговце негдје у Потисју. Пошто се позна нешто од отетијех ствари на жени и у кући његовој, и Кара-Борђије на тужбу и на искање Аустријскога правитељства преда главнога од онијех лопова и стане даље истраживати, ко је још у то био помијешан, он се поплаши за свој живот и побјегне к Миленку у Пореч. Овај је Јован Манојловић био вјешт столарски мајстор (тишлер), и радио је послје у Биограду свој занат, па кад једном начини један особити сандучић са тајнијем преклечићима и покаже га Младену, рекне му он: „Море, ваљало би те бити, па не дати плакати: код такијех златнијех руку, па идеш да служиш другога и да тражиш хљеба преко погаче.“

што криво, ето вам поља, па се удрите сами;“ а друго, што се бојао да Миленко у невољи не би Пореча предао Турцима (Рецепу из Адакале). Тако Миленко, као одметник проведе у Поречу неколико мјесеци с бећарима, а кад потроши све што је имао, и не имадне више чим плаћати им, те се они стану бунити против њега, а уз то се он још разболи од костобоље, онда се помири с Кара-Борђијем.

Кад се у Србији дозна да ће војска Руска пријећи преко Дунава у Србију, одреде се из свију нахија најизбранији војници да иду на Дунаво пред Русе, и да с њима оно љето онамо војују, а на јесен кад се врате у своје нахије да могу народу казати да је војска Руска заиста прешла у Србију и да су они с њоме војевали. Из даљнијех нахија не опреми се у ову војску људи по много, али се изберу све најприкладнији и најбољи, да би Руси видјели каку добру војску Срби имају, и одреде им се нове старјешине, које прије нијесу биле ништа, тако је, н. п. Јадране и Рађевце водио Троношки архимандрит Методије Лазаревић, а Мачване и остале из Шабачке нахије брат Луке Лазаревића, Буко; из онијех пак нахија доље од Мораве, одреди се сва војска са својијем старјешинама и још с лијеве стране Мораве нахија Смедеревска с Вуицом, и Грочанска с Атанасијем Чарапићем; а над свом овом војском постави се главни заповједник Петар Добрињац. — Руске војске преведе у Крајину граф Цукато, као што се говорило, око 7000¹⁸⁾

¹⁸⁾ Тако се у нас онда говорило, а у Руској историји („Михайловскога-Данилевскога: Описаніе турецкой войны съ 1806. до 1812. года“) стоји да је граф Цукато“ имао свега војске у малој Влашкој 7350 људи, од који-

људи, а Срба је било 4500 пјешнице и 1500 на коњма.

Турака је било у Крајини више него и Срба и Руса, и на неколико мјеста били су поградили шанчеве и врло се утврдили, особито на Прахову. Али Срби и Руси под управом графа Цуката истјерају их мало помало из свију шанчева и претјерају преко Тимока: ту су многе Српске старјешине за своју храброст добиле златне или сребрне колајне, као н. п. Вуица и Хајдук-Вељко златне, а Здравко, Вељков бимбаша, и Иван Момировић, Миленков пређашњи писар а онда као буљубаша, сребрне; али су многи и изгинули јуришајући на Турке да би се показали, међу којима је био и Атанасије Чарапић. Пошто се овако очисти Крајина од Турака, граф Цукато пошаље нешто војске Српске и Руске на Кладово, али су се Турци ондје били врло утврдили и тако се стану бранити, да им у брзо не могу ништа учинити, него их опколе и стану бити из топова и кумбара.

У томе Рушић (-Хуршид)- паша удари од Ниша са силном војском Турском (као што се говорило око 35000 људи), али не хтједне опкољавати и бити Делиграда, као што је чињено пређашњијех година, него против њега остави на Алексинцу нешто војске, а с осталом отиде те узме Крушевац, па улогоривши војску око Мораве стане ударати на Српска села и збјегове по ономе крају нахије Јагодинске, и наваљивати да продре у Шумадију. Пред ову војску

јех је 3782 човјека под управом полковника Желтухина одређено било да чува малу Влашку, а остали (међу којима је било 2331 пјешак, 935 казака и 300 павдура) били су одређени за Србију: „для дѣйствиі въ Сербіи“.

Турску дође и сам Кара-Борђије и прикупи нешто војске, што се могло, али је Турака било толико много, да им се Срби у пољу нијесу смјели ни показати, него на брзу руку поправе стари шанац (још од времена докле Крушевац није био узет од Турака) на Јасици, и оданде стану Турске чете по селима пресретати; али Турци ударе ту на њих и послије жестокога боја и прољева крви с обје стране обладају шанцем и побију многе Србе, али не остану у Српском Шанцу на Јасици, него га покваре, пак се опет врате натраг у главни логор. Српски војници, особито гледајући како Турци пале и харају села и ударају на збјегове те робе жене и дјецу, тако се поплаше да стану међу собом говорити и спремати се да оставе старјешине, пак да бјеже сваки својој кући, и да гледају шта ће чинити са женама и с дјецом, као што и учине многи, особито Лијевчани; а тако би исто учинила и нахија Крагујевачка у Делиграду како би дознала да су Турци преко нахије Јагодинске продрли даље у Шумадију. Кад Кара-Борђије ово све види, он пише неколико књига једну за другом и Петру Добрињцу и графу Цукату: или одмах да се пошаље војске Руске Србима у помоћ пред ове Турке, или Петар да остави Русе и Кладово, па час прије да похита са свом војском Српском к њему, „*ер*” вели „*кад пропадне све амо, иша ће нам онда Кладово помоћи?*”

Граф Цукато од војске Руске, коју је имао код себе, није могао Србима послати ништа, а пустити Петра с војском Српском оданде, било му је још теже, јер би он онда одмах морао оставити Србију и прећи у малу Влашку и тако прекинути пут између Срба и Руса; за то јави

ово главноме управитељу Руске војске, графу Каменскоме, и он му испод Рушчука пошаље за помоћ Србима графа Орурка „сѣ ладожскимъ полкомъ, башалъономъ вольнскихъ улановъ, казачьимъ полкомъ, 300-ми Арнаушовъ¹⁹⁾ 6-ю орудјами легкой и 4-мя донской артиллеріи,“ (као што се у нас говорило свега око 3000 људи).

Хајдук-Вељко са својијем бећарима поведе ову војску Руску уз Тимок, али не отиду пријекијем путем пред Рушић-пашу него сврну лијево на Бању; ја мислим да је на овај заходни пут графа Орурка највише навратио Хајдук-Вељко, да би му узео Бању од Турака, из које је он прошле године кроз војску Турску морао побјећи. У Бањи је било сад у шанцу око куле 400 Турака с једнијем топом. Граф Орурк не имајући кад ту бавити се заповједи те Руси овај шанец узму на јуриш: Турци су се тако бранили да их је од 400 остало у животу само 90, а Руса је које мртвијех које рањенијех било 126 људи. Граф Орурк узевши тако Бању и предавши је Србима отиде к Делиграду, по свој прилици једно за то, кад је онако близу дошао, да би видио онај знатни Српски шанец, а друго, да би се што прије састао с Кара-Борђијем, који је онда био ондје дошао да војску Српску слободи и притврди да не би шанчева оставила. Из Делиграда Кара-Борђије и граф Орурк с војском Руском отиду управо на Јасику и стану пређашњи

¹⁹⁾ Ово су били бећари, међу којима је било најмање правијех Арнаута (а може бити да није било ни једнога), него су били Срби и Бугари, и гдјекоји Грк и Цинцарин. У Каравлашкој се и данас зове *Арнаушин* сваки бољарски момак, који је у Турскијем хаљинама и с оружјем, макар кога народа био.

шанац поправљати. Кад Турци у јутру опазе да се Срби опет купе у Јасици, они наново ударе на њих, али их Срби с помоћу Руса (за које Турци још нијесу ни знали) узбију натраг. По том граф Орурк пошаље Кара-Ђорђија у нутра у Србију, као да диже нову војску, говорећи му: „Ако Турци буду јачи, боље је да разбију самога мене него и мене и шебе.” Он пак видећи да на Јасици није мјеста за Руску војску, премјести се оданде са свом Руском и Српском војском у поље Варваринско, и ондје начини шанац за 1000 људи и 8 топова, а унаоколо утврди се засјекама. У нас се приповиједало, да је Рушић-паша, кад је видио Србе и Русе у равну пољу, сазвао старјешине своје војске па им рекао: „Све кажете да Србин не смије у поље, него се крије по шуми или се по брдима закопава у земљу као свиња; сад ето поља, а ето Србина: сад да видимо ко царев хлеб једе!” — По том један дан, Септемврија 6. ударе Турци свом силом на Србе и на Русе, али не могну ништа учинити, него се узбију натраг. Турци су до сад били улогорени у пољу без шанца, али послије овога боја одмах у вече стану копати шанац око свега логора и до у јутру буду готови. Послије неколика дана Турци су опет ударали, али све у залуд; најпослије видећи да се Србима и Русима ништа учинити не може, крене се сва војска Турска и отиде натраг. Говорило се, да је Рушић-паша прије него се кренуо с војском натраг, наваљивао на старјешине, да учине јуриш на Србе и на Русе и да их растјерају, макар шта стало; али му Смаил-бег из Сереза одговори: „Ми то можемо учинити, ако ћемо прегорети неколике хиљаде људи, али шта ћемо тијем добити? Јесмо ли онда

Србију покорили и пут у Биоград прокрчили? Не ћемо ли за онијем брдом опет наћи такове шанчеве с војском, и тако Бог зна на колико мјеста до Биограда? А ово се већ прикучила зима?" И на то Рушић-паша пристане, те се врати натраг.

Пошто ова Турска војска отиде са свијем из Србије, граф Орурк сам (без војске) отиде с Варварина у Тополу, па оданде у Биоград, а из Биограда вративши се својој војсци упути се натраг у Крајину. Као што је одонуд идући амо узео од Турака Бању, тако одовуд идући онамо узме Гургусовац, у коме је било 800 Турака са 4 топа. Граф Орурк дође ту 4. Нојемврија, и растјеравши Турске коњике, који су се пред шанцем показали, опколи Гургусовац и стане га бити из топова, а уз то приправљајући војску за јуриш. Кад топови кулу развале, а Турци виде одређену за јуриш војску с фашинама и с осталијем потребама, они се предаду, и по уговору положивши оружје отиду куд ко хоће; Гургусовац и топове граф Орурк преда Србима као и Бању. — На свршетку мјесеца Септемврија преда се и Кладово: Турцима, који су у њему били (око 500 душа), допусти се да иду у Турску с обећањем да за годину дана не ће војевати противу Руса, а град, или управо рећи шанац око велике куле или малога градића, са 21 топ преда се Србима.

У оно исто вријеме кад је Рушић-паша наваљивао на нахију Јагодинску, удари силна Турска војска од Босне и прешавши преко Дрине опколи Лозницу и стане је бити из топова и из кумбара. Јаков Ненадовић са својом кнежином нахије Ваљевске и Лука Лазаревић с нешто војске из нахије Шабачке пођу тобоже Лозници у по-

моћ, али је Турака било толико много (као што се говорило свега око 30000), да нијесу смјели на њих ударати, него се негдје иза њих били улогорили, па гледали како Турци Лозницу бију. Кад се сад на источном крају с помоћу Бога и Руса овогодишњи рат сврши овако срећно, Кара-Борђије подигне војску готово из све Шумадије, и од графа Орурка узме нешто новијех казака под полковником Никићем (који је био родом Климента из Сријема), и отиде Лозници у помоћ, и дошавши онамо удари на Турке, те их од Лознице одбије и претјера преко Дрине; а како је ово све било, најбоље ће се видјети из писма Кара-Борђијева које ево овдје додајем:

„Благородни Господару Милане Обреновићу и Господару Миленко Стојковићу и Господару Петре Теоодоровићу. Здравствуите!”

„Јвљам вама како су били Турци од босне
 „силно навалили и много щете учинили кое ми-
 „слим дастесе и дамно за све извѣстили, Лозни-
 „цу Главно место у муасерили у којим є био
 „Господар воивода Антоніе Богићевић са 1200
 „војника, и умуасери били су 12 дана и били су
 „Турци топовима и кумбарама — са своју стра-
 „на но слава Богу не много щете било ми смо
 „им своиском у помоћ дошли са Грагуевачком,
 „смедеревачком Грочанском и са Београдском и
 „састали се са Господаром Јковом и са Госпо-
 „даром Луком Лазаревићем, идоћемо сви свои-
 „скама дотурака близу полсата иноћом шанац
 „начинимо октомбра 5. дня и у јутру рано на нас
 „Турци изаћу и сретну те се онда жестоко с
 „Турцима побіємо и турке надбіємо, итерамои
 „додрине до нјови шанаца и у све нјове шанце
 „што су били око Лознице ми ућемо и доста

„турака убіємо и то исто вече како се наша вои-
 „ска сва искупи прићемо близу Турака и око
 „нова шанца наше шанце изградимо и у јутру
 „6. Октомвр. на светога Тому изићу у полѣ и
 „Турци и ми те смо се побили страшно из топо-
 „ва из пушака, за 8. сата која баталіе нигда већа
 „ніе била, Турака е много изгинуло и много смо
 „глава Турски оцекли и то ніе другојачіе било
 „носмосе били измешали те се секли са сабля-
 „ма? — Сата и туркесмо надбили наш с меидан
 „био и вишее три исета турака погинуло него
 „наши Но на ти се старешине многе изранили
 „Г. Лука, Г. Стојан Чупић, воивода Мутаф, вои-
 „вода јанко цинцар и ранило се много Главни
 „Булюбаша и момака и капетан Милисам и под
 „сваким старешином потрису Едека погинули
 „и погинуло е доста главни момака наши и свию
 „старешина Такођер иод прости люди од наіе
 „крагуевачке 12. погинуло и 26. ранѣни од наіе
 „Грочанске 19. погинуло и 23. ранѣни од наіе
 „смедеревске 13. погинуло и 14. ранѣни, од
 „наіе валѣвске 20. погинуло и 28. ранѣни. од
 „наіе Шабачке 26. погинуло и 35. ранѣни од
 „мачве²⁰⁾ 10. погинуло. 16. ранѣни од наіе звор-
 „ничке 15. погинуло 24. ранѣни од казака Го-
 „сподина Никића погинуло 6. иранѣни 12. и
 „млогису кони свима изгинули Ни броя се не-
 „зна тако 7го Котомбра Турци се нектеше би-
 „тиснама, носе тврдише вас дан ими, иони,
 „иранѣнике разпратише тога самога дана поће-
 „мо свуда испред наши шанцова везетирати ка-

²⁰⁾ И Мачва је у нахији Шабачкој, али је овдје тако мет-
 нуто, може бити зато, што је оне пређашње казивао
 Лука, а ове Чупић.

дознавали шта противници њихови мисле, а то управо са свијем дозна Кара-Борђије у Лозници. Један дан послије поменуте битке пође Кара-Борђије да походи рањена Луку Лазаревића, па улазећи к њему у колибу рекне: „*Е којекуде, шако ваља свакоме који право не ће.*“ Може бити да је ово Кара-Борђије рекао што је од прилике знао да Лука с Јаковом шурује против њега, а може бити да је и због нечега другога, јер се приповиједало да је он Луку једном и тукао у Тополи за некакву кривицу тако јако, да је Лука од тога добио послије и некаку болест у прсима ²¹⁾; али Лука помисли, да је Кара-Борђије дознао све што раде против њега, и поплашивши се стане га молити за опроштење кривећи Јакова и друге, и уз то искаже све што је год знао (а знао је управо све).

Милан вративши се у Букреш пошаље оданде с некакијем писмима и порукама својега

²¹⁾ Може ко рећи или помислити „Како би се могао тући онаки старјешина као што је био Лука Лазаревић?“ Али то онда није било никако чудо. Године 1811. подигну Поцерци некакве тужбе и вику на својега војводу Јанка Стоићевића. Кара-Борђије и совјет пошаљу у Поцерину Илију Марковића, који је прије био совјетник од нахије Шабачке а онда попечитељ правосуђа или велики судија вилаетски, и Миљка Радоњића попечитеља иностранијех послова, да то извиде и људе да умире и с војводом помире; али они дошавши онамо људе у Поцерини још већма раздраже и јавно осуде Јанка да се збаци а мјесто њега да буде војвода Илијин син, Буко, за којијем је била Лукина сваст. Кад Јанко, одмах потом, отиде Кара-Борђију и тужећи се и правдајући каже му, да су Илија и Лука људе подговорили да се туже и вичу на њ, а по том да су их Илија и Миљко још већма раздражнили, само да би њега из војводства избацили и мјесто њега да би постао војвода Илијин син, Буко. Кара-

писара или секретара Лазара Воиновића (родом из Сријемске Митровице) Кара-Борђију као курира, и овај разабравши у Биограду да је Кара-Борђије на ономе крају, дође му у ово исто вријеме у Лозницу. Које Младен у Биограду, које Кара-Борђије овдје, обласкају и поткупе овога Миланова секретара, те изда господара својега, и каже им све шта он с Миленком и с Петром и с Јаковом и с осталијем старјешинама ради и мисли учинити. Пошто се овај Лазар Воиновић врати у Букреш, Милан се наскоро за тијем ондје разболи и умре, за то се онда говорило у Србији, а и у Букрешу, особито међу Милановијем момцима, да су Кара-Борђије и Младен поткупили и наговорили Воиновића, те га је отровао. Говорило се и то, да су они Воиновићу обрekli да ће бити код Кара-Борђија први секретар, и за ово бих ја готово могао рећи да је истина, јер је Воиновић, вративши се из Букре-

Борђије који је жељео и радио да у свакој кнежини војводство остане у једној породици, да би и он могао лакше своју власт и господство оставити својему сину, вјерује Јанку све, па позове к себи у Тополу Илију и Миљка и уведавши их у некакву собу узме столицу па и великога вилаетскога судију и попечитеља иностранијех послова све њоме, докле је сву о њих није изломио! Па не само што је Кара-Борђије овако тукао старјешине, које је могао, него је и Јаков године 1807. у Лозници тукао нацаком Рађевскога војводу, кнеза Крсту Игњатовића, који је годинама био много старији од њега и просјед. Ја сам онда истина био у Лозници, али се у онај мах нијесам десио пред чадором, него сам био у канцеларији, и Крста ми се послје тужио говорећи: „Није ми жао што ме бије господар Јаков, него зашто да ме бије и његов слуга“ (неки Борђије, кога су звали *диршише* и који је код Јакова од прилике био оно што се у Њемачкој код господе зове камердинер, па кад је Јаков викнуо да Крсту обале на земљу, и онга ударно ногом и песницом неколика пута)?“

ша по смрти Милановој у Биоград, мени говорио: „Ми ћемо све ово зауздати” (рекавши *ми* мислио је себе и Миљка Радоњића и Михаила Грујовића); али се преварио, јер не добије никакве друге службе осим учитељства у великој школи.

Дознавши Младен и Кара-Борђије да су противници њихови тврдо наумили Кара-Борђија ограничити, а Младена и Југовића истјерати из народнијех послова, и да им се у томе не може смести ако је и умрѐо Милан у Букрешу, они смисле ову уредбу:

1. Миленко, Петар, Јаков и кнез Симо, да би се одвојили од народа, да дођу у Биоград у совјет и да се назову *попечившељи*: Миленко иностранијех послова, Петар правосуђа, Јаков унутрашњијех послова, кнез Симо народне касе, а Младен да буде попечитељ војничкијех или ратнијех послова.

2. Све остале старјешине, и дојакошње и које би се наново поставиле, да се назову *војводе*, и у власти да буду једнаки између себе, и да им нико други не може заповиједати осим Кара-Борђија и совјета, или онога којег би Кара-Борђије у вријеме рата одредио.

3. Од дојакошњијех совјетника, који су се још налазили у совјету, да се начини *велики* или *народни суд* у коме ће предсједних бити попечитељ правосуђа или „*велики судија вилешки*”.

4. Ко на ову уредбу не би пристао онај да се истјера из земље ²²⁾).

Да је ова уредба смишљена и да ће се по

²²⁾ Мени је Младен приповиједао у Крагујевцу 1822. године, да је ову уредбу измислио он с Михаилом Грујовићем путујући једном из Биограда у Тополу.

новоме љету на скупштини објавити, то се дознало у земљи још прије новога љета. Милан истина умре у Букрешу, али за живота израдите се одреди „нейшлотскій пѣхотный полкъ“ да иде у Биоград још оне године.

Петар и Миленко жељели су и радили, да би и ова одређена Руска војска приспјела у Биоград прије скупштине, али се она задоцни, као што се говорило, због јаке зиме и великога снијега; а кад војска не могне доћи, не дођу ни они, премда су били позвани. Јаков пође до Палежа, па ондје дознавши да војска Руска и Петар и Миленко не ће доћи, он се учини бољестан и не хтједне даље ићи него пошаље на скупштину својега сина Јефрема.

Какогод што су Кара-Борђијеви противници жељели и радили да би Руска војска приспјела у Биоград за скупштину, тако су Кара-Борђије и Младен гледали да би се са скупштином ускорило прије доласка Руске војске а с њоме и Петра и Миленка. Тако се скупштина сазове одмах по новоме љету, на како на њој не буде ни Миленка ни Петра ни Јакова, војводе све приме нову уредбу с великом радошћу, и закуну се Кара-Борђију да ће му бити вјерни. Само тројица била су на скупштини, којима није била повољна ова уредба: Лука Лазаревић, Вуица Вулићевић и Милош Обреновић; али шта су њих тројица могли чинити против онолике множине пређашњијех војвода и новијех војводица? Није су смјели ни проговорити.

Пошто се ова уредба објави и прими, заповједи се свима, *одмах* да иду сваки на своје мјесто, да их не би Петар и Миленко с војском Руском ондје застали, за које се већ знало да су на путу, као што заиста и приспију у Биоград

на неколико дана пошто се скупштина разиђе.

Младен и Кара-Борђије не допусте да се војска Руска смјести у граду, него је разреде у вароши по кућама, а њезиноме „шефу“, који се звао Бала, одреди се кућа Кучук-Алијна, у којој је прије сједио Родофиник. Миленко остане у кући код шефа Бале, а Петар отиде к Стефану Живковићу. Миленко и Петар нијесу могли повести са собом никакве војске Српске, осим Хајдук-Вељка са неко 70 бећара, а уз то су се уздали и у Јакова да ће, као што је обрицао, довести војске као и на лањску скупштину. Видећи Кара-Борђије да је Петрова и Миленкова једина узданица Хајдук-Вељко, он га обласка што се више могло, говорећи му и закљичући се да га не дијели од свога сина Алексе; уз то још поклони му неколике стотине дуката и даде му диплому на војводство у Бањи, које је прије године дана побјегавши из Биограда к Миленку у Пореч, био изгубио, и на то му се он обрече и закуне да ће му у напредак бити вјеран; а да би га из Биограда што прије кренули и од Петра и Миленка одвојили, начине Младен и Кара-Борђије писмо, као да су Турци ударили на Бању, па га у Гроцкој даду у мезулану, те га оданде суруџија донесе у Биоград трчећи колико игда може. Како Кара-Борђије прими ово писмо одмах дозове Вељка к себи, и покаже му га говорећи: „Вељко сине, трчи!“ Вељко није чекао да му се ово двапут рекне, него одмах заповједи своме чаушу те удари у таламбас, и са својијем бећарима отиде из Биограда пут Бање. Јаков је од прије био први и највећи непријатељ Кара-Борђијев и Младенов, али је прије године дана узео Младенову једину кћер за свога

сина и могао је мислити да ће Младеново имање најпослије остати њему и његову сину, а уз то ни одређено мјесто у Биограду није му било неповољно, особито кад му син у нахији остаје војвода, с тога је већ био мало попустио и к Младену се приближио; на скупштину за то није хтио ићи, док види с каком ће снагом Петар и Миленко доћи и ко ће бити јачи: они, или Кара-Борђије и Младен; сад пак видећи да Петар и Миленко не могу ништа учинити дође и он у Биоград, али мјесто с војском, као што је обрицао, на саоницама са двоје момчади. Миленко и Петар слабо су куд смијели и излазити из кућа у којима су сједили, него је Стефан Живковић мутио једнако по вароши те разбирао и њима казивао шта се ради. Кад Вељко с бећарима отиде из Биограда и Јаков дође на саоницама с двоје момчади, Живковић једно вече рекне Петру и Миленку у својој кући: „И Вељко и Јаков издадоше нас: сад се више ни у што немамо уздати, него да ударимо на кућу ономе псу дебеломе (Младену), па како њега надвладамо и убијемо, онај ће пас црни (Кара-Борђије) или пристати с нама или побјећи у Шумадију.“ Миленко и Петар реку му на то: „Немамо људи“, а он: „Е, немамо људи! ја и вас два то су тројица, у мене има двоје троје момчади, у вас по двоје по троје, ето нас десеторица, можемо му на кућу ударити, па како стану пушке пуцати би ће људи“²³⁾; а они му одговоре:

²³⁾ И заиста би било људи, једно, што су Биограђани мрзили на Младена, а друго, што је Стефан Живковић Бугарима, којијех је онда било сила у Биограду, много добра чинио, па би сви пошли за њим, а може бити да би и сељаци пљачке ради навалили, и Биоград похарали и попалили.

„Немамо џебане.“ Онда он отиде те донесе пуне бисаге фишека говорећи: „Ево и џебане.“ Али су они већ били клонули духом и ништа их то није могло наговорити и охрабрити, него, као што ми је Живковић сам у Бесарабији ово приповиједао пред Петром корећи га: „Миленко пуши, а Петар тарка у ватру.“

Пошто Кара-Борђије уклони Вељка из Биограда, један дан Младен позове на ручак шефа Руске војске са свијем официрима и Кара-Борђија са знатнијим Српскијем старјешинама, које су се ондје налазиле, међу којима су били Миленко и Петар. Послије ручка Кара-Борђије добро накићен вином и ракијом, са својијем момцима отпрати шефа у његов стан и онамо, може бити навалице, заметне с Миленком некакву распру и мало по мало тако се сваде, да повиче на момке да Миленку отпашу сабљу и да га затворе. Бала онда стане Кара-Борђија молити, да то не чини, особито код њега, код кога је Миленко као гост. Кад Бала изговори ове ријечи, Кара-Борђије скинувши своју шубару с главе стане му говорити: „Шефе, тако ти хљеба царевога! кажи ми право, јеси ли ти дошао у Србију да браниш Миленка и Петра од мене?“ Бала се на ово питање нађе мало у чуду, па одговори: „Господару Борђије! нити сам ја дошао у Србију да браним Миленка и Петра од тебе, ни тебе од њих, него ме је мој старији послао народу Српскоме у помоћ, а под твоју заповијест.“ Чувши ово Кара-Борђије пође Бали к руци, говорећи: „Кад је тако, дај да те пољубим у руку мјесто цара.“ Бала му се не дадне пољубити у руку, него се пољубе у образ. Потом се Кара-Борђије прође Миленка, и отиде са својијем момцима. Сјутрадан, како се по од-

јутри, пошаљу се Миленку и Петру дипломе на одређена им мјеста, али их они одмах врате на-траг, изговарајући се у писмима да та мјеста нијесу за њих и да их не могу примити, него ако им се не да, да буду и у напредак оно што су до сад били, а они ће ићи сваки у своју постој-бину, па у селу живљети сваки у својој кући као и остали људи. Други дан по томе освану на свијем знатнијим раскршћима на зиду прикова-не пресуде, како се Миленко и Петар изгоне из земље: најприје су им биле побројене кривице, као н. п. Миленку, како се у Поречу био одмет-нуо од совјета и од Кара-Борђија, како је нека-ке новце, који су из Русије били послати наро-ду у помоћ, узео и потрошио у Поречу на бе-ћаре; како је код Пореча заграђивао Дунаво, бо-јаги ради хватања рибе, а управо да хвата љу-де, који би на чамцима ишли с писмима од Ка-ра-Борђија и од совјета у Каравлашку к Русима и како је таква писма, као и она што су Руси из Каравлашке слали Кара-Борђију и совјету, хватао и отворао и задржавао и т. д.; а Петру, како послѣје пропасти на Каменици (1809.) није хтио да се стара своје војнике ослободити и у скупу их задржати, него их оставио па побјегао у Биоград и оданде с Родофиником у Кара-влашку; како се онамо сам од себе начинио на-родни посланик; како је задржао некаке новце, које је у Кладову скупио од ђумрука и т. д. По том се додаје како им је све то било опроште-но, и како су им мјеста у Биограду одређена, и будући да их они не ће да приме и да не при-стају на уредбу која је постављена на скупшти-ни, тако се изгоне из земље да иду куд им је воља. Ова се пресуда оно јутро пошаље и њи-ма и они одговоре да желе ићи у Каравлашку, и

по том их одмах одређени људи са нешто Рускијех казака отпрате до Каравлашке границе и претуре их преко Дунава. Још напријед, како су они дошли у Биоград, Кара-Борђије и Младен послали су у Пореч Смедеревскога војводу Вула Илијћа а у Кладово совјетника нахије Биоградске Павла Поповића, да не даду сврати-ти се ни Миленку у Пореч ни Петру у Кладово, и тако су они пролазећи поред тијех мјеста, само стали мало код њих те им је изведено и изнесено, шта је који гдје имао. Пошто се Миленко и Петар овако истјерају из земље, Стефана Живковића Кара-Борђије затвори у Биограду, али га послѣ некога времена позове у Тополу и онамо му опрости, и он по том узевши пасош отиде у Каравлашку и више се не врати у Србију за времена Кара-Борђијева.

Споменуто је напријед како је Милан Обреновић био заповједник у нахији Рудничкој, Пожешкој и Ужичкој. Кад он (године 1810.) отиде у Каравлашку, на његову мјесту остане му брат Милош, који је назван *војводом* још у почетку буне кад и Милан *господаром*. Пошто Милан у Букрешу пријеђе на страну Петра и Миленка и осталијех Кара-Борђијевијех противника, није могло бити да се и Милош не поведе за њим, сад пак, које што се по новој уредби подручје његово раздијели различнијем војводама, и од оне три нахије њему не остане више до само једна трећина нахије Рудничке; које што се стане говорити и доказивати да му је брат Милан у Букрешу отрован, прилијепи се са свијем к њој. За то кад чује да су Миленко и Петар у Биограду без војске и у забуни, пише им, да не ударају натраг, него да се држе јуначки, и да ће им он, ако је потребно, доћи у помоћ

са 2000 момака. Писмо ово дође у Биоград пошто су Миленко и Петар били већ протјерани, и тако не нашавши њих допадне некако Младену у руке, а он га преда Кара-Ђорђевићу.

Пошто Миленка и Петра пропрате кроз нахију Пожаревачку стану се људи бунити у овој нахији што им се старјешине изгоне из земље. Кара-Ђорђевиће не смијући дизати праве војске на своју браћу, подигне Биоградске бећаре и позове обљажње војводе с момцима, и кад дође с њима у нахију Пожаревачку буна се утиша без боја. Међу овијем војводама био је и војвода Милош Обреновић. Пошто буну утишају и кад их је хтио Кара-Ђорђевиће распустити, каже Милошу пред свјема, да је крив и да му ваља ићи у Биоград да се правда. Кад дође у Биоград Младен му у совјету покаже оно његово писмо, што је писао Миленку и Петру, и да би му лакше опростио (јер народа ради нијесу му били ради никаква зла чинити), стане говорити да он зна да то није из његове главе, него да је то писао његов писар, или најпослије да га је наговорио његов доглавни момак Димитрије Грк; а кад му Милош одговори да га на то нико није наговорио, него да је он то по својој памети писару заповједио тако да пише, Младен га прокара и посавјетује, па му опрости, и он се обрече да ће у напредак бити вјеран Кара-Ђорђевићу.

Мјесто Миленка узме се за попечитеља иностранијех послова Миљко Радоњић, професор из велике школе, који је био родом из нахије Рудничке па у дјетињству (по свој прилици уз Турски рат) прешао у Њемачку и онамо школе свршио; а мјесто Петра Добрињца за попечитеља правосуђа Илија Марковић, совјетник на-

хије Шабачке; од осталијех пак совјетника састави се *велики* или *народни суд*, као што је прије споменуто.

Попечитељ правосуђа или велики судија вилаетски био је предсједник великога суда, који је своје сједнице држао за себе, а осталијех пет попечитеља имали су сједнице заједно, и све су послове отправљали у друштву, само што се сваки попечитељ сам потписивао на ономе послу који је био од његове струке. Да се Петар Добрињац примио попечитељства правосуђа, јамачно би и он долазио у сједнице ове петорице, али Илија то није могао тражити, него је захваљивао Богу и Младену што је и онако био.

Младен и Јаков и кнез Симо имали су плате на годину по 6000 гроша (или 500 дуката), а уз то и таин у месу, хљебу и јечму (кад га је било у граду). Остала тројица јамачно су имала много мање, али не знам колико. Совјет је сад управо био укинут, али му је име опет остало, и овијех 5 попечитеља заједно звали су се совјет и на свакоме њиховоме послу било је у почетку: „изъ совѣта народня,” а на крају: „у правителствујущемъ Совѣту народнѣмъ.“ По смрти Доситијевој поставе Кара-Борђије и Младен Југовића на његово мјесто, а кад се, на свршетку године 1812. истерају из овога совјета и Југовић и Радоњић, на њихова мјеста не постави се нитко, него совјет остане само на Младену и на Јакову и кнезу Симу; а кад 1813. године Младен и кнез Симо отиду на војску, остане само на Јакову и тако је био док није и он побјегао из Биограда и пребјегао у Сријем.

Војводама, како дојакошњима тако и онима који се наново поставе, даду се од прилике

оваке дипломе као што је ова Луке Лазаревића²⁴⁾:

„Сербскому войводи Г. Луки Лазаревићу.“

„Труди ваши за отечество поднети, и истинная храброст ваша против непріятеля на разнима мѣстама показанная, обратилае наше вниманіе на вас и в знак вашего отличія, и вознагражденія потврждавамо имено вас войводом и коммендантом Шабачким, и кнежине ваше от ниже именовати села слѣдующим образом:“

„1.) Вам власть даемо с кнежинам вашим управлять, и с оным полно заповѣдати, что вам се предпише, а общество, кое ће бити под вашим властію, неугнѣтавати.“

„2.) Вы да будете полный исполнитель воли правителствующа совѣта народня, и воли моей.“

„3.) У дѣлама военным от сад у будуще заповѣсти, наставленія, и потребованія примаћете из правителствующа совѣта от Г. Попечителя военнаго Младена Миловановића, у таком што вам потребно буде от нѣга иштите.“

„4.) У дѣлам внутреным' ваши кнежина што год бива, и треба да являте у Правителствующи Совѣт Г. Попечителю внутренних дѣл Якову Ненадовичу, от коега у таком' примаћете наставленія.“

²⁴⁾ Коју ми је у оригиналу дао г. Лазар Арсенијевић те сам преписао.

„5.) В прочем кромѣ нашей под никога „власть неподпадите, касателно кнежине Ша- „бачке; слѣдуе вам знати у „будуще кому се „имате покоравати.“

„6.) У време воеваня под коега комман- „дующаго в послушаніе и покорность вам пред- „пише се быти, святѣйше да заповѣсти онаго „исполнявате; ибо свакій таковый коммандую- „щій быће от нас избран, и наименован. Увѣ- „рени мы, да вы с вашом признаностию, кою „вам оказуемо, быћете задоволни, — усугубите „труде ваше, у дѣлам касающимся благополу- „чія народа и за показати себе достойным у бу- „дуще сего уваженія.“

„У Београду Януарія 18. 1811.

утверждено при народнѣм собранію

верховный Сербскога народа вожд

(М. П.) Георгій Петрович.

(М. П.) Правителствующій Совѣт
народній.“

„Назначеніе Села под команду Луке Лазаревича.“

Кнежина Тамнава.

1. Село Свилуево.
2. — Коцелѣво.
3. — Бреница.
4. — Суботица.
5. — Лютице.
6. — Каменица.
7. — Црнилѣво.
8. — Галовић.
9. — Голочело.
10. — Ђуковине.
11. — Каона.
12. — Муратовац.
13. — Пеиновић.
14. — Белотић.
15. — Мроска.
16. — Козарица.
17. — бошняк.
18. — брдарица.
19. — Малаый бошняк.
20. — Градоевић.

Кнежина Посавина.

21. Оцино Село.
22. Село Враньска.
23. — Еленча.
24. — Мишар.
25. — Орашац.

26. Село Мрѣеновац.
27. — Миокус.
28. — Трбушац.
29. — Предворица.
30. — Жабар.
31. — Корман.
32. — Церовац.
33. — Вукошић.
34. — Лоянице.
35. — Риѣаке.
36. — Куявица.
37. — Меовине.
38. — Зесеок вучевица.
39. — Скуплѣн.
40. — Владимирцы.
41. — Крнуле.
42. — Бобовик.
43. — Яловик.
44. — Драгоевац.
45. — Перво.
46. — Дебрц.
47. — Власаница.
48. — Крнић.
49. — Язавник.
50. — Месарци.
51. — Белвин.
52. — Суво село.
53. — Звезд.

Сума 53. Села.

„С тымѣш сельма коммандирати, и рачуне
 „ода свашта давати, а у согласію с Чупиѣм и
 „Янком Поцерцем быти, свакад ѣе вам едне за-
 „повѣсти долазити, а понаособ како за воину,
 „тако и за проче.“

„И у договору с кметовима от ваше нахіе
 „да оградите 3 мензулане одну у Шабцу, другу
 „у Свилуеву, трећу у Мачви. За те три мензу-
 „лане от нахіе да узмете у сваку мензулану по
 „4 коня, а уз те конѣ по три мензулціе; исте ко-
 „нѣ и мензулціе рана и плата от нахіе, да у
 „еданпут уреде што ѣе им за годину требати
 „како за право вы с кметовыма наѣете.“

„Магистратце с писаром оправите амо у
 „Београд к Совѣту, гди ѣе они примити поуче-
 „ніе и наставленіе како ѣе поступати и пресу-
 „ђивати.“

„Вы войвода да уредите у сваком селу кне-
 „за Сеоскога, кой ѣе са селом оградити кошеве,
 „и амбаре за десетке, и вам рачуне давати, и да
 „се немешате у свещеническій духовный чин,
 „коим имаде Митрополіт да суди.“

„А священици, и калугери да се у мірски,
 „и воєнна немешаю.“

„Вы пак гди кой на суд позовете да одма
 „онде отидете, а за млаѣе што кой гди учини-
 „зло, похара или што буде да га имате предава-
 „ти Суду у Магистрат. Кое му Магистрат пре-
 „судити неможе ониѣе онакове слати у Совѣт.“

„А особито за свашта да являте како мени
 „тако и Совѣту за зло, и за добро. Зависть и
 „противност међу вама да nebude; а кои бы се
 „едан другом противію, да ѣе морати на отвѣт
 „дођи, и за свашто от совѣта наставленіе да
 „иштете, и да познаете да е он верховна
 „власть.“

„Заклетве оне у Собору кое су биле, кои
„преступи оће бити лишен старештва, а што
„се кому опредѣли да са оным буде задоволян.
„У овом вам пункту описуемо потребне ствари,
„и наставленія от кога ћете шта тражити, то
„есть от совѣта, кои су сад членови, раздѣлени
„поособ у дѣлыма.“

„1. Господар Младен Милованович Попечи-
„тель военных дѣл што за войску потребуе, це-
„бане, олова, барута, ђунлета, вишека, топова и
„проче военне муниције от онога да тражите.“

„2. Господар Миленко Стойкович Попечи-
„тель Иностранних дѣл, то есть ако бы какови
„човек из друге землѣ прешао к нама, и што
„тражіо, таки такова човека да пошлѣте к
„нѣму.“

„3. Господин Досвѣей Обрадович Попечи-
„тель Просвѣщенія народня, он ће знати про-
„свѣщенія издавати, и ако у нахи учителя
„требаю, от нѣга иштите.“

„4. Господар Яков Ненадович Попечитель
„внутренних дѣл; от нѣга ћете просити внутрен-
„на дѣла, онће вам наставленія давати.“

„5. Господар Петар Теоодорович он еь
„великій Судія вилаетскій, кое ћете за таково
„от нѣга наставленіе искати, коя скриви како
„ће га каштиговати.“

„6. Господар кнез Сума Маркович попечи-
„тель кассе народнѣ, от нѣга наставленіе тра-
„жите, будући да ће се сви приходи обрнути у
„народню кассу, и отандеће се искати потреб-
„на, за топціе плата, и прочая за содржанѣ.“

„Ови преименовати 6 членова Совѣта би
„ће сви у едном согласію, друго от нахи да
„пошлѣте 10 топція, и 5 добошара.“

„Свакій от свое кнежине главе да препи-

„шете право, и како препишете таки нама на „знанѣ да дате.“

„От муниције свака три мѣсеца рачун у Совѣт шальите, колико сте примили, поарчили, „и шта јошт имате.“

„У Београду 11. Јануарія 1811. утврђдено

при народнѣм собранію

верховный народа Сербскога вожд

(М. П.) Георгій Петрович.

(М. П.) Правителствующій Совѣт народный.“

Од прилике за то рекох, што су углавноме биле све једнаке, а у мањијем стварима гдјекоје у биле и друкчије. Луки су дане двије кнежине једно за то, што је он овијем кнежинама и прије управљао, а друго што је био изишао на глас и прикучио се старјешинама првога реда; Кара-Борђијеви зетови, Пљакић и Кара-Марковић, може бити да су имали и по три и више, а остале су све војводе имале само по једну кнежину.

Новијех војвода постављено је у самој нахији Пожаревачкој седам: 1) Иво Момировић, 2) Живко Шљивић, 3) Томо Јовановић из Градишта, 4) Илија Стошић из Жагубице, 5) Пауљ из Мелнице, 6) Раица, 7) дијете некаквога буљубаше Борђија из Крушевице, који је 1810. године погинуо на Брзој Паланци. Иво Момировић био је Миленков писар, а остали сви били су буљубаше; у Поречу је постављен за војводу Јован Стефановић, који је из почетка такођер био Миленков писар а посліје су га звали

Јово бимбаша. У нахији Смедеревској поред Вуице постављене су још двије војводе: Вуле Илић и Станоје Главаш; у пређашњему подручју Миланову а по том Милошеву (у нахији Рудничкој, Пожешкој и Ужичкој) било их је може бити и десет, али су најзнатнији били Кара-Борђијеви зетови: Пљакић и Кара-Марковић. По граници, особито од источне стране, постављени су за војводе многи ускоци над ускоцима, и над онијем мјестима, која ће се у напредак отети од Турака: овима се нијесу могле у дипломама назначити поименце кнежине и села, него само, као што стоји у дипломи Кара-Марка Васића ²⁵⁾, који је из Осата пребјегао у нахију Сокоску, „вам власт даемо съ кнежином вашом управљати.“

Тако се Кара-Борђије опрости својијех противника и постане неограничени господар, али тијем окрчи и Турцима пут, те лакше земљом обладају и њега из ње истјерају; јер да је Миленко 1813. године био доље на Дунаву, јамачно Турци онијем крајем не би онако лако обладали, а доклегод лађе њихове не би прошле уз Дунаво до Мораве, дотле се ни она војска Турска од Делиграда, ако би и продрла до Мораве, не би смјела ондје утврђивати; а исто би тако Петар Делиград бранио и Турке на ономе крају обустављао много боље од Младена; а и на Дрини да је био Јаков, јамачно би штогод био бољи од кнеза Сима, јер је од њега био паметнији и разборитији, а боље је познавао онај крај и људе на њему, па ако не би могао Тура-

²⁵⁾ Од које пријепис има друштво Српске словесности.

ка узбити, може бити да би сачувао Љешницу и Лозницу, да онако жалосно не пропадну.

У Љешници је било око 5—600 људи, највише Поцераца и нешто Мачвана, са четири топа под управом Поцерскога војводе Јанка Стоићевића, брата славно познатог војводе Милоша Поцерца. У почетку љета (1813. год.) силна војска Турска прешавши Дрину на Врањеву, гдје је мост био намјештен, опколи шанац овај и стане га једнако бити из топова и из кумбара а уз то приближујући му се кроз земљу. Војске је Српске на ономе крају било око 10.000 људи под управом кнеза Сима Марковића, али никако нијесу смјели ни умјели да избаве људе из Љешнице кад су видјели да Турака узбити не могу, него су једнако премјештали шанчеве по Поцерини. Кад Турци онима у шанцу досаде и кроз земљу приближе се до самога шанца, пошаље везир владику Зворничкога, те их узме на вјеру, да се предаду, обећавајући им, да ће се пусти-ти да иде сваки к својој породици, само да предаду шанац и оружје. Кад се они на таково обећање предаду, Турци их преко Босне опра-ве у Цариград; који су се путем поразболијева-ли, оне су носили на коњма, а који се нијесу мо-гли држати коња, оне су убијали и сјекли им уши као и онима који су од болести помрли, и носили за знак да нијесу побјегли него да су мртви остали. Који су живи дошли у Цариград, они су као робови одређени на најтеже посло-ве, док у почетку владе кнеза Милоша послани-ци његови не потраже их у Цариграду, и које нађу у животу не измоле од Турака и не поша-љу у Србију, гдје их дође само 45; војвода Јан-ко нити се вратио, нити се зна гдје је умрљо.

Пошто Турци освоје шанац у Љешници,

они се са свом силом врате на Лозницу, у којој је било 800 Јадрана са 6 топова под управом Петра Николајевића Молера. Турци у почетку мјесеца Августа и Лозницу стану бити са свију страна из највећијех топова и кумбара, и прикучивши се кроз земљу к шанцу, побију Србима из шешана све тобције тако, да им није било никакве користи од топова. Срби су из шанца били начинили кроз земљу тавник, кроз који су силазили на Штиру те захватили воду, али Турци дознавши за то одврате Штиру на другу страну, те тако шанац остане и без воде: многи су били брашно разасули по којекакијем хаљинама и даскама ако би ударила киша да би га могли закувати и хљеб умијесити. Владика је Зворнички и ту долазио и звао Србе на предају, али Молер није владикама вјеровао ни другијех ствари а камоли у таковоме послу, него заиште у везира да устави ватру и да одреди своје посланике да се разговоре о предаји. Везир то учини, и саставши се Турски посланици с Молером. Турци су искали да Срби положе оружје па да их пошаљу Хаџи-бегу ²⁶⁾ у Сребрницу, и ондје да се доведе свакоме своје робље (жене и дјеца) па даље куда их одреде; а Молер је искао да их Турци пропусте с оружјем, да изиђу из шанца и да прођу кроз Турску војску и да иду куд ко хоће, а њима да оставе шанац и топове с џебаном која је у сандуцима. Нити Турци пристану на искање Молерово ни Молер на Турско, него раставши се Турци опет почну шанац бити као и прије. Вративши се Молер с овога

²⁶⁾ Јер се мислило и говорило да је он био особити пријатељ Србима.

договора у шанац каже Србима све пореду шта Турци ишту, додајући још ово: „Ја, браћо, жив Турцима у руке не ћу, а ви ако хоћете, ето Вам Турака; а ја идем на шанац, нека ме убију; ако ли се и ви нијесте ради Турцима предавати на овај начин, а ми да бјежимо једну ноћ кроз Турке, па који изиђе изиђе, а који погине Бог да га прости! Боље нам је свима изгинути, него се Турцима у руке предати. До сад сте, браћо, били на мојој души, а сад вас ја скидам са своје душе и остајете господари од себе: ако ћете се предавати, ето вам Турака, ако ћете бјежати, и ја сам с вама.“ На овај Молеров говор сви пристану да бјеже кроз Турке. На три дана прије него ће побјећи, Молер напише писмо Српскијем старјешинама (као што су ми казивали људи који су ондје били) *својом крвљу*, у коме им јави у какој су невољи, и да се више држати не могу, него они да гледају да их избаве, и то овако: пјешака што је могуће више најприје да пошаљу у Гучево, а они с топовима и с коњицима и с осталом војском да се покажу одоздо уз поље, па кад се Турска сила обрне к њима, онда ови из Гучева да се прикуче к шанцу, а ови из шанца да учине јуриш на Турке и с њима да се састану; најпослије дода и то: „Ако ко жели да ја пропаднем, пожалите барем народ овај и гледајте да би га избавили.“ Писмо ово однесе из шанца неки Пецо из Клубаца још с једнијем другом, којима даде Молер 10 дуката, и срећно прођу кроз Турке и писмо однесу у Српски логор. Кад за три дана не буде никаква гласа на ово писмо, они се у шанцу договоре да бјеже, и то једну ноћ кад је била велика киша и вјетар а и помрчина да се прста пред оком није видјело. Заказано је било свима, ако би кога Турци по-

знали, да не меће пушака него да се брани ножем и другијем, чим се може, а по свој прилици така је заповијест била и у Турској војсци, ако би Срби побјегли, да се не би војска побунила и између себе побила. Они сви изиђу из шанца на велику доњу капију од Штире па оданде обрне куд је ко знао, и колико је познато прођу с миром кроз Турке, јер нигдје пушка не пукне; али кад у јутру рано Турци опази да су они побјегли, одмах ударе за њима у потјеру на све стране, особито делије, и многе сустигну и побију. Молерове је коње побила један дан Турска кумбара, која је међу њима пукла, али војводе Антонија Богићевића син Бојо изиђе на коњу (*послије свију*, јер му прије нијесу дали, да не би Турци опазили кад коњ пође мостом који је од дасака био начињен и пред капијом се спуштао преко опкопа), и за велико чудо прође срећно кроз Турке. Од 800 људи који су били у шанцу, 200 их је погинуло ондје, а око 400 у бјежању, те их је тако само око 200 остало у животу.

Д О Д А Т А К.

Да би се напунио пети табак додаћу још нешто о гдјекојијем људма који су напријед спомињати у овој књижици.

I.

Миленко Стојковић

родио се у нахији Пожаревачкој у селу Кличевцу. У младости својој сједио је у Пожаревцу и држао дућан; али се послје опет врати у село и наново стане живљети као сељак. Кад је Хаџи-Мустај-паша подизао Србе да се бране од јањичара, који су из Видина наваљивали у Биоград, он је био буљубаша, а у почетку буне на дахије потписивао се бимбаша.

Кад дахије, на свршетку љета 1804. године, побјегну из Биограда у Адакале, Срби у договору са Бећир-пашом пошаљу Миленка с неко 40 — 50 момака с препоруком од Реџепа на његова стрица Ибрахима, који је био старјешина у Адакалу, да побије дахије и главе да им донесе у Биоград. На овоме путу Миленко кад дође у Текију он друштво своје ондје сакрије а сам преобучен у просте Влашке хаљине отиде у

Адакале и преда Ибрахиму писмо Реџепова. Кад Ибрахим види шта му се пише, он каже Миленку да дође до вече пошто се смркне, те ће му показати гдје дахије сједе па онда нека чини с њима како зна. Кад Миленко у вече дође с момцима и покаже му се кућа у којој су биле дахије, он удари на њих те их побије и главе им изодсијеца и однесе у Биоград (јамачно је ту Миленко задобио и новаца и другијех различнијех скупоцјенијех ствари).

Године 1805. особито је изишао на глас дочекавши и узбивши Аџис-пашу на Иванковцу.

Кад Срби у почетку 1806. године поступи на све стране пашалука Биоградскога, Миленко отиде низ Дунаво те завлада Поречем, и по том се из Кличевца ондје пресели и намјести.

У прољеће године 1807. кад ударе наново на Турке на све стране, Миленко пређе с војском преко Мироча у Крајину и улогори се на Малајници; али силна војска Турска под управом Видинскога везира Мула-паше и Гушанц-Алије, који је оне зиме отишао из Биограда, изиђе предањ те га опколи са свију страна, и друкчије се не би могао избавити да му није дошао Кара-Борђије с војском из Шумадије и Руски генерал-мајор Исаијев с нешто Руске војске из мале Влашке.

Кад Срби у почетку године 1807. побију Турке у Биограду, остану многе жене удовице и дјеца сирочад, које је све морало просити да не помре од глади, и било их је толико много, да се по улицама готово није могло маћи од њих. Да би се Срби избавили ове досаде, а уз то још да би овој сиротињи и свијем Турцима учинили што по вољи, натоваре ову сву сиротињу у двије лађе па је низ Дунаво оправе у Турску. Кад лађе

ове дођу у Пореч, Миленко их устави ондје, па ушавши у њих избере најљепше жене и дјевојке и дјевојчад и женску дјецу и узме к себи, и тако начини читав харем. У томе му умре жена, која је једнако сједила у Кличевцу; а у Поречу умре оборкнез Крајински Перча Станковић Карапанца, иза којег остане лијепа и богата жена по имену Милена: онда он поред свега својега харема запроси ову удовицу и ожени се њоме обећавши јој да ће Туркиње све распустити и живљети само с њоме. Али он овога обећања својега не испуни, него послје некога времена Милену оправу у Кличевац да онамо живи, а он остане у Поречу с Туркињама као и прије. Кад Милена види шта је и како је, она у Кличевцу стане с момцима живљети као и он у Поречу с Туркињама. Дознавши Миленко за то, он отиде у Кличевац те Милену топузом добро истуче, па је онда отпусти од себе вративши јој све што му је била донијела.

Поменуте ове Туркиње није он само држао код себе у кући, него је гдекоје од њих и по нахији, кад је путовао, водио уза се на хинтову, те су га послуживале чибуком и кафом и т. д.; а кад се којијех од њих наситио, он их је удавао за своје слуге или поклањао својијем доглавницима, ко н. п. што је једну поклонио некоме Грку, Николи Дани, који му је био главни хазнадар и вијећник, а једну своме писару Арсу Протићу; а и малу дјецу поклањао је госпођама које нијесу имале дјеце.

У друштву овијех Туркиња било је и Влахиња, само што њих није поклањао (јер нијесу биле робиње) него их је само удавао.

Кад га у почетку 1811. године истјерају из Србије, он оне од Туркиња које су се још зо-

стале код њега одведе у Каравлашку, а кад онамо послје неколико мјесеци види да га много стоје, а новаца нема, нити је икакијех доходака имао осим 300 дуката на годину пензије, што му је одредило Руско правитељство кад је изишао из Србије, а уз то може бити да му је ко и говорио да је срамота толике жене уза се водити, онда их једном искупи све предасе па им каже: „Ја ћу ову (којој је чини ми се било име Катинка) задржати код себе, а ви све можете ићи куд која хоће, воља вам у Турску или Србију, само ми кажите куд која жели, да јој извадим пасош.“ И тако их распусти а Катинку по том вјенча за се.

Миленко је био средњега раста и лијеп и црномањаст човјек: ја сам га видео само једном у Биограду на улици, али људи који су га добро познавали говорили су, да је био врло паметан човјек, а исто тако и јунак; врло је мало говорио, и сви његови подручници морали су га се бојати као живе ватре. У Србији није знао читати, и у Поречу су га учили и мучили у залуд, али у Русији кажу, да је по новом начину (по којему се не говоре *имена* слова него само *гласови*) тако био научио, да је читао књиге и писао писма. Од прве жене имао је три сина: Милана, Ивана и Живана, и једну кћер, која се у Каравлашкој удала за некаквога Легатовића, који је, чини ми се, био родом из Босне или из Херцеговине, па у некакој Руској служби стекао доста новаца. Да ли има сад ко жив од Миленкове породице ја не знам. Кад су Руси 1812. године изишли из Каравлашке и Миленко је онда отишао у Русију, и чини ми се да је умрљо у некакој вароши негдје око Црнога мора.

II.

Петар Теодоровић Добрињац

родио се у нахији Пожаревачкој у селу Добрињи. У младости је био хајдук неко вријеме, а потом је као сељак трговао живом стоком и другијем којекаквијем ситницама. Године 1804. био је буљубаша под Миленком; године 1805. био је и он на Иванковцу против Афис-паше, иза тога је тако изишао на глас да га је совјет, као што је казано, на свршетку оне године звао бимбашом и војводом; године пак 1806. бранећи Делиград од Ибрахим-паше Скадарскога тако се прославио, да је дошао у ред првијех старјешина у земљи. Ја се опомињем како су жене по Биограду пјевале:

Господар Петар на цареву друму
Он ми чека седам паша војске
И осмога цара везира —

Пошто је Кара-Ђорђејева влада (1813. године) пропала у Србији, Петар је огледао неколика пута да би се опет помијешао у Српске послове, али му се није дало. Тако је 1814. године ишао у Руски главни квартир, чини ми се, чак у Париз, па како није имао у рукама никакве власти није га хтио нико ни погледати; на свршетку године 1815. или у почетку 1816. кад Српски посланик Михаило Герман пође из Србије у Петербург јави се у Бесарабији њему и договоре се да иду заједно у Русију: Петар је молио да се поред Германа умијеша у Српске послове, а Герман је мислио да њега Петар од-

веде само у Петербург о своме трошку; а за даље је, по свој прилици, имао сваки особите своје мисли. Кад у Петербургу први пут изиђу пред Родофиника, он Грчки запита Германа откуд Петар с њиме, а Герман му опет Грчки одговори, да је сам пристао узањ; онда Родофиник каже Петру Српски, да он са Србијом сад нема више никака посла, него одмах сјутра да одлази из Петербурга у Бесарабију, које Петар и учини.

Петру је као и Миленку одређено по 300 дуката на годину пензије, а кад се послѣје учиненога мира између Руса и Турака 1812. године из Каравлашке пресели у Бесарабију, онамо је држао бољарска села под закуп, а поред тога и тргујући које чиме живио је господски.

Био је крупан и пун човјек, и више плав него смеђ. Кад је изишао из Србије (1811. године) може бити да му није било још пунијех 40 година. Био је шаљив и не само говорљив него и рјечит: Кад би што приповиједао тако је знао редом говорити као да чита из књиге. Као старјешина био је велики јунак особито знајући људе к себи привући и наговорити их да га слушају; непогодан је био за оне који су хтјели да му заповиједају, али према својјем подручницима и друговима био је врло љубазан. Издашан и чазбен био је за чудо: пошто је Кладово узето од Турака (1810. године) и он у њему постао управитељ, сви су Руски официри и Српски поглавари, који су се ондје налазили, код њега једнако и ручавали и вечеравали и чај пили докле у почетку 1811. године није отишао у Биоград; а исто је тако и у Кишењеву частио све губернске чиновнике, те су зато и они њему у свачему били на руци и много му којешта гледали кроз прсте; а и по селима кад је сједио, била му је

кућа отворена и сто постављен за свакога, који би му откуд наишао. Па не само што је овако частио и дочекивао, него је и новаца давао, и на поклон и у зајам, кад би ко у потреби заискао а у њега би се десило. Кад би коме што дао у зајам, онај није било потребе да се стара како ће му вратити; али и он од кога би што узео у зајам, онај више није требало да се брине у што ће оне новце оставити. Читати није знао, али је био онда једини старјешина у Србији овога реда, који је писарима знатнија писма (на велику господу) казивао ријеч по ријеч (т. ј. *диктирао*): ја сам 1819. године у Бесарабији, у селу Бумботи, гледао и слушао како је он овако једно писмо некаквоме Руском генералу писао преко свога писара Јована Миленковића, који је прије некога времена умрљо овдје у Биограду, и нијесам се могао начудити како он то лијепо казује. Петар је Добрињац имао два сина, која су оба умрла у Петербургу у кадетскоме корпусу, и осим њих имао је једну кћер по имену Љубинку, која је била удата за Кузмана сина Луке Лазаревића, и чујем да с једнијем сином сад живи удова овдје у Биограду. Петар је умрљо у Јашу 1828. године.

Ш.

Иван Југовић,

као што су ми казивали, родио се у Бачкој у Сомбору, и право име било му је *Јован Савић*, па кад је прешао у Србију онамо се назвао Иван Југовић. Свршивши Маџарска права био је у Карловцима професор у II. Латинској школи, па ми-

трополит Стратимировић омрзне на њ што је био врло лијеп човјек и жене га радо имале, те га истјера из службе и из Карловаца. По том је био секретар код владике Шакабенте у Вршцу, али Стратимировић владиком наговори, те га и он отпусти; онда не знајући шта ће чинити пређе у Србију (по свој прилици на свршетку године 1805.) и у Смедереву постане писар у совјету; али га на брзо иза тога заболе очи, те се опет врати на Аустријску страну и отиде у Пешту да се лијечи. Пошто се излијечи, године 1806. врати се опет у Србију на своје пређашње мјесто; али је и ове исте године опет ишао у Пешту и у почетку године 1807. вратио се натраг. Пошто ове (1807.) године умре Божо Грујовић, Југовић остане у совјету први секретар. Казато је у књижици овој, како су га год. 1807. Кара-Борђије и Младен били одредили да иде у Петербург, али од Букреша (а не од Јаша, као што је казано на страни 26.)²⁷⁾ даље не отиде, и вративши се одонуд био је једнако у совјету (већ у Биограду) први секретар, а Јеремија Гагић други. Дневнице на Божић дође од Кара-Борђија писмо совјету, да ни један од њих више не иде у совјет, и тако се, да кажем обичнијем нашијем ријечима, *истјерају* из службе.

Гагић пође у Каравлашку да тражи какву Руску службу, али из Биограда пишу Миленку у Пореч да га даље не пусти, него да га остави код себе за секретара, као што и буде. Југовић пак придружи се Младену још већма и стане јавно викати на Родофиника и на Чардаклију говорећи да је Чардаклија по наговору Родофини-

²⁷⁾ Тако и Аврам Лукић и Чардаклија и Јеремија Гагић нијесу били у Јашу него у Букрешу.

ковом навратио Кара-Ђорђија те је истјерао њега и Гагића из совјета; и да би имао ода шта живљети договори се с Младеном, да отвори велику школу.

Школа ова постала је овако. Совјетници су сједили у својијем кућама и живљели су доста господски, а секретари су били сиромаси људи, који нијесу имали ништа до оно мало плате (ја сад не знам колика је била, али је јамачно била мања од совјетничке), па ни она им није била одређена и постојана као совјетницима. За то Аврам Лукић, совјетник нахије Пожешке и Рудничке, узме к себи Јеремију Гагића, с којијем је ишао у Трст и у Букреш, те је код њега и сједио и све потребе имао без икакве плате; Јефто Савић, совјетник нахије Зворничке, и мој рођак и први учитељ, по мојој жељи да бих што научио и на моју молбу узме к себи исто тако Југовића, за којег сам ја у Карловцима слушао да је врло учен, а и у совјету као писар познао сам се мало с њиме. На скоро иза тога мој и Југовићев домаћин, Јефто Савић, отиде са још једнијем совјетником у Смедерево, као некаква *совјешна команда*, да пречишћавају и расправљају некакве рачуне с оностранскијем трговцима, а ја и Југовић с двоје-троје чељади, која су нас послуживала, останемо у кући сами. Како сам ја куповао и набављао што је за кућу требало, тако дошавши једном на дућан (од данашњег Руског конзулата пошав к цркви) некога Јова Лутора (којег су за то тако звали, што се говорило да никад не пости) да купим нешто, нађем на ћепенку повелику гомилу старијех књига и с радошћу похитам да их прегледам, кад тамо али Српске нема ни једне, него све Њемачке и Латинске. По том ја замолим дућанцију те ми их

да, да носим кући. Пошто их Југовић прегледа, он за једну рекне; „Ову ћу ја узети за себе,” а другу пруживши мени рекне: „Ову ти узми за себе, те ћеш је преда мном читати да учиш Њемачки.” Ова моја звала се: *Edward Rosenthal, eine abentheuerliche Geschichte*, коју сам ја послѣје пред њим читао, и он ми је показивао, што није сам разумио; она пак његова била је историја свију народа од постања свијета до Христа, коју он одмах стане преводити на Српски. Ја бих му свагда у јутру донио и на сто метнуо по једно стакло од розолије у слами или у шашу Јадранске шљивовице, коју би он преводећи књигу по често припијао док је до подне сву не би попио. Што би тако до подне превео, оно би послѣје подне, особито у вече, мени читао питајући ме разумијем ли, па ако гдје што не бих разумио, оно би ми тумачио. Ова се историја на Њемачком језику почињала овако: „Овај свијет стоји, како нам свето писмо доказује, више од 6000 година; али он није овакови створен, као што се сад очима нашим показује, јер градове и вароши и многе друге ствари Бог није створио, него су их људи мало помало начинили.” И ја сам ову књигу, која је била на малој осмини и, колико се опомињем, око 20 табака велика, много тражио којекуда и никако је није сам могао наћи. Мени се чини, да је ова историја, овако у кратко, била љепше написана него све које сам налазио њу тражећи. Не знам или код Јевреја или код Грка говори се о поезији, и има по један примјер и о прози и о поезији, т. ј. како се једна ствар каже у прози како ли у поезији. Јамачно су у књизи ови примјери били за Нијемце, али их је Југовић у пријеводу обрнуо на Србе: како је онај у прози казао, редом сад не знам,

али се онога у поезији опомињем врло добро,
ево га:

„Мечемъ паки прослављени,
„Радостию восхищени
„Трубимъ гласно по вселеной
„Братіи нашої расселеной:
„Сербія царица
„Пресвѣтлаго лица
„Скиптеръ сама держитъ свой.”

Југовић мени нигда није казао зашто књигу ову преводи, али кад је сву преведе, онда каже да ће да отвори велику школу, и по препоруци Младеновој Кара-Борђије и совјет одреде му 1500 гроша на годину (а дукат је онда био 9 гроша, тако је сва плата била 166 дуката и 6 гроша). У одређени дан дође Младен са свијем совјетницима и с митрополитом и Доситијем и, пошто митрополит у највећој соби гдје ће бити школа освети воду, Доситије сједећи прочита из једнога великог теџтера (које је био рукопис од друге књиге „Собранія вещей”) *о досшојном почишанију к наукама*: и сад се опомињем како се Младен грохотом насмијао кад је у читању Доситије рекао: „У попа би ваљало да су и прасад мудра, а у њега су и дјеца луда.” По том се сјутра дан почела школа. Осим мене први су ђаци били: Кара-Борђијев син Алекса, Младенов сестрић Јовица, Миленкови синови Милан и Иван и пасторак Николче, син совјетника нахије Ђупријске Милосав, Стефан Новаковић из Смедерева, Милоје Божић из Чумића, Максим Ранковић и Радован Дољанац из Остружњице. Сви су ови ђаци знали прилично читати и писати; најгори је у овоме међу њима био Младенов сестрић Јовица, за којег се говорило, да је

у Сријему водио слијепце, и кад је почео ићи у школу још је био у Сремачкоме гуњу (а послје неколике године Младен га је оженио Кара-Борђијевом кћерју Полексијом). Клуба у школи није било, него су ђаци унаоколо сједили на сламнијем столицама. Југовић из почетка није предавао ништа друго осим историје и рачуна. Историју је из својега рукописа казивао ђацима, те су је писали, па им је послје тумачио. Уз историју говорио је често и о географији, и зато је био набавио неколике мапе, које су на зиду биле објешене; рачун је предавао наизуст, и за чудо је у томе био вјешт, — особито што се тиче разломака (Brüche), — штоно се у нас каже, и у дрвену главу могао би улити.

У почетку године 1809. Кара-Борђије и совјет пошаљу опет Југовића у Букреш, у Руски главни квартал, с Павлом Поповићем совјетником нахије Биоградске и с Кара-Борђијевијем секретаром Јанићијем Димитријевићем, а на његово мјесто у великој школи постане Миљко Радоњић, и школа се онда премјести у другу кућу, а и ђака је већ више било придошло. И како су се науке у овој школи све више умножавале, тако су се додавали и нови учитељи, као Лазар Воиновић, Мишо Поповић, Глишо (не знам како се звао, него сам чуо, да је прије био писар код Луке Лазаревића) и Симо Милутиновић. Пошто је школа ова мало помало уређена, у њој су се училе (на Српском језику, како је који учитељ знао) ове науке: 1) *Историја свију народа од постанка свијета до нашега времена*; 2) *Географија цијелога свијета и шпанска свију држава*; 3) *Права* (чини ми се *Римска*); 4) *нешто мало из Физике*; 5) *како се пишу писма* (свакојака); 6) *Рачун*; 7) *Њемачки језик*; и

8) *нравоучителна преподачија*. Све су ове науке биле раздијељене у три године, и била су за њих три учитеља (а што их ја прије набројих више, они су постајали кад је који умрџо или отишао). Од поменутијех првијех ђака, ако који од Миленковијех синова није жив, осим мене данас већ нема ни једнога; а од онијех који су послје придолазили и код Радоњића ишли у школу, имају још двојица: Лазар Арсенијевић (Бата-Лака) и Лазар Поповић, и обојица сад живе у Биограду.

Кад се Југовић врати из Каравлашке, Кара-Борђије га постави за предсједника у Биоградском суду. У почетку године 1810. готово у оно исто вријеме кад је Кара-Борђије архимандрита Филиповића послао у Букреш, пошаље и Југовића у Беч, али се набрзо врати не свршивши ништа. Пошто умре Доситије (28. Марта 1811.) постави га Кара-Борђије на његово мјесто, за попечитеља просвете.

На свршетку године 1812., опет, управо о Божићу, дође од Кара-Борђија писмо совјету, да се и Југовић и Радоњић и Грујовић (који је био први секретар у совјету) изгоне из службе (као Њемачки људи, од којијех остане у совјету, као први секретар, једини Стефан Филиповић, а и он само тога ради, што се био оженио кћерју кнеза Сима Марковића и код њега у кући сједио); и будући да се је поговарало да ће их свугројицу из Биограда послати некуда унутра у земљу, за то се Југовић поплаши и ноћу пребјегне на Аустријску страну, и говорило се да је одмах отишао у Беч, а по том оданде к својему брату, чини ми се у Бечкерек, код којег је наскоро иза тога и умрџо.

Ја сам напријед споменуо да је Југовић викао на Чардаклију и на Родофиника, али врло набрзо иза тога, пошто је он онда истјеран из совјета, умре Чардаклија, и чује се да му је у Пешти наручен гробни камен с натписом који је писао Доситије. Прије него је тај камен дошао у Биоград Југовић је мене запиткивао, шта бих ја написао Чардаклији на гробу, а ја сам му на то одговорио да не знам ни сам. Кад се чује да је Чардаклијин гробни камен дошао у Биоград, он пошаље мене те натпис, који је био на њему, разгледавши га добро и прочитавши неколика пута, научим наизуст, и вративши се натраг читам му га од ријечи до ријечи. Тај је натпис по ријечима био ово (а по правопису од прилике ²⁸⁾):

„Родолюбцу каменъ сей Серби полагають,
 „Дѣла сего безсмертіемъ Серба увѣнчаютъ,
 „Сербиі во Россію посланику перва,
 „Да разори Турецка сѣдину окова.
 „Петаръ онъ бѣ Новаковичъ родомъ Спиоровый,
 „Чардаклиа капетанъ а сенаторъ первый;
 „Благодарной Сербиі радость на плачъ паде,
 „У тисящи осамъ сотъ осмомъ преставися въ
 Бѣлградѣ.”

Кад се овај камен намјести у црквени зид (с лијеве стране главнијех врата) више гроба Чардаклијна, други дан у јутру освану по различнијем раскршћима на зид прилијепљени ови стихови (као гробни натписи Чардаклији):

²⁸⁾ Јер оне плоче на којој је изрезан нема више ондје, него је некуд уклоњена кад је прије неколико годна црква наново зидана и распрострањавана.

I.

„Овде лежи Чардаклија
„Ништа сада гдѣ не клија,
„Естество се суши.
„Едѣ се змієвѣ пуши свуда,
„Плоде и садѣ честна труда
„Завистљиво гуши.

„Сама еше горда ружа,
„Кадѣ е нама горка стужа
„Терномѣ се поноси;
„На гробу му финикѣ ²⁹⁾ древо,
„Кога роди его чрево,
„Плодѣ яданѣ доноси.”

II.

„Овде лежи Чардаклија
„Вѣ Сербскомѣ крилу гадна змія;
„Арнаутинѣ лютый бјаше,
„Скотски свагда и живљаше;
„Законѣ, вѣру онѣ погази,
„Серблѣ браћу онѣ омрази:
„Мал' се не зби его трудомѣ,
„Да с' побію между собомѣ ³⁰⁾.
„Земљица е своимѣ трусомѣ ³¹⁾
„Свѣдочила браћи Руссомѣ

²⁹⁾ Југовић је овдје мислио Родофиника што га је Чардаклија довео у Србију.

³⁰⁾ Мени је Југовић приповиједао, да је Чардаклија наговарао Кара-Ђорђија да убије Младена и Милоја.

³¹⁾ Онај дан, кад су Чардаклију закопали, увече се тресла земља.

„Божю ярость на злбника,
„Всеобщага клеветника,
„Трудивши се отмастити,
„Кости вражѣ избацити.”

(мени се чини да овога има још, али се наизуст не опомињем више, а што имам написано није овдје, него је у Бечу).

На ово (за које је свако знао да је Југовићев посао) напише Доситије одговор у прози на читавом Табаку, који се почињао народном пословицом: „У лажи су кратке ноге.” Као што онда у Биограду није било штампарије одговор овај није ни штампан, а није ни прикиван по зидовима, него је само преписиван и читан (и по свој прилици га већ данас нико и нема).

На овај одговор Доситијев Југовић је одмах писао којекаке мале стишиће против Доситија, и гдјекоје од њих читао је својијем пријатељима, а кад побјегне из Биограда остави их све на своме столу; ја и њих имам у Бечу негдје написане као што ми их је још у оно вријеме дао Г. Лазар Арсенијевић, који се онда десио у Биограду (а ја сам био у Брзој-паланци); а овдје ћу додати колико их се опомињем наизуст (и то по ријечима):

„У лажи су кратке ноге,
„То насъ уче басне многе,
„А виде и люди.

„Лисица е танка стаса,

„Ал' е она пася гласа,

„Залуду се труди:

„Крје очи,

„Медля речи,

„Ал' е виде люди.

„Шейтан-люди што не виде!

„Кудгодъ коя репомъ вине

„Они одма све то виде” —

А даље се само то опомињем, да је иза још једнога или неколика стиха било (чини ми се по некакome старом списатељу): „Стидите се ви који зло чините, а не гледајте да застидите оне који то објављују;” па онда:

„Не надај се, Доситею,

„Што с' утек'о у Србию

„Да си ти се спасао:

„Ми ћемо ти рећи

„Баръ на твојој даћи:

„Калуђеръ си био,

„И добро си піо,

„Залуду си скитао.

„Грчки свагда говораше,

„Серблѣ Гркомъ продаваше,

„Ситнихъ слова родъ.

„Нит' е ладанъ нити врућъ,

„Нит' е нашъ нити тућъ,

„Ко му сад би родъ?

„Ни на земљи ни на небу,

„Него у свомъ толстомъ трбу,

„Неситый е то родъ.

„Онъ ласкаше господаромъ

„За трапезомъ пуномъ туга,

„Масног — зый родъ.”

Овога има још, јер се опомињем да има: „ока-
яный родъ, люта зуба родъ, одъ два рода родъ”
(што је био калуђер и свјетовни човјек); али

редом више не знам наизуст, а и у овоме може бити да сам који стих праметнуо или изоставио, али додао јамачно нијесам ништа.

Југовић је био врло лијеп човјек: у струку висок, а нити је био врло танак ни дебео, масти је био смеђе, имао је повелике лијепе бркове, и у образу био је много налик на лик краља Стефана Уроша I. Осим Српскога језика знао је Латински, Њемачки, Маџарски, Талијански и Француски; Француске је књиге читао највише и сила пута, кад је лијепо вријеме било, ходајући по авлији тако здраво као да се с киме разговара, и по свој прилици је ово чинио, да би му се језик навикао на изговор Францускијех ријечи. Да не речем да се никакав Србин нашега времена у науци и у разуму не би могао с њиме испоредити, али се јамачно може рећи, да је био из реда најученијих и најпаметнијих Срба. Особито је био досјетљив и на подсмјех готов: ја ћу о томе овдје споменути само један примјер. За ново љето 1808. године Доситије напише стихове Рускоме цару и Родофинику, па на ново љето послѣ цркве отиде к Родофинику с некијем Петром Томићем, који је имао врло лијеп глас и био добар пјевач, и ступивши на врата Томић стане пјевати и тако отпјева најприје оне цару па онда и оне Родофинику. Томић иза тога дође одмах к Југовићу и каже му то, онда Југовић рекне: „Сад ти реци да је сан ништа! Ја ноћас сним гдје се на сокаку чује прекрасна музика, кад промолим главу кроз пенџер да видим шта је, а то се голог — з човјек натрћио па остраг задио тумбету те свира. То је тај ваш посао. Ваљало би да је те стихове, што су написани цару, предао Родофинику совјет, па би онда Родофиник њих по куриру послао у Русију

те би могли доћи цару у руке.” Стихови су ови оне исте године штампани у Млецима на два мала листића, и ја не знајући да ли су још гдје штампани додаћу их овдје од слова до слова онако као што су наштампани. Ево их:

„СТЫХИ

„на новыи годъ 1808. сочиненыи
„въ Бѣлградѣ отъ сербовъ.
„Великому государю царю
„и самодержцу всероссійскому
„Александру Павловичу

„Слава и честь во вѣки
россійскому царю,
„Праведному съверныи
страна государю.
„Сербья ему привѣствуетъ
сеи новыи годъ,
„Да славится имя его
отъ рода въ родъ.

„Александре первый
россійская сладосте,
„Имене христіанскаго
надеждо и радосте.
„Буди всегда сербыи
благи покровитель,
„Рода россовъ сроднаго
пребуди спаситель.

„Имя твое славно
будеть между чловѣки,
„И сербскыи родъ непреста-
нно любитъ тя во вѣки.

„Не престанетъ тебѣ
желать вѣчную славу
„И съ цвѣтами у вѣнчавать
твою царскую главу.

„Вся Сербья къ небесемъ
гласъ свои возвышаетъ,

„Здравствуйте Александръ
нашъ она восклицаетъ.

„Имя твое да цвѣтаетъ
въ будущія годы,

„Тобою да прославится
многя народы.

„ИНЫИ СТЫХИ

Высоко Превосходителнѣйшему

„Господину Генералу

„РОДОФИНИКУ.

„Родофиныкъ Сербскыи зна-
читъ ружа и финикъ,

„Ружа носи собомъ мирисъ
финикъ дае сладкіи плодъ.

„Серблыи своемъ Родофинику
желе щастливъ новый годъ,

„Благодаре великому
россовъ Господару.

„На оваковомъ милостивомъ
и великомъ дару,

„О Родофиникъ ты сербовъ
мила звѣздо данице.

„Россїйскаго царя свѣтлое
намъ представляшъ лице.

„Многосе за сербыю
старашъ и трудишъ,

- „А утому вѣрно первомъ
Александру служишъ,
„А што тебы сербыя
зато може дати.
„Развѣ бога молитъ
дати онъ наплати,
„Имя твое да се слави
на земли и мору.
„Да потомцы сербскыи
отъ тебы во вѣкъ говору,
„Зато тебы сербыя
во вѣкъ благодарна.
„За твое добро никада
не буде заборавна,
„И садъ тебы сердечно
желаеть отъ бога.
„Родофиныкъ живи славно
на лѣта премнога.

„ВЪ ВЕНЕЦІИ

- „Печатана марта 22. 1808.
„Иждивеніемъ же, и настояніемъ
„въ типографіи
„П. Спиридона Рафаиловича.
„Отечествомъ отъ пащроевичъ.”

Коликогод што је Југовић био научен и паметан, толико је био поносит и бијесан: слабо је ко могао с њиме лијепо говорити осим онијех људи којијех се бојао или од којијех је што тражио; али, за чудо, са својијем ученицима био је прилично љубазан. Казао сам како је до подне пио ракију, а исто је онако посліје подне пио црно (Неготинско) вино, и може бити да му је то прекуратило живот. Кад је умрѣо још му није

било 40 година, и кажу да је умрѣо од сухе болести, а док је био у Србији никад није кашљао и у осталоме једнако је био здрав, само што је очи морао чувати и свагда их је у јутру прао млаком водом. За јела особита није марио, а исто тако ни за лијепе хаљине.

ИМЕНА Г. Г. ПРЕНУМЕРАНАТА.

Алексиначко Окружје.

Алексинач.

(од Г. Стоиљка Димитријевића практиканта.)

Г. Павле Мутавцијћ начелник окр. Алексиначког	1
„ Петар Стојковић помоћник „ „	1
„ Борђије Клинковић физикус „ „	1
„ Арсеније Ђокић секретар начелништва	1
„ Франц Зелени инџинир окружни	1
„ Антоније Протић П. писар начелниш.	1
„ Стоиљко Димитријевић практикан начелниш. за брата Драгутина	1
„ Марко Борђијевић практикант начелниш.	1
„ Лазар Јевтовић „ „	1
„ Владимир Милошевић „ „	1
„ Милосав Јевтовић „ „	1
„ Михаило Јовановић „ среза Б. Моравског	1
„ Коста Прендић телеграфиста	1
„ Јован Живић „	1
„ Сава Петровић „	1
„ Милош Миленковић „	1
„ Јован Михајловић трговац оvd.	1
„ Јован Милановић практикант ђумрука	1
„ Манојло Пиперин поштар оvd.	1
„ Младен Бошковић Ш. кл. постил. за синове Мику и Николу	1
„ Василије Тодоровић директор карантина	1
„ Алекса Димитријевић писар „	1
„ Борђије Марковић П. осмотрит. „	1
„ Борђије Божиновић ђатип турског језика	1
„ Николче Андријевић ђумрукција Алексин.	1
„ Јован С. Милосављевић писар ђумрука	1

(Од Г. Трифуна Трифунца.)

Г. Трифун Трифунац предсјед. прим. Алекс. суда	1
„ Јован Игњатовић члан прим. суда	1
„ Илија Јанковић мумџија оvd.	1
„ Борђије Јанковић ћурчија „	1
„ Стојан Лукић налбантин	1
„ Живко и Живан Стојадинови браћа, дућанџије оvd.	1
„ Новко Стаменковић кафеџија оvd.	1
„ Милош Станимировић налбантин	1
„ Димча Кауновић бакалин	1
„ Голуб Милојковић трговац оvd.	1

св. 10

(Од Г. Ј. Печеновића.)

Г. Јован Туцаковић предсјед. окруж. суда, кавалер	1
„ Јован Печеновић члан „ „	1
„ Мита Протић „ „	1
„ Ристо Спасојевић секретар „ „	1
„ Мијанло М. Ђиласовић архивар	1
„ Мојсило Гавриловић мл. писар	1
„ Јефрем М. Радојковић учен. IV. гимн. разр. Беогр.	1
„ Никола Д. Таушановић практикант суда	1
„ Никола Ј. Бабовић „ „	1
„ Миленко М. Ивковић „ „	1
„ Антоније Борђијевић „ „	1

св. 11

Срез Алексиначко-Ражањски.

Г. Мирко Протић начелник срески, потпоручик	1
„ Никола Цветковић писар „	1
„ Сава архимандрит манастира св. Романа	1
„ Хрисанд намјесник „ „ „	1
„ Радивоје Милетић парох Ражањски	1
„ Бранко Вељковић парох Сталаћски	1
„ Живан Стојановић учитељ Ражањски	1
„ Јован М. Живановић „ Бићевачки	1
„ Живоин Поповић „ Вукашиновачки	1
„ Радојко Стамболић трговац из Делиграда	1
„ Моринко Живковић „ из Ражња	1
„ Матеја Ракић „ „	1
„ Борђије Крстић „ „	1
„ Милија Трифунац кмет Суботињачки	1

св. 14

Из среза Бањског.

Г. Милован Пејчиновић начелник срески	1
„ Алекса Јоцић писар срески	1
„ Андрија Богдановић писар опш. Бањске	1
„ Јован Урошевић учитељ Врмчански	1
„ Сима Рајковић кафеџија из Бање	1
„ Голуб Вељковић кмет Сесалачки	1

св. 6

Из среза Бугар-Моравског.

Г. Спаса Милосављевић капетан за синове Димитрија и Антонија	2
„ Димитрије Мијалковић писар	1
Госпођица Софија Мијалковић ученица	1
Г. Лазар Михаиловић кмет Трњански	1
„ Станко Павловић трговац „	1
„ Миладин Мартиновић парох Житковачки	1
„ Марко Миловановић намјесн. ср. Буг. Моравског	1
„ Василије Стојановић парох Лужански	1
„ Тодор Павичевић „ Трњански	1
„ Димитрије Стефановић ђакон цркве Тешичке	1
„ Коста Илијћ арендатор Шаревачки	1
„ Димитрије Јовановић трговац из Голешице	1
„ Стојан Денић парох Трњански	1
„ Мато Дамјановић латов карант. за сина Димитрија	1
„ Милован Михаиловић латов кар. „ „ Илију	1

свега 83 књ.

св. 16

Беч.

(Од Г. Велимира Барбарика.)

Његово Високоблагородије Г. Метел барон Ожеговић ц. кр. дворски совјетник	1
Његово Високоблагородије Г. Георгије витез Стојако- вић ц. кр. дворски совјетник	1
Благородна господа :	
Јаков Ужаревић ц. кр. концип. у министр. правосуђа	1
Стеван Пејаковић „ „ „ „	1
Стеван Павловић ц. кр. чиновник	1
Велимир Барбарих ц. кр. официјал код врховног суда	1

св. 6

(Од Г. Александра Сандића.)

Његово Високоблагородије Г. Отон барон Брук ц. к. морн. капетан	1
Вис. пречасни Г. Михаило Т. Рајевски протопресвитар при Руској послан. капели	1
Г. Др. Фр. Дворачек	1
„ Огњеслав Утјешеновић Острожински, ц. кр. министр. тајник	1
„ Димитрије Т. Тирка великокупац и краљев. Грчкога ордена Спаситељева кавалер	1
„ Јован Мариновић	1
„ Љубомир Петронијевић	1
„ Иван Атанацковић морн. капетан.	1
„ Константин Ненадовић шт. капетан артилерск. у књ. Србији	1
„ Корнилије Станковић компониста Српскога црквен. пјенија	1
„ Борђе Ј. Пасковић	1
Господа православни:	
Дрд. Михаило Полит.	1
„ Александар Вукашиновић	1
Петар Ј. Стенћ	1
Петар Деспинић племић Коморишки	4
Светислав Г. Касапиновић	1
Глигорије Гершић	1
Исо Ј. Павловић	1
Јозе Конач Словенац	1
Јаков Грубковић Далматинац	1
Јован Живоиновић	1
Павле Дуњецки Пољак	1
Валтазар Богишић	1
Никола Лугумирскиј	1
Господа медицинери:	
Јова Андријевић	1
Младен Обрадовић	1
Петар благород. Видак	1
Никола Малетић	1
Јова Предраговић	1
Едо Асангер	1
Господа мудрослови:	
пречасни: Иван Божић свећеник	1

Господа мудрослови :	
Огњеслав Јагић	1
Јозе Перичић	1
Фрањо Петрачић	1
Јосиф Хадија аудитор. практ.	1
Ст. Сомборскиј техник	1
Арсеније Стојановић	1
Господа трговци :	
Петар Хаџи-Ристић	1
Димитрија М. Јевтановић	1
Јован Остоић	1
Димитрије Тинковић	1
Димитрије Петровић	1
Михаило Павковић	1
Манојло Јокић	1
Светозар Јовановић	1
Ђорђе Милићевић	1
Господа трговач. помоћници :	
Димитрије Београдац	1
Сима Татић	1
Никола Форовић	1

св. 58

Биоград.

Његова Свјетлост књаз Милош Т. Обреновић I	30
Његова Свјетлост књаз насљедник Михаило М. Обреновић	20
Њезина Свјетлост књагиња Јулија М. Обреновића	10
<hr/>	
Његово Високопреосвештенство архиепископ Биоградски и митрополит цијеле Србије господин Михаил	3

Књажески двор.

(Од Г. Михаила Барловца ађушанша књажеског.)

Г. Мајор Миленко Теодосић I. ађутант за себе и кћер Љубицу	2
„ Филип Христић I. кабинетски секретар	1

Г. Димитрије Јоксић II. кабинетски секретар	1
„ Настас Јовановић дворно-управитељ код књаза наследника	1
„ Х. Дим. Јовановић протојереј војнички и придворни свештеник	1
„ Михаило Барловац капетан и ађутант књажески	1
„ Антоније Књићанин „ „ „	1
„ Стефан Лукић „ „ „	1
„ Јован Варјачић поручик „ „ „	1
„ Борђије Дука Пешика поручик „ „ „	1
„ Мајор доктор Карл Белони	1
„ Доктор Карло Пацек	1
„ Моја Гавриловић члан касационог суда	1
„ Мата Ивановић апотекар	1
„ Аркадије Маринковић тјелохранитељ књажески	1
Госпођа Марија А. Маринковић	1
Г. Милош Спасојевић — Брка — поручик	1

св. 81

Митрополитски двор.

(Од Г. Николе Стојевића ђакона и прошоколнште архидијецезалне конзисторије.)

Г. Пречесњејши архимандрит Враћевш. и члан архидијецезалне конзисторије Гаврил	1
„ Пречесњејши архимандрит Горњачки и вјероучит. лицеја Савва	1
„ Пречесњејши протојереј Игњат Васић члан архидијец. конзист.	1
„ Пречесњејши протојереј Биоградски Илија Новаковић	1
„ Чесњејши Јереј Станко Димитријевић члан арх. конз.	1
„ „ намјесник Јагодински Михаил Петровић	1
„ „ Јереј Обрад Михаиловић парох Биоградски	1
„ „ „ Милосав Милетић „ Јагодински	1
„ „ „ Атанасије Поповић „ „	1
„ „ „ Павле Крестојевић „ „	1
„ „ „ Димитрије Поповић „ Јовачки	1
„ Василије Лазић Секретар Арх. конзисторије	1
„ Атанасије Георгијевић столоначел. арх. конзисторије	1
„ Чесњејши Јован Илијћ ђакон и зван. арх. конзистор.	1
„ Јован Стојаковић канцел. Арх. конзисторије	1

св. 15

Совјет.

(Од Г. Ј. Т. Бабића.)

Г. Стевча Михаиловић предсједатељ совјета, генерал-мајор	1
„ Илија Новаковић члан совјета, полковн. кавалељер	1
„ Андрија Стаменковић члан совјета	1
„ Станојло Петровић „ „ полковн. кавалељер	1
„ Данило Стефановић „ „ потполковн. „	1
„ Марко Дабић „ „ полковник „	1
„ Стефан Миљковић „ „ „ „	1
„ Владисав Вујовић „ „	1
„ Матија Симић „ „ полковник	1
„ Рајко Лешјанин главни секретар совјета	1
„ Панта Јовановић I. „ „	1
„ Јован Бабић II. „ „	1

Г. Алекса Симић бивши представник	1
„ Лазар Арсенијевић бивши члан совјета	1

св. 16

Књажеска канцеларија.

(Од Г. Косше Селаковића регистратора.)

Г. Цветко Рајовић књажески преставник	2
„ Коста Цукић комесар сталне Дунавске комисије	1
„ Милоје Лешјанин начелник одјелења администр.	1
„ Димитрије Голубовић секретар „ „	1
„ Милан Ђ. Стоићевић „ „ иностраног	1
„ Васа Живановић „ књаж. српске аген. у Букр.	1
„ Владимир Стојановић архивар књаж. канцеларије	1
„ Тодор П. Тодоровић експедитор „ „	1
„ Риста Прендић татарин I. класе	1
„ Василије Стефановић канцел. књаж. канцеларије	1
„ Стојан Сераф-Костић „ „ „	1
„ Дамјан Армашевић практикант „ „	1
„ Константин Х. Д. Рошу „ „ „	1
„ Филип Јаковљевић „ „ „	1
„ Тома А. Поповић трговац из Биограда	1
„ Стеван С. Андријевић трговац из Земуна	1

св. 17

Војничка управа.

(Од Г. Свешозара Хаџиџа наредника.)

Г. Младен Жујовић начелник главне војн. управе, полковник и кавалер	2
„ мајор Димитрије Миланковић	1
„ капетан и аудитор А. Петровић	1
„ „ Љубомир Ц. Јанковић	1
„ „ Лука Милосављевић	1
„ ш. капетан Илија Марковић	1
„ „ „ Мија Јанковић	1
„ „ „ Стефан Пешић	1
„ поручик инжинир. Коста Протић	1
„ „ генер. штаб. Љубомир Ивановић	1
„ „ артиљер. Милоје Н. Симић	1
„ наредник гл. војн. управе Велимир Поповић	1
„ „ „ „ Милош Сандић	1
„ писар „ „ Илија П. Цветковић	1

св. 15

Попечитељство финансије.

(Од Г. Јов. Гавриловића.)

Г. Јован Гавриловић помоћник попеч. финанц.	1
„ Милан Д. Давидовић начелник одјелења казначејства	1
„ Риста Петровић I. књиговодителъ попеч. фин.	1
„ Рада Милованчевић I. рачуноиспит. „ „	1
„ Михаило Н. Јовановић II. „ „ „	1
„ Павле Марковић столоначелник „ „	1
„ Александар Васојевић	1
„ Светозар Стефановић рачуноиспитатељ	1
„ Владимир Савић експедитор	1
„ Аврам Павловић канцелиста	1
„ Милош Николајевић „	1
„ Павле К. Стојановић	1
„ Алекса Марковић	1
„ Крста Петровић секретар економ. одјел.	1
„ Борџије Бранковић рудар	1
„ Алекса Стојковић чиновн. по струци шумарској	1

св. 16

Главна контрола.

(Од Г. Илије Маргешкића.)

Г. Павле Станишић управитељ гл. контроле	1
„ Стојан Спасић рачуноиспитатељ	1
„ Христифор Соллар „	1
„ Јован Савић „	1
„ Груица Ивановић „	1
„ Михаило Радивојевић „	1
„ Марко Поповић „	1
„ Младен Рајковић „	1
„ Дамјан Станишић „	1
„ Филип Ковачевић „	1
„ Тома Ц. Јанковић секретар гл. контроле	1
	св. 11

Попечитељство унутр. послова.

(Од Г. Јована Рисшића.)

Г. Тодор Бојовић помоћник	1
„ Др. Јован Ристић начелник полицајн. одељења	1
„ Милан Јанковић секретар	1
„ Живоин Стојановић архивар	1
„ Петар Марковић I. столоначелник у полиц. одељ.	1
„ Павле А. Павлићевић канцелиста	1
„ Милан Николић „	1
„ А. Прокић практикант	1
„ Гаврил Солдатовић практикант	1
„ Петар Драговић „	1
	св. 10

Попечитељство правосудства.

Г. Аћим Димитријевић архивар и регистратор	1
„ Марко Ђорђијевић експедитор	1
„ Милан Вељковић практикант	1
	св. 3

Попечитељство просвете.

Г. Димитрије Матић попечитељ	1
„ Л. П. Ненадовић начелник	1
„ Сава Сретеновић секретар	1

Г. Д. Нешић секретар	1
„ В. Мих. Грујовић члан апелац. суда	1
„ Маринко Радовановић члан апелац. суда	1
„ Миливој Прајзовић библиотекар	1
	<hr/>
	7
	10
	3
	<hr/>
	св. 20

Војничка струка.

А к а д е м и ј а.

(Од Г. Благоја Јовановића наредника артиљер. школе.)

Г. Ранко Алимпић управитељ артиљер. школе, мајор	1
„ Никифор Јовановић „ поручик	1
„ Михаил Динић потпоручик	1
„ Михаило Шпанић професор	1
„ Јован Анђелковић питомац артиљер. школе	1
„ Јован Драгашевић „ „ „	1
„ Јован Аранђеловић „ „ „	1
„ А. Давидовић „ „ „	1
„ И. Младеновић „ „ „	1
„ Топаловић „ „ „	1
„ Радивојевић „ „ „	1
„ М. Катанић „ „ „	1
„ Д. Бурић „ „ „	1
„ С. Димитријевић „ „ „	1
	<hr/>
	св. 14

Г. Потпоручик 4. роте I. баталиона Јевђеније Милићевић	1
„ наредник 4. роте I. баталиона Аксентије О. Јаковљевић	1
„ писар 4. роте I. баталиона Јефрем Топаловић	1
„ старији поднаредник стрељачког одељења Александар Ђ. Ристић	1
„ старији поднаредник III. роте I. баталиона Василије Мијатовић	1
„ млађи поднаредник III. роте I. баталиона Петар Шајковић	1

Г. млађи поднаредник Ш. роте I. батал. Радосав Тодоси- јевић	1
„ млађи поднаредник Ш. роте I. батал. Петар Радојко- вић	1
„ млађи поднаредник IV. роте I. баталиона Максим Боковић	1
„ млађи поднаредник IV. роте I. баталиона Јован Лукић	1
„ преписчик IV. роте I. баталиона Михаило Ж. Бур- ђевић	1
„ цајгхаузија Ш. роте I. батал. Милан Димитријевић	1
„ Петар Јанковић војник стрељачког одјелења . . .	1
„ Никола Каменић „ „ „ . . .	1
„ Риста Брчиловић „ „ „ . . .	1
„ Милан Јовановић „ „ „ . . .	1
„ Матеја Николић „ „ „ . . .	1
„ Милан Пејовић „ „ „ . . .	1
„ Димитрије Барбуловић војник стрељачког одјелења .	1
„ Јован Станчић „ „ „ . . .	1
„ Вучка Петровић „ „ „ . . .	1
„ Сава Јовановић „ „ „ . . .	1
„ Андрија Јовичић „ „ „ . . .	1
„ Огњан Ивковић војник Ш. роте II. баталиона . . .	1
„ Миленко Станисављевић војник Ш. роте II. баталиона	1
„ значар IV. роте II. батал. Јован Илиј за брата Јанка	1
„ Милутин Миљковић IV. роте II. баталиона . . .	1
„ Атанасије Марковић „ „ „ . . .	1
„ Стојадин Миљковић „ „ „ . . .	1
„ Атанасије Милетић „ „ „ . . .	1
„ Никола Станојевић „ „ „ . . .	1

св. 31

(Од Г. Јевше Чешурца наредника.)

Г. Сима Петровић наредник гл. в. управе	1
„ Димитрије Јовановић наредник артиљер. дирекције за сина Васу	1
„ Милосав Танасијевић стари подн. II. р. I. б. из Здрав- чића, Окр. Ужичког	1
„ Михаило Димитријевић ст. под. II. р. I. б. из Биограда	1
„ Живко Михајловић Ваљевац II. р. I.	1
„ Аксентије Лукић „ из Томисаваца II. р. I. б.	1
„ Михаило Стефановић поднаредник	1
„ Панта Пауновић „ из Шутаца . . .	1
„ Лазар Бурђевић редов. из Уба	1

Г. Кузман Видосављевић ст. подн. I. р. I. бат. из Мрсаћа	1
„ Јован Ковачевић	1
„ Теодосије Миловановић мл.	1
„ Милан Михајловић из Заграђе	1
„ Арсеније Милосављевић писар батерије	1
„ Петар Милановић артиљериста	1
„ Недељко Мићановић мл. подн. Подринац	1
„ Никола Антић мл. подн. I. р. I. бат.	1

св. 17

Управитељство вар. Биограда.

(Од Г. Милана А. Шукића секретара.)

Г. Никола Христић управитељ вар. Биограда потполковн.	1
„ Мића Вукомановић члан управит. Биограда, капетан	1
„ Марко Бабић	1
„ Георгије Станковић	1
„ Манојло Н. Тодоровић члан управ. Биограда, капетан	2
„ Младен Мицић I. писар	1
„ Димитрије Ђорђијевић II. писар управ. Биограда, капетан	1
„ Коста Миловановић потпоручик жандармерије	1
„ Вучко Вељковић практикант управит. вар. Биограда	1
„ Димитрије Јовановић	1
„ Михаило Петровић	1
„ Милоје Чанчаревић	1
„ Атанасије Милојковић	1
„ Тома Антоновић	1
„ Марко Јакшић	1
„ Живко Бранковић	1

св. 17

(Од Г. Спире Стефановића кваршалник.)

Г. Јован Кумануди правитељ. банкер	1
„ Живко Карабиберовић трговац	1
„ Стефан Х. Костић	1
„ Јоца Николић	1
„ Милија Карастојановић	1
„ Д. М. И.	1
„ Димитрије С. Тодоровић материјалиста	1
„ Живко Стојановић	1
„ Петар Стојановић терзија	1

„ Василије Ђ. Поповић „	1
„ Обрад Теодосијевић „	1
„ Танасије Ђ. Илић „	1
„ Сима Ненадовић колџија ђумр. Биоградског	1
„ Михаило Ристић рибар мајстор	1
„ Стефан Томић дуванџија	1
„ Тома Васић „	1
„ Коста Павловић папуџија	1
„ Сава Немањић добошар	1
„ Милош Вуић кројач за жену своју Јулијану	1
„ Божидар Н. Николић ученик	1
„ Данило Марковић калфа трговачки	1
„ Никола Живановић ђурџија	1
„ Никола Стојановић сарач	1
„ Михаило Р. Бурић бакалин	1
„ Тодор Поповић угоститељ	1
„ Коста Златковић механџија	1
„ Светозар Костић кантарџија	1

 св. 27

(Од Г. Николе Јелисавца кваршалника.)

Г. Спиро Т. Нешић магација	1
„ Максим Милошевић дућанџија	1
„ Тома Павловић берберин	1
„ Бока Јанковић „	1
„ Радован Милошевић механџија	1

 св. 5

(Од Г. Васе Јовановића кваршалника.)

Г: Коста С. Димитријевић адвокат	1
„ Јован Миленковић бакалин	1
„ Тодор Н. Партал арендатор механџиски	1
„ Бока Синђелић механџија	1
„ Јован Ранковић рачуновод. касапски	1
„ Арсеније Јовановић писар „	1
„ Коста Смиљанић терџија	1
„ Борђије Ђиоза бакалин	1

 св. 8

(Од Г. Симе Кондића кваршалника.)

Г. Стефан Стефановић бив. президент совјета	1
„ Стеван Магазиновић „ преставник књажески	1

Г. Кузман Видосављевић ст. подн. I. р. I. бат. из Мрсаћа	1
„ Јован Ковачевић „ „ „ „ из Шапца	1
„ Теодосије Миловановић мл. „ „ „ „ из Буковице	1
„ Милан Михајловић из Заграђе	1
„ Арсеније Милосављевић писар батерије	1
„ Петар Милановић артиљериста	1
„ Недељко Мићановић мл. подн. Подринац	1
„ Никола Антић мл. подн. I. р. I. бат.	1

св. 17

Управитељство вар. Биограда.

(Од Г. Милана А. Шукића секретара.)

Г. Никола Христић управитељ вар. Биограда потполковн.	1
„ Мића Вукомановић члан управит. Биограда, капетан .	1
„ Марко Бабић „ „ „ „ .	1
„ Георгије Станковић „ „ „ „ .	1
„ Манојло Н. Тодоровић члан управ. Биограда, капетан	2
„ Младен Мицић I. писар „ „ „ „	1
„ Димитрије Ђорђијевић II. писар управ. Биограда, капетан	1
„ Коста Миловановић потпоручик жандармерије . . .	1
„ Вучко Вељковић практикант управит. вар. Биограда	1
„ Димитрије Јовановић „ „ „ „	1
„ Михаило Петровић „ „ „ „	1
„ Милоје Чанчаревић „ „ „ „	1
„ Атанасије Милојковић „ „ „ „	1
„ Тома Антоновић „ „ „ „	1
„ Марко Јакшић „ „ „ „	1
„ Живко Бранковић „ „ „ „	1

св. 17

(Од Г. Спире Шефановића квартаљник.)

Г. Јован Кумануди правитељ. банкер	1
„ Живко Карабиберовић трговац	1
„ Стефан Х. Костић „	1
„ Јоца Николић „	1
„ Милија Карастојановић „	1
„ Д. М. И. „	1
„ Димитрије С. Тодоровић материјалиста	1
„ Живко Стојановић „	1
„ Петар Стојановић терзија	1

„ Василије Ђ. Поповић „	1
„ Обрад Теодосијевић „	1
„ Танасије Ђ. Илић „	1
„ Сима Ненадовић колџија ђумр. Биоградског	1
„ Михаило Ристић рибар мајстор	1
„ Стефан Томић дуванџија	1
„ Тома Васић „	1
„ Коста Павловић папуџија	1
„ Сава Немањић добошар	1
„ Милош Вуић кројач за жену своју Јулијану	1
„ Божидар Н. Николић ученик	1
„ Данило Марковић калфа трговачки	1
„ Никола Живановић ђурџија	1
„ Никола Стојановић сарач	1
„ Михаило Р. Бурић бакалин	1
„ Тодор Поповић угоститељ	1
„ Коста Златковић механџија	1
„ Светозар Костић кантарџија	1

 св. 27

(Од Г. Николе Јелисавца кваршалника.)

Г. Спиро Т. Нешић магазиџија	1
„ Максим Милошевић дућанџија	1
„ Тома Павловић берберин	1
„ Бока Јанковић „	1
„ Радован Милошевић механџија	1

 св. 5

(Од Г. Васе Јовановића кваршалника.)

Г: Коста С. Димитријевић адвокат	1
„ Јован Миленковић бакалин	1
„ Тодор Н. Партал арендатор механџиски	1
„ Бока Синђелић механџија	1
„ Јован Ранковић рачуновод. касапски	1
„ Арсеније Јовановић писар „	1
„ Коста Смиљанић терџија	1
„ Борђије Ђиоза бакалин	1

 св. 8

(Од Г. Симе Кондића кваршалника.)

Г. Стефан Стефановић бив. президент совјета	1
„ Стеван Магазиновић „ преставник књажески	1

Г. Кузман Видосављевић ст. подн. I. р. I. бат. из Мрсаћа	1
„ Јован Ковачевић „ „ „ „ из Шапца	1
„ Теодосије Миловановић мл. „ „ „ из Буковице	1
„ Милан Михајловић из Заграђе	1
„ Арсеније Милосављевић писар батерије	1
„ Петар Милановић артиљериста	1
„ Недељко Мићановић мл. подн. Подринац	1
„ Никола Антић мл. подн. I. р. I. бат.	1

св. 17

Управитељство вар. Биограда.

(Од Г. Милана А. Шукића секретара.)

Г. Никола Христић управитељ вар. Биограда потполковн.	1
„ Мића Вукомановић члан управит. Биограда, капетан.	1
„ Марко Бабић „ „ „ „	1
„ Георгије Станковић „ „ „ „	1
„ Манојло Н. Тодоровић члан управ. Биограда, капетан	2
„ Младен Мицић I. писар „ „ „ „	1
„ Димитрије Ђорђијевић II. писар управ. Биограда, капетан	1
„ Коста Миловановић потпоручик жандармерије	1
„ Вучко Вељковић практикант управит. вар. Биограда	1
„ Димитрије Јовановић „ „ „ „	1
„ Михаило Петровић „ „ „ „	1
„ Милоје Чанчаревић „ „ „ „	1
„ Атанасије Милојковић „ „ „ „	1
„ Тома Антоновић „ „ „ „	1
„ Марко Јакшић „ „ „ „	1
„ Живко Бранковић „ „ „ „	1

св. 17

(Од Г. Спира Стефановића кварталићник.)

Г. Јован Кумануди правитељ. банкер	1
„ Живко Карабиберовић трговац	1
„ Стефан Х. Костић „	1
„ Јоца Николић „	1
„ Милија Карастојановић „	1
„ Д. М. И. „	1
„ Димитрије С. Тодоровић материјалиста	1
„ Живко Стојановић „	1
„ Петар Стојановић терзија	1

„ Василије Ђ. Поповић „	1
„ Обрад Теодосијевић „	1
„ Танасије Ђ. Илић „	1
„ Сима Ненадовић колџија ђумр. Биоградског	1
„ Михаило Ристић рибар мајстор	1
„ Стефан Томић дуваниција	1
„ Тома Васић „	1
„ Коста Павловић папуџија	1
„ Сава Немањић добошар	1
„ Милош Вуић кројач за жену своју Јулијану	1
„ Божидар Н. Николић ученик	1
„ Данило Марковић калфа трговачки	1
„ Никола Живановић ђурџија	1
„ Никола Стојановић сарач	1
„ Михаило Р. Бурић бакалин	1
„ Тодор Поповић угоститељ	1
„ Коста Златковић механџија	1
„ Светозар Костић кантарџија	1

 св. 27

(Од Г. Николе Јелисавца кваршалника.)

Г. Спиро Т. Нешић магазиџија	1
„ Максим Милошевић дуџаниција	1
„ Тома Павловић берберин	1
„ Бока Јанковић „	1
„ Радован Милошевић механџија	1

 св. 5

(Од Г. Васе Јовановића кваршалника.)

Г: Коста С. Димитријевић адвокат	1
„ Јован Миленковић бакалин	1
„ Тодор Н. Партал арендатор механџиски	1
„ Бока Синђелић механџија	1
„ Јован Ранковић рачуновод. касапски	1
„ Арсеније Јовановић писар „	1
„ Коста Смиљанић терџија	1
„ Борџије Ђиоза бакалин	1

 св. 8

(Од Г. Симе Конџића кваршалника.)

Г. Стефан Стефановић бив. президент совјета	1
„ Стеван Магазиновић „ преставник књажески	1

Г. Кузман Видосављевић ст. подн. I р. I бат. из Мрсаћа	1
„ Јован Ковачевић „ „ „ „ из Шапца	1
„ Теодосије Миловановић м.л. „ „ „ из Буковице	1
„ Милан Михајловић из Заграђе	1
„ Арсеније Милосављевић писар батерије	1
„ Петар Милановић артиљериста	1
„ Недељко Мићановић м.л. подн. Подринац	1
„ Никола Антић м.л. подн. I р. I бат.	1

св. 17

Управитељство вар. Биограда.

(Од Г. Милана А. Шукића секретара.)

Г. Никола Христић управитељ вар. Биограда потполковн.	1
„ Мића Вукомановић члан управит. Биограда, капетан .	1
„ Марко Бабић „ „ „ „ .	1
„ Георгије Станковић „ „ „ „ .	1
„ Манојло Н. Тодоровић члан управ. Биограда, капетан	2
„ Младен Мицић I. писар „ „ „ „	1
„ Димитрије Ђорђијевић II. писар управ. Биограда, капетан	1
„ Коста Миловановић потпоручик жандармерије . . .	1
„ Вучко Вељковић практикант управит. вар. Биограда	1
„ Димитрије Јовановић „ „ „ „	1
„ Михаило Петровић „ „ „ „	1
„ Милоје Чанчаревић „ „ „ „	1
„ Атанасије Милојковић „ „ „ „	1
„ Тома Антоновић „ „ „ „	1
„ Марко Јакшић „ „ „ „	1
„ Живко Бранковић „ „ „ „	1

св. 17

(Од Г. Спире Стефановића квартаљник.)

Г. Јован Кумануди правитељ. банкер	1
„ Живко Карабиберовић трговац	1
„ Стефан Х. Костић „	1
„ Јоца Николић „	1
„ Милија Карастојановић „	1
„ Д. М. И. „	1
„ Димитрије С. Тодоровић материјалиста	1
„ Живко Стојановић „	1
„ Петар Стојановић терзија	1

„ Василије Ђ. Поповић „	1
„ Обрад Теодосијевић „	1
„ Танасије Ђ. Илић „	1
„ Сима Ненадовић колџија ђумр. Биоградског	1
„ Михаило Ристић рибар мајстор	1
„ Стефан Томић дуваница	1
„ Тома Васић „	1
„ Коста Павловић папуџија	1
„ Сава Немањић добошар	1
„ Милош Вуић кројач за жену своју Јулијану	1
„ Божидар Н. Николић ученик	1
„ Данило Марковић калфа трговачки	1
„ Никола Живановић ђурџија	1
„ Никола Стојановић сарач	1
„ Михаило Р. Бурић бакалин	1
„ Тодор Поповић угоститељ	1
„ Коста Златковић механџија	1
„ Светозар Костић кантарџија	1

 св. 27

(Од Г. Николе Јелисавца кваршалника.)

Г. Спиро Т. Нешић магација	1
„ Максим Милошевић дућаница	1
„ Тома Павловић берберин	1
„ Бока Јанковић „	1
„ Радован Милошевић механџија	1

 св. 5

(Од Г. Васе Јовановића кваршалника.)

Г: Коста С. Димитријевић адвокат	1
„ Јован Миленковић бакалин	1
„ Тодор Н. Партал арендатор механџиски	1
„ Бока Синђелић механџија	1
„ Јован Ранковић рачуновод. касапски	1
„ Арсеније Јовановић писар „	1
„ Коста Смиљанић терџија	1
„ Борђије Ђиоза бакалин	1

 св. 8

(Од Г. Симе Кондића кваршалника.)

Г. Стефан Стефановић бив. президент совјета	1
„ Стеван Магазиновић „ преставник књажески	1

Г. Благоје Јездимировић проток. ун. дјела	1
„ Стојан Николић трговац	1
„ Теохар Јанковић „	1
„ Стојан Плашинилетовић трговац	1
„ Јеремија Радовановић „	1
„ Илија Ивановић „	1
„ Хајнрих Смутек архитект	1
„ Димитрије Постник живописац	1
„ Јован Ђорђејевић трговац	1
„ Стеван Раић „	1
„ Алекса Р. Стојановић шпекулант	1
„ Милан Даниловић бив. ађутант	1
„ Милан Мишковић шпекулант	1
„ Стоиљко Пешић механџија	1
„ Урош Јовановић калфа тргов.	1
„ Спаса Терзијћ кафеџија	1
„ Никола Д. Панић механџија	1
„ Јован Марковић трговац	1
„ Лазар Тодоровић налбанта	1
„ Тричко Михаиловић бакалин	1
„ Љубомир Николић ковач	1
„ Спира Петровић мумџија	1
„ Јефрем Милосављевић бакалин	1
„ Јосиф З. Ресавац	1
„ Панта Јовановић бив. практикант	1
„ Тодор Марковић кафеџија	1
„ Милан Ђрезовић келнер	1
„ Лазар Губеривчевић шпекулант	1
„ Васа Тенковић колачар за сина Милоша	1
„ Тома Стојановић кројач	1
Госпођа Катарина Стојановића ученица	1
Г. Леополд Нађ кафеџија	1
„ Радован Петровић надзиратељ добара Г. Симића	1
„ Лазар Ђнежевић калфа чизмарски	1
„ Бока Милошевић кројач	1
„ Вучко Ђорђејевић чизмар	1
„ Стеван Мицић механџија	1
„ Мита Стефановић син Аксентија кафеџије	1
„ Исидор Терзић калфа	1
„ Димитрије Р. Ђопљарац практик. за сестру Јелену	1
„ Марјан Јовановић сапунџија	1
„ Миле Ђорђејевић бакалин	1
„ Лука Симић терзија	1

Г. Таса Стојановић татарин	1
„ Јован Великић касапин за сина Димитрија	1
„ Филип П. Мирковић бакалин	1
„ Аћим Симић механџија	1
„ Дионисије Баић калфа	1
„ Петар Костић калфа	1
„ Алекса Николић бакалин	1
„ Павле Ђорђејевић чизмар	1
„ Петар Атанасијевић за сина Стеву	1
„ Вучко Анђелковић бакалин	1
„ Станиша Анђелковић механџија	1
„ Лука Јовановић бакалин	1

св. 57

Начелништво окружно.

Г. Јован Димитријевић мајор, начелник окружни	1
„ Гаврил Перишић капетан, помоћник	1
„ Тома Ковачевић казначеј	1
„ Флор Бирг физикус	1
„ Секретар Владимир Лазаревић	1
„ Димитрије Г. Ђорђејевић практикант	1
„ Живко М. Радовановић „	1
„ Сима А. Вукићевић	1
„ Антоније Струнцалић	1
„ Ђорђеје К. Младеновић	1

св. 10

(Од Г. Ж. П. Ранковића капешана ср. Колубарског.)

Г. Глигорије Геросимовић парох Барошевачки	1
„ Лазар Милосављевић учитељ „	1
„ Симеон Фишековић „ Даросавачки	1
„ Лазар Геросимовић парох „	1
„ Петар Геросимовић „ у Даросави	1
„ Иван М. Арсенијевић „ Венчански	1
„ Димитрије Станишић дуванџија из Барошевца	1
„ Глигорије Милосављевић ученик шк. Барошевачке	1
„ Димитрије Протић парох Шопићански	1
„ Милош Грчић учитељ Врељачки	1
„ Обрад Радоичић парох Чибутковачки	1
„ Живан П. Ранковић ш. капетан и начелн. ср. Колубарског	1

Г. Милутин Миљковић писар ср. Колубарског	1
„ Милан Јов. Илијћ практикант у канц. ср. Колубарског	1
	<hr/>
	св. 14

Трговачки суд.

(Од Г. Борђија Р. Пантелија прошоколисше.)

Г. Василије Бараковић предсједатељ тргов. суда	1
„ Живко Недић	1
„ Илија Коларац члан тргов. суда	1
„ Никола П. Кики „ „ „	1
„ Станоје Илијћ секретар изванредног суда	1
„ Димитрије Маринковић секретар тргов. суда	1
„ А. Шпанић професор полу-гимназије Теразијске	1
„ Тодор Мијушковић професор полу-гимназије Теразијске	1
„ Мато Сав. Карамарковић професор полу-гимназије Теразијске	1
„ Коста Х. Селаковић	1
„ Никола Хаџи-Тома	1
„ Борђије Р. Пантелија	1
„ Максим Л. Максимовић писар тргов. суда	1
„ Радивој Тодоровић канцел. касац. суда	1
„ Атанасије Стефановић	1
	<hr/>
	св. 15

Професори Лицеја.

Г. Коста Бранковић ректор	1
„ Др. Јосиф Панчић професор	1
„ Јанко Шафарик „	1
„ Сергије Николић „	1
„ Борђије Даничић „	1
„ Архимандрит Горњачки Сава	1
„ Игњат Станимировић професор	1
„ Владимир Јакшић „	1
„ Панта Срећковић „	1
„ Др. Стојан Вељковић „	1
„ Никола Крстић „	1
„ Коста Јовановић „	1
„ Богдан Јакшић младенац	1
„ Дан. Медаковић	1
	<hr/>
	св. 14

(Од Г. А. Васиљевића професора богословије.)

Г. Андрија Стаменковић члан савета земаљског	1
„ Јефрем Груић пом. попеч. правосудства	1
„ Јован Илијћ члан касац. суда	1
„ Владимир Јовановић секретар попеч. финансије	1
„ Стојан Бошковић уредник српскијех новина	1
„ Панта Срећковић професор лицеја	1
„ Архимандрит Јевгеније	1
„ Протосинђел Теодосије	1
„ „ Данил	1
„ Јеромонах Никанор	1
„ А. Василијевић	1
„ Аврам Поповић питомац IV. разр. богосл.	1
„ Обрад Адамовић	„	„	„	.	1
„ Сима Чајкановић	„	„	„	.	1
„ Недељко Баић	„	„	„	.	1
„ Јосиф Петровић	„	„	„	.	1
„ Јован Селаковић	„	„	„	.	1
„ Димитрије Дукић	„	„	„	.	1
„ Јосиф Јеремић	„	Ш. разр.	„	.	1
„ Тимотије Марковић питомац III. разр. богосл.	1
„ Јефрем Хацијћ	„	„	„	.	1
„ Димитрије Илијћ	„	„	„	.	1
„ Јован Марковић	„	„	„	.	1
„ Нестор Ристић	„	„	„	.	1
„ Стефан Протић	„	„	„	.	1
„ Тимотије Поповић	„	„	„	.	1
„ Јевтимије Поповић	„	„	„	.	1
„ Драгутин Вујановић	„	„	„	.	1
„ Алекса Берић питомац II. разр. богосл.	1
„ Панта Бранковић	„	„	„	.	1
„ Илија Младеновић питомац II. разр. богосл.	1
„ Милош Влајковић	„	„	„	.	1
„ Танасије Поповић	„	„	„	.	1
„ Антонија Божић	„	„	„	.	1
„ Илија Протић	„	„	„	.	1
„ Љубомир Станковић	„	„	„	.	1
„ Илија Павловић	„	„	„	.	1
„ Матија Поповић	„	„	„	.	1
„ Милутин Јанковић	„	„	„	.	1

Г. Јеремија Вучићевић	питомац	II. разр.	богосл.	.	.	1
„ Јефрем Павловић	„	„	„	.	.	1
„ Љубомир Тодоровић	„	„	„	.	.	1
„ Милош Поповић	„	„	„	.	.	1
„ Аксентије Милићевић	„	„	„	.	.	1
„ Никола Поповић	„	„	„	.	.	1
„ Коста Рашковић	„	„	„	.	.	1
„ Трифун Молеровић	„	„	„	.	.	1
„ Петроније Урошевић	„	„	„	.	.	1
„ Вуле Милановић	„	„	„	.	.	1
„ Младен Видаковић	„	I. разр.	„	.	.	1
„ Илија Миљковић	„	„	„	.	.	1
„ Стефан Радивојевић	„	„	„	.	.	1
„ Тодор Лазаревић	„	„	„	.	.	1
„ Панта Стефановић	„	„	„	.	.	1
„ Стеван Величковић	„	„	„	.	.	1
„ Милосав Јокић	„	„	„	.	.	1
„ Милан Кекић	„	„	„	.	.	1
„ Никола Поповић	„	„	„	.	.	1

св. 58

(Од Г. Владимира Вуића професора.)

Г. Борђије Малетић	директор	1
„ Владимир Вуић	професор	1
„ Александар Чварковић	професор	1
„ Димитрије Балаицкиј	„	1
„ Дам. Маринковић	„	1
„ Бурђије Ђирић	„	1
„ Др. Папакостопулос	„	1
„ Ст. Каћанскиј	„	1

св. 8

Из Читалишта.

Г. Јован Сим. Марковић	архивар	1
„ Михаил Арсенијевић	трговац	1
„ Коста Овчаревић	„	1
„ Сима Пискарковић	„	1
„ Драгољуб С. Поповић	„	1
„ Коста Стевчић	„	1
„ Максим Здравковић	учен. VI. разр.	1
„ Б. Анимовић	трговац	1
„ Урош Ђежевић	живописац	1

Г. Јефрем Груић помоћник у попечит. правосудства	1
„ П. Симоновић држ. совјетник руски	1
„ Јанићије Кујунџић слуш. права	1
„ Милисав Р. Протић секрет. касац. суда	1
„ Риста Попадић трговац	1
„ Јован М. Станић правослов	1
„ Димитрије Ђ. Главинић трговац	1
„ Иван М. Мркшијевић члан суда окр. Ужичког	1
„ Иван Матије Мрковуковић из Вел. села у Јадру	1
„ Јован Д. Лазаревић трговац	1
„ Теодор Секулић апотекар	1
„ Тома Живановић управитељ поште	1

св. 21

(Од Г. Браће А. Ђорђевића болшаџија.)

Г. С. Раичевић	1
„ М. Ђорђевић	1
„ Радован Јанковић словоливач	1
„ Радисав М. Христић телеграфиста	1
„ Лука М. Краљевић правослов	1
„ Теодор Савић Црнућанин	1
„ Ђорђе Л. Димитријевић калпакџија	1
„ Тома Петровић кројачки мајстор	1
„ К. Н. Борисављевић	1
„ Ђорђе Маргетић камараш	1
„ Трифун Ђорђевић колачар	1
„ Ж. Стоиловић руковатељ телеграфа	1
„ Илија Мостић телеграфиста	1
„ Тома Д. Добринковић телеграфиста	1
„ Н. К. Х. Брзаковић телеграфиста	1
„ Никола Остоић П. кл.	1
„ Михаил Нешић славоливач за синовца Константина	1
„ Алекса Јовановић ученик к. С. словоливнице	1
„ Коста Вулетић словослаг. за кћер Олгу	1
„ Димитрије Михаиловић словослаг.	1
„ Петар Ђорђевић	1
„ Илија Тамић	1
„ Светозар Митић штамп. при брзотиску	1
„ Риста Ковачевић	1
„ Димитрије Николић штамп. при брзотиску	1
„ Никола Михајловић	1
„ Јован Ф. Ђорђевић бакалин	1

Г. Љубомир Тодоровић канцел. совјета	1
„ Милан Новаковић „ „	1
„ Јаков Јаковљевић ученик I. гимназије	1
свега 542 књ.	<hr/>
	св. 30

Босна.

(Од Г. Дра. Брлића.)

Пресвјетли господ. бискуп Панатенски и намјестник апостолски Фр. Марјан Шуњић	1
Г. Филип Пашалић државник францишканах босанских у Фојници	1
„ Мартин Недић ислужени државник и бискупски намјестник у Сутиски	1
„ Фра Андрија Кујунџић ислужени државник и гвардијан у Крешеву	1
„ Фра Грго Мартић учитељ	1
„ Фра Филип Кунић жупник на Бугојном	1
	<hr/>
	св. 6

Брод.

(Од Г. Дра. Брлића.)

Г. Фрањо Оршолић жупник рим. кат.	1
„ Павао Милер његов духовни помоћник	1
„ Мате Лазинић жупник Славенско-православни	1
„ Др. Борђије Мушицки управитељ контумације	1
„ Мате Магдић ц. к. војени чиновник	1
„ Саво Давидовац капетан Бродске регемента	1
„ Фра Јерко Лацковић намјестник франћесканског самостана у Броду	1
„ Јоцо Поповић трговац и грађанин	1
„ Ацо Петровић трговац и сенатор	1
„ Стипо Скалица трговац и сенатор	1
„ Томо Скалица трговац и грађанин	1
Госпођа Марија Лацковића грађанка	1

Госпођица Милева Лацковића	1
„ Тина Лацковића	1
„ Софија Радаковићева	1
Г. Јаков Делија грађанин и сенатор	1
„ Петар Филиповић од Фрајденберг трговац и грађанин	1
„ Стјепан Месић опанчарски мајстор и грађанин	1
„ Фрањо Ружић ковачки мајстор	1
„ Антоније Михаљевић канцелиста магистратски	1
Госпођица Марија Лацковића	1
Госпођа Марија Куковића	1
Г. Ђорђе Хацијћ чиновник код тридесетнице	1
„ Јосип Секић лајтант у пензији	1
„ Константин Пахани	1
„ Мирослав Малин	1

св. 26

Буђановци.

Часн. г. Димитрије Малетић парох	1
--	---

Ваљевско Окружје.

Ваљево.

Г. Аксентије Срећковић начелник окружја Ваљевског за сина Петра ученика	1
„ Гаврил Х. Поповић за синове Јефрема и Љубомира ученике	1
„ Живан Антонијћ Ликодра помоћник начелништва Окружја Ваљевског	1
„ Јосиф Лутман инџинир Ваљевски	1
„ Вук Носовић писар начелништва окружја Ваљ.	1
„ Стојча Иванковић предсједник суда окружја Ваљ.	1
„ Димитрије Бранковић члан „ „ „	1
„ Стојан Ђорђевић практикант начелништва Ваљ.	1
„ Ранисав Филиповић поштар Ваљевски окр. Ваљ.	1
„ Живко Тадијћ предсједник прим. суда окр. Ваљ.	1

Из другијех мјеста.

Г. Јефрем Ракић капетан среза Колубарског	1
„ Борђије Бранковић практикант ср. Кол.	1
„ Глигорије ман. Боговађе архимандрит	1
„ Симеон Ивановић парох Рибнички	1
„ Матија Поповић парох Мионички	1
„ Петар Марковић парох Петњички	1
„ Љубомир Ракић из Мионице земљедјелац	1
„ Петар Молеровић из Боговађе учитељ	1
„ Милан Богатић из Петнице „	1
„ Милан Лукић из Мионице „	4
„ Филип Вићентијевић из Пауна учитељ	1
„ Лазар Андријевић из Мионице трговац	1
„ Милета Читаковић из Мушића кмет	1
„ Павле Емић из Струганика кмет	1
„ Стојан Брдарић из Пепељевца кмет	1
„ Велимир Ковачевић из Гор. Лајковца земљедјел.	1
„ Урош Мијаиловић из Команице земљедјел.	1
„ Петар Шутуља из Струганика кмет	1
„ Васо Вуксановић из Придворице кмет	1
„ Ранисав Живановић из Стрмова кмет	1
„ Живко Милисављевић из Бошњановића земљедјел.	1
„ Илија Бокић из Гор. Мушића земљедјелац	1
„ Младен Марковић из Цветановца кмет	1
„ Јован Нешић из Бабанћа механџија	1
„ Глиша Божић капетан среза Подгорског за сина свог Милоја	1
„ Алекса Недић из Лелића трговац	1
„ Сима Јанковић из Богатића за сина Љубомира	1
„ Димитрије Андријћ из Лесковица за сина Павла	1
„ Јефрем Томић из Белија парох за сина Љубомира	1
„ Аксентије Јаковљевић из Лесковица за сина Јефрема	1
„ Манојло Томић из Стубла за сина Михаила	1
„ Младен Поповић из Белија учитељ	1
„ Иван Поповић из Обреновца парох	1
„ Младен Марковић из Обреновца кмет	1
„ Милош Конџулић „ „ „	1
„ Аксентије Миленковић из Обреновца трговац	1
„ Михаило Узуновић из Обреновца механџија	1
„ Матија Павловић из Забрежја кмет	1

Г. Јефрем Здравковић из Обреновца кмет	1
„ Радован Кузмановић из Обреновца трговац	1
„ Јаков Крчединац из Обреновца трговац	1
„ Бука Марковић „ „ „	1
„ Сретен Милосављевић из Обреновца трговац	1
„ Димитрије Ристић из Уба писар ср. Посав.	1
„ Јаков М. Антонијевић из Уба практик. Посав.	1
„ Мића Обрадовић из Дружетића кмет	1
„ Алимпије Станковић из Голе-Главе кмет	1
„ Степан Ранковић из Козлића кмет	1
„ Васиљ Јоксимовић из Дружетића земљедјелац	1
„ Милан Пуијћ из Голе-главе писар прим. суда	1
„ Радосав Божић из Радуме кмет	1
„ Младен Ковачевић из Слатине земљедјелац	1
„ Вељко Јаковљевић из Бранковине учитељ	1
„ Данил Петровић из Бранковине парох за сина Светозара	1
„ Степан Драгојловић из Бранковине земљедј. за сина Радивоја	1
„ Петар Костадиновић из Козлића земљедј. за синовца Аксентија	1
„ Павле Павић из Бранковине земљедј. за сина Валија	1
„ Димитрије Јовановић из Бранковине писар прим. суда	1
„ Пантелија Лештерић из Врела трговац за сина Бошка	1
„ Јеремија Стевановић из Врела парох	1
„ Иван Кандић из Трлића земљедј. за супругу Живану	1
„ Павле Милошевић из Чучука кмет	1
„ Сима Степановић „ „ земљедј. за сина Андрију	1
„ Стеван Неглић из Радуме трговац	1
„ Која Белмаш из Гвозденовића кмет	1
„ Марко Јеремијћ из Тврдојевца земљедјелац	1
„ Трифун Младеновић из Бањана кмет	1
„ Живко Симоновић из Бабине-Луке ђак	1
„ Обрад Павловић из Диваца кмет	1
„ Павле Сабовић учитељ школе Рабровичке	1
„ Јанко Ковановић из Близања кмет	1
„ Јефрем Ашковић за брата Филипа	1
„ Радомир Ралетић из Јошеве земљедј. за брата Радивоја	1
„ Ивко Брдаревић из Кожара кмет	1

Г. Јаков Поповић из Вуконе кмет	1
„ Јелесије Матић из Гвоздановића земљедјелац	1
„ Марко Лазаревић из Вуконе „	1
„ Петар Лазић из Трлића парох	1
„ Јанко Лазић из Докмирски парох	1
„ Никола Поповић парох Рабровички	1
„ Јован Ђрстивојевић из Забрдице кмет	1
„ Тодор Угриновић учитељ Новачки	1
„ Гаја Бошковић из Голе-Главе земљедјелац	1
„ Андрија Нешковић практикант из Среза Тамнавског	1

св. 94

Винковци.

(Од Г. Дра. Брлића.)

Г. Јосип барон Ткалчевић ц. к. мајор	1
„ Опат и жупник Гашпар Радић	1
Госпођица Регина Шклизовића	1
Г. Гавро Бабић свештеник и професор на гимназији	1

св. 4

Вршац.

Високопреосвештени Господин Емилиан Кенгелац	1
Г. Методије Миланковић архимандрит Месићки	1
„ Пантеније Јовановић игуман Златички	1
„ Софроније Ивачковић прота Палански	1
„ Филип Трандафиловић прота Вршачки	1
„ Кипријан Стануловић протођакон и учитељ Богосло- вије	1
„ Сава Павишевић протођакон и учитељ Богословије	1
„ Јосиф Цветковић намјесник Месићки	1
„ Симо Цијук адвокат	1
„ Лазар Цвејић адвокат	1
„ Светозар Пеша адвокат	1
„ Димитрије Нешић адвокат	1
„ Лазар Стефановић парох Вршачки	1

св. 13

Вуковар.

(Од Г. Васа Марковића.)

Г. Константин Михајловић	1
„ Васа Марковић	1
„ Александар Вукашиновић	1
„ Јован Михајловић	1
„ Тоша Станић	1
„ Миша Михајловић	1
„ Младен Ђорђијев Поповић	1
„ Васа Романовић	1
„ Јован Сарајкић	1
„ Никола Поповић	1
„ Аћим Радошевић	1
„ Паво Јоановић адвокат за сина Милана	1
„ Павле Ђорђијевић у Зомби	1
„ Мита Марковић	1
„ Александар Панић парох Мирковачки	1

св. 15

Добросело (у Лици.)

Г. поп Томе Обрадовић	1
---------------------------------	---

Дубровник.

(Од Г. Меда Пуцића.)

Г. Преосвештени бискуп Дубровачки Вицко Чубранић	2
„ Перо Франасовић парох Трстенски	1
„ Мато Водопијћ парох Грушки	1
„ Ловро Кукуљица професор Богословља	1
„ Стјепо Скурла свештеник	1
„ Перо Будмани	1
„ Др. Иво Казначић	1
„ Фрањо барон Гундулић	1
„ Граф Медо Пуцић	1
„ Костадин Петковић Руско-императорски консул	3

„ Божидар Јанковић православни парох	1
„ Јово Лајновић	1
„ Јанко Унковић	1
„ Гаврило Петрановић из Шибеника	1
„ Никола Путица, трговац	1
„ Јосо Калик	1
„ Божо Бошковић	1
„ Ристо Опухић	1

св. 22

Дужи, (манастир.)

(Од Г. Вука Врчевића.)

Препод. г. Јевстатије Дучић игуман, одарен султанским орденом	1
„ Јоанићије Перовић јеромонах	1
„ Василије Уљаревић	1
„ Леонтије Радуловић	1
„ Милентије Перовић	1

св. 5

Ђаково.

(Од Г. Дра. Брлића.)

Његова преузвишеност Госп. бискуп Ђаковачки Јосип Јурај Штросмајер	3
Г. Јуре Тординац управитељ бискупске писарне	1
„ Мирко Хрват одвјетник	1
„ Лука Ботић бискупски чиновник	1
„ Никола Шокчевић намјестник Босанскога манастира	1
Духовна младеж бискупије босанско ђаковачке	1
„ „ калуђерска из Босне	1
Г. Јосип Мишковић капелан	1
„ Филиповић Хелденталски Адам каноник и жупник у Горјани	1
„ Топаловић Мато каноник Римски код св. Јеронима и жупник у Градишту	1

Г. Фрањо Шаговац професор	1
„ Јосип Хегедушевић лијечник	1
	<hr/>
	св. 14

Житомислићи (манастир.)

(Од Г. Јоанићије Памучине.)

Г. Серафим Перовић игуман	1
„ Никифор Дучић јеромонах и управитељ духовне учио- нице	1
	<hr/>
	св. 2

(Од Г. Вука Врчевића.)

Препод. г. Серафим Перовић игуман	1
Г. Никифор Дучић	1
„ Пајсије Периновић	1
„ Софроније Спремо	1
	<hr/>
	св. 4

Загреб.

(Од Г. Др. И. И. Ткалаца и Косше Стошића.)

Г. Мојсије Балтић ц. кр. савјетник код намјестништва Хрватског	1
„ Борђе Костић ц. к. намјестни државни прокурор	1
„ Имбро Игњатијевић Ткалац философије и права доктор	1
„ Вјекослав Бабукић ц. к. професор	1
„ Адолф Вебер ц. к. професор	1
„ Људевит Вукотиновић властелин	1
„ Димитрије Деметер медицине доктор, учредник на- роднијех Новина	1
„ Стеван Кокановић трговац	1
„ Иван Кукуљевић земаљски архивар	1
„ Светозар Кушевић секретар намјестништа Хрват- ског	1
„ Матија Месић ц. к. професор	1

Г. Максим Прица земаљски адвокат	1
„ Коста Стоишић књижевник	1
„ Данило Станисављевић ц. к. виши финансиални со- вјетник	1
	<hr/>
	св. 14

Задар.

(Од Г. Ивана Брчића.)

Г. Иван Брчић профес. старо Славенскога и Илирскога наријечја у Задру	9
„ Анте Брчић претур у Рабу (Арбе)	1
„ Јосип Мркица Водички жупник	1
„ Вице Пуљас Трибуњски жупник	1
„ Иван Беламарић зларински Жупник	1
	<hr/>
	св. 13

Земун.

(Од Г. Васа Василијевића.)

Г. Лазар Савић прота Земунски и конс. члан.	1
„ Аврам Живановић парох Земунски	1
„ Петар Јовановић ц. к. мајор	1
„ Милош Радојчић	1
„ Др. Јаков Миланковић	1
„ Димитрије Лазић канцелиста	1
„ Ј. К. Сопрон типограф	1
„ Алекса Д. Јовановић трговац	1
„ Алекса Алексијевић „	1
„ Коста Спида трговац	1
„ Петар Панајотовић трговац	1
„ Васа Василијевић „	2
	<hr/>
	св. 13

Јагодинско Окружје.

Јагодина.

Г. Милан Антоновић Начелник Окр. Јагодинског капетан	1
„ Димитрије Савић помоћник штабс-капетан	1
„ Лазар Рашковић казначеј	1
„ Лазар Милојевић секретар начелништва	1
„ Радомир Јефремовић П. класе писар начелништва	1
„ Спиридон П. Крецојевић практикант „	1
„ Стефан Тасић практикант начелништва	1
„ Атанасије Петковић практикант начелништва	1
„ Сава Христић предсједатељ суда Јагодинског	1
„ Миленко Тимић члан суда Јагодинског	1
„ Јован Живановић секретар суда Јагодинског	1
„ Станисав Миљковић за ћер Персиду писар П.	1
„ Благоје Х. Симић експедитор	1
„ Борђије Вучковић за сина Петра и ћер Милицу П. писар	1
„ Петроније Ц. Митровић практикант суда окруж. Јагод.	1
„ Милан Газибарић практикант	1
„ Иван Ђурић за брата Богдана практикант	1
„ Стеван Лазаревић за сина Лазара практикант	1
„ Петар Петковић практикант	1
„ Милан С. Михајловић капетан ср. Беличког	1
„ Борђије Гајић писар ср. Беличког	1
„ Милисав Д. Симић бив. практикант	1
„ Михаил Петровић намјесник Јагодински	1
„ Лазар Рајковић трговац	1
„ Милија Димитријевић шустер	1
„ Нацко Јанковић казанџија	1
„ Мијат Ђ. Радосављевић учитељ I. разреда	1
„ Стеван	1
„ Тодор Димитријевић шустер	1

Општина	Остриковачка	· · · · ·	1
„	Трешњевачка	· · · · ·	1
„	Сињевирска	· · · · ·	1
„	Коларска	· · · · ·	1
„	Беогићска	· · · · ·	1
„	Лоћичка	· · · · ·	1
„	Шантаривачка	· · · · ·	1
„	Бунарска	· · · · ·	1
„	Цикотска	· · · · ·	1
„	Драгоцвенска	· · · · ·	1
„	Беличка	· · · · ·	1
„	Винорачка	· · · · ·	1
„	Деоничка	· · · · ·	1
„	Врановачка	· · · · ·	1

св. 22

Срез Темнићски.

Г.	Коста Михајловић начел. Ср. Темничког, капетан	· · · · ·	1
„	Светозар М. Томић писар ср.	· · · · ·	1
„	Миладин Миличевић намјесник Варварински	· · · · ·	1
„	Јефта Поповић парох Катунски	· · · · ·	1
„	Петар Дедобарчевић парох Поточки	· · · · ·	1
„	Филип Јовановић учитељ школе Варваринске	· · · · ·	1
„	Јова Стефановић практ. канц. ср. Темнич.	· · · · ·	1
„	Танасије Обрадовић практ. канц. ср. Темнич.	· · · · ·	1
„	Живко Марковић кмет Бачински	· · · · ·	1
„	Тодор Драшћевић кмет Јасички	· · · · ·	1

свега 87 књ.

св. 10

Карловац.

(Од Г. Димитрија Тодоровића.)

Г.	Васо Барако трговац	· · · · ·	1
„	Јосиф Кунић	· · · · ·	1
„	Алекса Решковац трговац	· · · · ·	1
„	Тодор Гавела трговац	· · · · ·	1
„	Стефан Борчић	· · · · ·	1
„	Никола Радаковић трговац	· · · · ·	1
„	Гавро Роксандић	· · · · ·	1
„	Никола Славнић	· · · · ·	1

Г. Јован Костић трговац	1
„ Радован Томић „	1
„ Борђије Цебоци чиновник	1
„ Светозар Бошковић чиновник	1
„ Петар Узелац трговачки калфа	1
„ Јован Корач „ „	1
„ Живко Шкандалски кројач	1
„ Димитрије Тодоровић трговац	1

св. 16

Књажевачко Окружје.

Књажевац.

(У читалишту уписани.)

Г. Никола Петровић начелник, окружни мајор	1
„ Јован К. Протић помоћник начелниш. капетан	1
„ Димитрије Пуић секретар начелн. за сина Михаила	1
„ Станоје Симић казначеј	1
„ Милајко Јелић писар начелниш.	1
„ Иван Микуловски окр. инџинир	1
„ Атанасије Л. Барјактаровић практикант начелниш.	1
„ Тоша Огњановић предсјед. окр. суда	1
„ Михаило Бирић члан окр. суда	1
„ Стеван Јовановић члан окр. суда	1
„ Коста Младеновић секретар за ћер Милеву	1
„ Милисав Бурђевић рачуноводит. окр. суда	1
„ Иван Томић протокол. интабул.	1
„ Владимир С. Новаковић П. писар окр. суда	1
„ Лука Цветковић практикант окр. суда	1
„ Милија Ристић „ „ „ за сина Љубомира	1
„ Трифун Борђијевић поручик, бив. ср. старешина	1
„ Атанасије Пантелић телеграфиста	1
„ Јанићије Ђ. Стефановић	1
„ Пантелеимон намјесник манастира св. Тројице	1
„ Јован Б. Николић помоћник лекарски	1
„ Никола Димитријевић ученик Ш. IV. раз.	1
„ Никола Вељковић ученик П. раз.	1
„ Димитрије Станојевић ученик П. раз.	1

Г. Атанасије Јанковић практ. ср. Тим. Заглавс.	1
„ Милош Станојевић трговац	1
„ Илија Живковић	1
„ Таса Павловић трговац	1
„ Коста Аћимовић трговац за сина Владимира	1
„ Живоин Цонић трговац	1
„ Нацко Стоиљковић трговац за брата Михаила	1
„ Панта Николајевић берберин за сина Светозара	1
„ Никола Стојановић парох Жински	1
„ Радојко Пешић трговац из Бање Алексиначке за сина Живоина	1
	<hr/> св. 34

(Од Г. Радомира Вучковића писара ср. Сврљичкога.)

Г. Петар Раић начелник ср. Сврљ. ш. капетан	1
„ Радомир Вучковић писар Сврљ.	1
„ Михаил Поповић парох Нишевачки	1
„ Димитрије Антоновић парох Црнољевски	1
„ Филип Недељковић „ Изворски	1
„ Милован Вукадиновић кмет села Б. Иња	1
„ Филип Радосављевић учитељ школе Нишевачке	1
„ Вуле Живадиновић Крагујевчанин ђумр. Грамадског	1
	<hr/> св. 8

(Од Г. Николе Остоића учитеља.)

Г. Никола Остоић учитељ Васиљски	1
„ Василије Остоић ученик I. раз. полу-гимн.	1
„ Никодије Павловић ученик III. разреда	1
„ Младен Нешић „ „	1
„ Трифун Радојковић „ „	1
„ Илија Влаић „ II. разреда	1
„ Првул Бранковић „ „	1
„ Маринко Милојковић ученик II. разреда	1
„ Раденко Вељковић „ „	1
„ Алекса Н. Поповић „ I. разреда	1
„ Станко Ранђеловић „ „	1
„ Трифун Милутиновић ученик I. разреда	1
	<hr/> св. 12

(Од Г. Николе Димитријевића учитеља II. и III. раз.
осн. шк. Књаж.)

Г. Алекса Антонијевић учитељ Врбички	1
„ Никола Поповић парох Васиљски	1
„ Станоје Аранђеловић ученик IV. разреда	1
„ Јован Стефановић	1
„ Владимир Аћимовић	1
„ Милија Мишић	1
„ Борђије Борђијевић	1
„ Миленко Живановић	1
„ Милосав Крстић	1
„ Аксентије Петровић	1
„ Урош Марковић	1
„ Владислав Миловановић ученик III. разреда	1
„ Никола Шишмановић	1
„ Борђије Антоновић	1
„ Димитрије Сибиновић	1
„ Алекса Андријћ	1
„ Љубомир Недељковић	1
„ Никодије Павловић	1
„ Никола Стојановић	1
„ Милосав Милојковић	1
„ Тодор Николић	1
„ Младен Марковић	1
„ Алекса Првуловић	1
„ Бона Павловић	1
„ Гаја Рајковић трговац из Књажевца	1
„ Борђије Пећовић учитељ Д. Каменички	5

св. 30

(Од Г. Николе Вељковића учит. II. раз. осн. шк.
Књаж.)

Г. Милан Рајковић ученик II. разреда	1
„ Илија Јеремијћ	1
„ Алекса Јовановић ученик II. разреда	1
„ Михаил Нешић	1
„ Светозар Николић	1
„ Василије Павловић	1

Г. Никодије Миливојевић ученик II. разреда	1
„ Михаил Нешић ученик II. разреда	1
„ Светозар Петровић ученик II. разреда	1
„ Лазар Милојковић „ „	1
	<hr/>
	св. 10

(Од Г. Димитр. Станојевића учеш. I. шк. Књаж.)

Г. Димитрије Јовановић ученик II. разреда	1
„ Лазар Милојковић „ „	1
„ Ранђел Марковић „ „	1
„ Светозар Аћимовић „ „	1
„ Стеван Стевановић „ „	1
„ Алекса Марковић „ „	1
„ Димитрије Николић „ „	1
„ Тривун Првуловић „ „	1
„ Алекса Младеновић „ „	1
„ Светозар Веселиновић „ „	1
„ Стеван Николић „ „	1
„ Милија Божиновић „ „	1
„ Василије Пуић „ „	1
„ Милош Нешић „ „	1
„ Димитрије Ристић „ „	1
„ Милош Здравковић „ „	1
„ Риста Савић „ „	1
„ Владимир Николић „ „	1
„ Стеван Живковић „ „	1
„ Никола Јовановић „ „	1
„ Никола Николић „ „	1
„ Марко Крстић „ „	1
„ Петко Ивановић „ „	1
„ Ранђел Рајковић „ „	1
„ Јефрем Миловановић „ „	1
„ Стеван Младеновић „ „	1
	<hr/>
	св. 26

(Од Г. Милана Богдановића учеш. Црнољевског.)

Г. Антоније Борђијевић ученик I. разреда	1
„ Петар Трчковић „ „	1
„ Алекса Голубовић „ II. разреда	1
„ Алекса Живић „ „	1
„ Алекса Ђокић „ „	1

Г. Антоније Живадиновић ученик II. разреда	1
„ Димитрије Гојковић ученик II. разреда	1
„ Илија Николић	1
„ Марко Трчковић	1
„ Никола Гојковић	1
„ Никола Живић	1
„ Раденко Милошевић	1
„ Борђије Марјановић	1
„ Михаил Радиновић	1
„ Никола Веселиновић	1

 св. 15

(Од Г. Симе Добросављевића учишеља Ново-анског.)

Г. Кирил Игуман ман. Суводола	1
„ Партеније јеромонах	1
„ Јосиф	1
„ Тодор Милојковић ученик II. разреда	1
„ Борђије Живковић	1
„ Јован Радивојевић	1
„ Јован Марковић	1
„ Василије Ристић	1
„ Трифун Милићевић	1
„ Стеван Живковић	1
„ Петар Поповић	1
„ Павле Јанковић	1
„ Милош Живковић	1

 св. 13

(Од Г. М. Крстића учишеља осн. шк. Заградске.)

Г. Стеван Николић за сина Живка ученика	1
„ Петко Раичић парох за сина Николу	1
„ Лазар Павловић механџија	1
„ Милојко Ратковић механџија	1
„ Јован Вучић земљодјелац	1
„ Павле Протић ученик III. разреда	1
„ Петко Пуић за сина Вучка ученика	1
„ Никола Лазаревић земљодјелац	1
„ Јован Цветковић	1
„ Никола Ристић за сина Ђорђија	1
„ Стеван Јанковић ученик III. разреда	1

 Свега 159 књ.

св. 11

Крагујевачко Округије.

Крагујевац.

(Од Г. Косше Павловића пракш. начелништва).

Г. Живоин Јоксимовић мајор, начелник округни	1
„ Арсеније Туцаковић капетан помоћник	1
„ Петар Денић казначеј	1
„ Сима Милутиновић секретар	1
„ Благоје Карић П. писар за сина Влад. ученика П. гим.	1
„ Живко Јоковић практикант	1
„ Илија Ђ. Марковић практикант за сина Владимира	1
„ Милан Ђ. Нешковић практикант	1
„ Марко Николић практикант за супругу Круну	1
„ Љубомир Вучковић практикант	1
„ Коста Новаковић помоћник казначеја	1
„ Петар Глишић подпоручик и надзир. правит. доб.	1
„ Владимир Илић добошар	1

св. 13

Персонал суда.

Г. Петар Јаношевић члан суда за сина Лазара	1
„ Јован Трипковић члан суда капетан	1
„ Милош С. Радивојевић члан суда	1
„ Владимир Р. Шапоњић секретар суда Краињског	1
„ Илија Г. Пчелар рачуноводитељ П. класе	1
„ Тоша В. Николић I. писар суда	1
„ Алекса Станковић I. „ „ Пожаревачког	1
„ Алекса И. Борђијевић протоколиста	1
„ Андрија Д. Јовановић архивар	1
„ Павле С. Павловић књиговодитељ	1
„ Љубомир М. Петровић практикант суда	1
„ Тимотије Н. Борђијевић „ „	1
„ Димитрије Борђијевић „ за синовца Сретена	1
„ Тодор Бранковић практикант за свастику Катуну	1
„ Љубомир П. Јефремовић практикант	1

св. 15

в.) Хор официрски.

Г. Јанићије Зисић капетан, надзиратељ тополивнице	1
„ Никола Петровић штапс-капетан	1
„ Груица Мишковић	1
„ Петар Вељковић поручик	1
„ Аранђел Миленковић	1
„ Константин Надрљански поручик	1
„ Илија Колак-Антић	1
„ Милутин Јовановић	1
„ Миливој Радојковић	1
„ Стојадин Катић	1
„ Петроније Ј. Тешић потпоручик ађут. II бат.	1
„ Стојан Поповић	1
	<hr/>
	св. 12

г.) Персонал полу-гимназије.

Г. Павле Радовановић управитељ	1
„ Вуле С. Паштрмац професор	1
„ Јосиф Веселић	1
„ Сима Живковић	1
	<hr/>
	св. 4

д.) Персонал надл. телеграфског.

Г. Мојсило Бурић руковатељ	1
„ Владимир М. Здравковић телеграфиста	1
„ Коста Ристић	1
	<hr/>
	св. 3

е.) Персонал прим. суда.

Г. Арсеније Јовановић предсједатељ	1
„ Милош Мијатовић члан	1
„ Васа А. Бекић писар	1
„ Стефан Јовановић практикант	1
	<hr/>
	св. 4

ж.) Доцније уписани.

Г. Станко Р. Мутавцић књигов. тополивнице	1
„ Рад. Шилић апотекар	1
„ Коста Лазаревић ђакон и учитељ	1
„ Милан Д. Магзацић ученик I. гимназије	1
„ Никола К. Штерић	1
„ Јанићије Павловић правобранитељ	1

Г. Јован Јанковић кројач	1
„ Јоанн Јаксић бравар	1
	св. 8

II. Срез Крагујевачки.

Г. Коста Н. Маршићанин потпоручик начелн. срески	1
„ Јеротије Р. Блашковић писар	1
„ Љубомир Н. Миливојевић практ. за сестре Ружу и Персиду	1
„ Стефан А. Јанковић преписчик	1
„ Младен В. Тодоровић „	1
„ Сретен Миливојевић кмет Ботуњски	1
„ Бурђе Батавењић „ Грбички	1
„ Милован Марковић „ Миронићски	1
„ Милоје Нешић „ Церовачки	1
„ Радован Маричић „ Десимировачки	1
„ Марјан Јаковљевић бив. кмет Ботуњски	1
„ Милован Урошевић из Ботуња	1
„ Милован Радивојевић кмет Брзански	1
„ Јован Најдановић „ Домуз-Поточки	1
„ Миленко Павловић „ „ „	1
„ Борђије Миловановић „ „ „	1
„ Вук Продановић „ Грошнички	1
„ Милош Радивојевић из Доброводице	1
„ Тодосије Борђијевић кмет Доброводички	1
„ Јован Петрићевић „ Поскурички	1
„ Васил Милошевић из Трмбаса	1
„ Марко Милојевић кмет Опорнички за сина Косту	1
	св. 22

III. Срез Гружански.

Г. Младен Вукомановић III. капетан нач. ср. Груж. за ћер Милеву	1
„ Савва Ђ. Јанковић писар	1
„ Тричко Софронијевић практикант	1
„ Јован Несторовић „	1
„ Викенти Игуман манастира Враћевшнице	1
„ Матеј Мартић учитељ Чукојевачки	1
„ Јосиф Колаковић ученик III. раз. школе Чукојевачке	1
„ Мијаило Куновчић учитељ Књишки	1
„ Коста Николић глав. кмет општине Добрачке	1
„ Благоје Ранковић кмет Чукојевачки	1
„ Бока Бранковић „ Белопољски	1

Г. Вилотије Ђорђијевић кмет Барјански	1
„ Благоје Умењић „ Топонички	1
„ Томе Цветић „ Гунцатски	1
„ Милован Мићић „ Вучковачки	1
„ Милован Марић „ Радмиловачки	1
„ Никола Прокић „ Забојнички	1
„ Обрад Новаковић „ књићски	1
„ Василије Миљковић „ Годачички	1
„ Стојан Ђаић „ Стубањски	1
„ Лазар Котур „ Чукојевачки	1
„ Сима Стефановић „ Витановачки	1
„ Живан Савић „ Закутски	1
„ Анђелко Павловић „ Витковачки	1
„ Митар Томић „ Лесковачки	1
„ Милија Туцаковић „ Честински	1

св. 26

IV. Срез Лепенички.

Г. Марко Јаковљевић поручик начел. срески	1
„ Никола М. Ђорђијевић писар	1
„ Иван Стојановић трговац из Раче	1
„ Миливоје Симић „ „ „	1
„ Благоје Петровић „ „ „	1
„ Јован Јанковић учитељ Павловачки	1

св. 5

(Од Г. Јована К. Ристића).

Г. М. Јовановић	1
„ Јов. К. Ристић	1
„ Сава Марковић	1
„ Х. Никола Живковић	1
„ Сима Гаиноввић	1

свега 119 књ.

св. 5

Крајинско Окружје.

Неготин.

Епархија Неготинска.

Његово преосвештенство Епископ Неготински Г. Герасим	5
Г. Димитрије Милојковић протојереј Неготински	1
„ Радован П. Угриновић члан конзисторије Неготинске	1
„ Никодим Милојковић писар	1
„ Јосиф настојатељ манастира Букова	1
„ Лукијан Јеромонах	1
„ Пантелеимон намјесник св. Тројице за себе и свог питомца Михаила Лазаревића ученика Ш. грам разреда	2
„ Рафаило Монах ман. св. Тројице	1
„ Живан Миловановић парох Трњански	1
	св. 14

а). Окружно начелство.

(Од Г. Јована Радовића начелника окружног).

Г. Јован Радовић начелник потполковник за ћер Јелисавету и два ћака сиротна	3
„ Јован Милосављевић помоћ. ш. капетан за сина Владимира и Александра	2
„ Димитрије Раић писар	1
„ Петар Савић „	1
„ Александар Л. Лазаревић практикант, за брата Борђија ученика Ш. раз. гим.	1
„ Симеон Ратковић практикант за сина Јована	1
„ Атанасије Ђ. Атанацковић практикант за ћер Милку	1
„ Мијаило Николић практикант	1
„ Сава М. Исаковић „	1

Г. Димитрије С. Величковић практикант	1
„ Алекса Ђорђејевић бив. писар срески	1
	<hr/> св. 18

б.) Окружни суд.

Г. Живадин Весовић предсједатељ за себе и два сина .	3
„ Петар В. Јовановић члан, за сина Василија	1
„ Атанасије Величковић члан, за сина Николу	1
„ Алекса Поповић рачуноводитељ за сина Чедомиља ученика	1
„ Никола Стојковић архивар	1
„ Јездимир Чехић писар, за брата Луку	1
„ Васа Јов. Арбазанов практикант	1
„ Риста Ј. Анастасијевић практикант, за брата Све- толика	1
„ Ђорђеје Нешић практикант	1
„ Васа Абжић професор полугимназије	1
„ Ђорђеје Живковић учитељ	1
„ Сава Пржић трговац солар.	1
„ Стеван Исаковић трговац	1
„ Никола Андријћ кафеџија	1
„ Станко Милосављевић трговац	1
„ Јован К. Филиповић „	1
„ Петар Панић „	1
„ Арса Јовановић „	1
„ Бока Тодоровић „	1
„ Бока Станојевић-Беља „	1
„ Коста М. Стевановић кројач	1
	<hr/> св. 21

Срез Крајински.

Г. Дина Протић начелник штапс-капетан	1
„ Тодор Марковић практикант	1
„ Јосиф настојатељ манастира Букова	1
„ Ђорђеје Богдановић парох Рогљевски	1
„ Ђорђеје Станојевић парох Мокрајњски	1
„ Петар Јовановић парох Кобишнички	1
„ Петар Димитријевић парох Радујевачки	1
„ Стојан Јовановић парох Бруснички	1
„ Живан Петровић учитељ Радујевачки	1
„ Илија Станојловић учитељ Рогљевски	1
„ Станоје Аћимовић учитељ Сиколски	1
„ Ђорђеје Михаиловић учитељ Копривнички	1

Г. Радоје Ђурић трговац Чубарски	1
„ Жико Николић трговац из Рогљева	1
„ Дина Јовановић трговац Радујевачки	1
„ Алекса Попадић кмет Сиколски	1
„ Јован Николић из Бљувановца за сина Станоја	1
„ Стока Спасојевић земљорадац из Памничча	1
„ Вучко Јовановић „ „ „	1
„ Димитрије Јовановић трговац из Мокрањс	1
„ Марко Стојановић земљорадац из Речке	1
„ Иван Петровић „ „ Смедовца	1
„ Милосав Петровић „ „ „	1

св. 23

Срез Поречкоријечки.

Г. Коста Антоновић начелник мајор	1
„ Димитрије Новаковић мајор пензионар из Милановца	1
„ Илија Д. Алексијевић писар	1
„ Борђије Николић практ. по струци финан. за шу- рака Косту	1
„ Јосиф Ј. Јосимовић практикант за синовца Борђија	1
„ Стеван Ђуричић парох Милановачки	1
„ Милосав Вељковић „ „	1
„ Милош Радојевић „ „	1
„ Вићентије Мркшић учитељ „ „	1
„ Никола Ђ. Јовановић трговац „ „	1
„ Бока Ђ. Аничић „ „ за сина Васу учен.	1
„ Борђије Н. Младеновић „ „	1
„ Миша И. Николић „ „	1
„ Урош П. Владисављевић „ „ за своју библиотеку	1
„ Стеван Стојановић „ „ за сина Стојана учен.	1
„ Јован Ристић „ „ „ „ Владислава	1
„ Стеван Димитријевић бив. ђумр. Текијска, за сина Живоина практиканта гл. контр.	1
„ Петар Илијевић трговац из Милановца	1
„ Илија Ранковић „ „ „	1
„ Лазар П. Владислављевић предсјед. примир. суда из Милановца	1
„ Никола Велић члан примир. суда из Милановца	1
„ Сима Мончевић механџија из Миланов. за сина Ми- лана уч.	1
„ Јован Димитријевић реиз из Миланов. за сина Нико- лаја уч.	1

Г. Јован Николић механџија Миланов за ћер Живку	
учен.	1
	св. 86

Крушевачко Окружје.

Крушевац.

(Од Г. Николе Туцаковића пракшак. начелништва).

Г. Милија Бугарин за себе, сина Атанасија, и синовца Михаила	3
„ Анастас Петровић помоћник	1
„ Гаврило Протић казначеј	1
„ Божидар Милићевић секретар за синове Светозора и Стевана учен	1
„ Петар Васиљевић П. писар	1
„ Тома С. Јовановић практикант за сестрића Љубомира Трестића	1
„ Милан за Саву Ранковића практик Крушев	1
„ Тодор Младеновић „	1
„ Никола Требињац „ за синовца Љубомира	1
„ Милан Човић „	1
„ Матије Матијашевић инџинир окр.	1
„ Младен Јанковић физикус	1
„ Максим Браљинац члан суда окр. Круш.	1
„ Миленко Об. Човић I. писар суда „	1
„ Јосиф Поповић протојереј Крушевачки	1
„ Благоје Ђорђејевић свештеник са сина Константина	1
„ Аксентије Протић парох	1
„ Тодор Николић свештеник	1
„ Димитрије Поповић учитељ III. разр.	1
„ Стеван Петровић ђакон учит „ за сина Миленка	1
„ Арсеније Стефановић учитељ I. „	1
„ Радоица Бурковић	1
„ Милош Марић и Никифор Бошковић болтаџије	1
„ Милојко Дуњић у оставци за ћер Милеву	1
„ Милан Р. Петровић тргов. марв. за сина све тозара .	1
„ Стојан Бркић „ „ Божидара	1
„ Михаило Живановић магазација „ Милана .	1
„ Миладин Коић „	1

Г. Милић Радивојевић дућанџија	1
„ Живко Виторовић терџија	1
„ Јован Матић и Михаил Рашић трговци	1
„ Стојко Лазаревић начелник ср. Крушевачког	1
„ Јова и Сава Младеновић мумџије	1
„ Димитрије Бурковић и Лука Петровић кафеџије	1
„ Никола Борџијевић трговац	1
„ Аксентије Миловановић трговац	1
„ Сава Поповић „	1
„ Милан Вучић и Филип за сина Лазара ученика	1
„ Лука Алексић „ „ Тому	1
„ Стефан Мар. Игошанац	1
„ Васа Јовичић и Аксентије Стефановић ортаци	1
„ Вучко Јаћовић за сина Константина ученика	1
„ Вуле Радосављевић за сина Огњана	1
„ Новак Пауновић	1
„ Димитрије Борџијевић	1
„ Милан Бркић за сина Новака	1
„ Јеремија Момчиловић дунђерин из Сујдола	1
„ Глигорије Лазаревић добошар	1

св. 48

(Од Г. Максима Раичевића пракш. окр. суда).

Г. Стефан Димитријевић предсједатељ суда у Крушевцу	1
„ Антоније Ж. Шокорац члан „ за сина Живка и ћер Марију	2
„ Максим Браљинац члан суда	1
„ Петар М. Перунишић Секретар суда	1
„ Сава Стефановић рачуновод. „	1
„ Миленко О. Човић I. писар „	1
„ Јован А. Шурдиловић Архивар „	1
„ Борџије Благојевић II. писар „	1
„ Иван Обрадовић експедитор „	1
„ Максим Раичић практикант „	1
„ Михаило Борџијевић практикант „	1
„ Јосиф Стојадиновић „ „	1
„ Танаско Терзић „ „	1
„ Танаско Терзић „ „	1
„ Гаврил П. Урошевић „ „	1
„ Михаило П. Урошевић „ Начелништва	1
„ Марко Ступљанин учитељ из Вел. Дренове окр. Ја- годинског	1

Г. Јован Алексић Пећанац трговац	1
„ Филип Јовановић трговац	1
„ Коста А. Шурдиловић трговац	1
„ Сава В. Дреновац „	1
„ Стефан Марковић „	1

св. 22

(Од Г. Аранђела Мирчића писара ср. Козничк. окр.
Крушев.)

Г. Новица Вукићевић кмет из Бруса	1
„ Милан Борђијевић писар општине Бруске	1
„ Милош Богићевић кмет из Дренче	1
„ Паун Матовић писар општине Враторске	1
„ Милић Вучковић кмет из Кожетине	1
„ Михаило Стефановић кмет из Лепенице	1
„ Вучко Стаматовић „ „ Доброљубаца	1
„ Борђије Ивковић „ „ Пљеша	1
„ Миленко Ђнежевић „ „ Осредака	1
„ Обрад Арсић „ „ Виткова	1
„ Веса Савковић „ „ Трловца	1
„ Јован Предолац „ „ Разболе	1
„ Стеван Раић „ „ Дашнице	1
„ Филип Михаијловић „ „ Ступља	1
„ Милоје Стефановић „ „ Ботуње	1
„ Јаков Николић „ „ Шошића	1
„ Сима Козић „ „ Рибара	1
„ Вукоица Павловић „ „ Златара	1
„ Милутин Трифуновић „ „ Суботице	1
„ Стојан Филиповић „ „ Д. Злечиње	1
„ Петар Милисављевић „ „ Ковноца	1
„ Недељко Јовановић „ „ Горевине	1
„ Живко Илијћ „ „ Тулежа	1
„ Вукоман Милованов. „ „ Врбнице	1
„ Бока Павловић „ „ Игроша	1
„ Сима Миленковић „ „ Ратаја	1
„ Недељко Ракићевић „ „ Веље Главе	1
„ Живко Ивановић „ „ Ржанице	1
„ Новица Вукићевић за општину Бруску	1
„ Милутин Цветковић кмет из Стубља	1
„ Милисав Ботановић „ „ Кобиња	1
„ Живко Алексић „ „ Липова	1
„ Милош Богдановић „ „ Пљешки	1

Г. Милисав Томић кмет из Вратара	1
„ Милутин Минић трговац из Кожетина	1
„ Стојан Траичевић „ „	1
„ Петар Краић „ „	1
„ Димитрије Милосављевић трговац из Кожетина	1
„ Јефрем Милић абација „	1
„ Стеван Петровић трговац „	1
„ Аврам Поповић „ „	1
„ Јован Поповић „ „	1
„ Тома Паић кмет „	1
„ Вукоица Милошевић трговац „	1
„ Миљко Стамболић „ „	1
	св. 46

(Од. Г. Андрије Јавановића начелн. ср. Трстеничког.)

Г. Андрија Јовановић начелник за сина Николу	1
„ Стефан Ј. Поповић писар „ „ Милана	1
„ Михаил Поповић парох Вар. Трстеника	1
„ Тодор Андријевић	1
„ Милутин Мачутић парох Ново-Селски	1
„ Светозар Жарковић учитељ В. Трстеника	1
„ Станко Радовановић трговац	1
„ Тодосије Петковић „	1
„ Миленко Аврамовић „	1
„ Риста Павловић „	1
„ Милутин Борђијевић „	1
„ Петар Катић „	1
„ Михаило Спасојевић „	1
„ Нестор Борђијевић учитељ Рибнички	1
„ Иван Бињић земљедјелац за сина Танасија учен. Ш. разр	1
„ Вукосав Клисарац „ за сина Василија учен. Ш. разр	1
„ Борђије Тасић трговац	1
„ Борђије Милетић ковач са сина Трифуна	1
„ Рака Недовић трговац	1
„ Илија Бирић „	1
„ Гиле Вукојевић „ за сина Петра учен. IV. разр	1
„ Милосав Митровић трговац	1
„ Милан П. Живановић писар прим. суда Вар. Трстеника	1
„ Јова Борђијевић кафеџија	1
„ Василије Стаматовић члан прим. суда	1

Г. Димитрије Иричанин трговац за сина Димитрија учен.	
Ш. разр	1
„ Риста Јовановић трговац за сина Светозара учен.	
I. разр.	1
„ Јанићије Миловановић предсједат. прим. суда Вар.	
Трстеника	1
„ Јован Савовић кафеџија	1
„ Михаил Ђорђијевић трговац	1
	св. 30

(Од Г. Прибака среск. начелника).

Г. Филип Прибак начелник среза Јошан	1
„ Благоје Николић писар „ „	1
„ Милић Поповић парох Павлич	1
„ Симеон Максимовић парох Међур	1
„ Стефан Недељковић „ Слошачки	1
	св. 5
Свега 151 књ.	

Љупиново.

Госпд. Александар Чарнобарић, учитељ	1
--	---

Манђелос.

Часн. ч. Стефан Вукосављевић, парох	1
---	---

Митровица.

(Од Г. Уроша Милушиновића).

Г. Јован Николић, парох и конс. члан.	1
„ Павле Панајотовић, трговац	1
„ Радован Суботић, опанчар	1
„ Коста Крстић за сина Васу	1
„ Јован Михајловић, струничар	1
„ Григорије Катанић, кабаничар за сина Јоцу	1
„ Госпођица Даница Милутиновићева	1

Г. Димитрије Малетић, парох Буђаносачки	1
„ Борђије Кнежевић, парох	1
„ Павле Цвеић, „	1
„ Стеван Вукорављевић „	1
„ Тодор Петковић „	1
„ Александар Црнобарић, учитељ	1
	<hr/>
	св. 13

Монтро.

Г. Др. Фрање Зах	1
----------------------------	---

Мостар.

(Од Г. Јоаникија Памучине).

Г. Валеријан Владимировић Безобразов Импер. Руски тит савјетник и конзул	10
„ Јоаникије Памучина, архимандрит	5
„ Гаврило Балордић, ефимер.	1
„ Перо Божић, ефимер.	1
	<hr/>
	св. 4

Нова Градишка.

(Од Г. Др. Брлића.)

Г. Јосип Марић, Римски православни жупник	1
„ Георгије Марковић, трговац	1
„ Јано Димовић, трговац	1
„ Госпођа Катарина удова Јозиповића	1
	<hr/>
	св. 4

Нови Сад.

(Од уредништва Српскога Дневника.)

Г. Борђе Поповић учитељ у Ст. Бечеју	1
„ Љубимир Стојадиновић гимн. проф. у Н. Саду	1

Г. Јован Поповић — Зубан. трг. у Карловци	1
„ Новак Голупски, капетан у пензији, Сентомашанин.	1
„ Нестор Цветнар кнез у Сентомашу	1
„ Василије Нићин економу Сентомашу	1
„ Борђе Поповић уредник „Данице“	1
„ Емилије Чакра издаваатељ „Словенке“	1
„ Јован Борђевић уредник „Срб. Дневника“	1
„ Борђе Рајковић учитељ у Н. Саду	1
„ Андрија Милетић из Падеја слушатељ философ. у Сегедину	1
„ Младен Поповић трг. за сина Борђа	1
„ Душан Стојновић из Сент-Ивана	1
„ Борђе Петровић из Мартоноша	1
„ Аксентије Једош из М. Чанади ученик. V. гимн. класе у Сегедину	1
„ Борђе Веселиновић ученик I. норм. класе у Сегедину	1
	св. 16

Осијек.

Пречастни господин Атанасије Поповић, протопресви- тар Даљски и парох Осјечки, ч. А. Е. М. конзи- сторије Карловачке присједник	1
Г. Вјекослав Голуб ц. к. велике гимназије Осјечке стал- ни равнатељ	1
„ Петар Јовановић слоб: и краљ града Осјека судица, у пензији	1
„ Јован племенити Јурковић, ц. к. урбаријалног суда Осјечког предсједник	1
„ Борђе Контић, ц. к. урбар: суда Осјечког совјетник	1
„ Борђе племенити Јурковић, властелин, и градске Осјечке општине совјетник	1
„ Васа Атанасијевић, физик варошки и градске Осјеч- ке општине совјетник	1
„ Браћа Борђе и Стефан Костићи грађани и трговци .	1
„ Глиша Аргировић грађанин и трговац	1
„ Милош Песић грађанин и трговац	1
„ Марко Аксентијевић грађанин и трговац	1
„ Васа Радановић грађанин и трговац	1
	св. 12

Панчево.

Г. Костантин Пеичић мед. Др. и физикус	1
„ Вићентије Костић трговац	1
„ Василије Живковић пар. и конз. члан	1
„ Лука Ранисављевић трговац	1
„ Никола Крчадинац „	1
„ Андрија Марковић чизмар	1
	<hr/>
	св. 6

Пешта.

(Скуп. А. Хаџијћ секретар Маш. Србске и уредник Срб. Лешописа).

Матица Српска	1
Г. Буро Вукићевић правник	1
„ Којо Бошковић „	1
„ Лаза Костић „	1
„ Паја Новић „	1
„ Коста Руварац „	1
„ Дмитар Бранковић „	1
„ Бранко Рогулић „	1
„ Никола Максимовић „	1
„ Др. Љуба Гађански	1
„ Стева Стојић докторанат права	1
„ Урош и Ката Девић	2
„ Томислав Падавић из Бакра	1
„ А. Хаџијћ	1
	<hr/>
	св. 15

Подринско Округје.

Лозница.

(Од Г. Стефана Мешанијџа секрет. начелништва).

Г. Миљко Марковић мајор начелник окружни	1
„ Јанко Јовановић намјесник протојерејства	1
„ Борђије Нинић удаљени од дужности предсједатељ суда	1
„ Гајо Марковић члан суда окр. Подринског	1
„ Никола Стојановић члан суда окр. Подринског	1
„ Јефрем Васић рачунов. „ „ „	1
„ Стојан Константиновић архивар суда	1
„ Аксентије Тешин интаб. протоколита	1
„ Љубомир Јовановић практикант	1
„ Милош Милисављевић казначеј начелства	1
„ Атанасије Шишмановић практикант	1
„ Коста Мицић поштар	1
„ Стојан М. Кесић практикант начелства	1
„ Гаврило Димић љекар окр.	1
„ Милан Поповић учит. I и II раз. в. Лознице	1
„ Спасоје И. Чворић писар ср. Јадранског	1
„ Јован Новак инџинир окр.	1
„ Матија Радовић II. писар начелништа	1

св. 18

(Г. окр. начелника мајора Миљка Марковића).

Г. Савва Бојић предсједатељ примир. суда в. Лознице	1
„ Марко Спасојевић члан „ „ „ „	1
„ Коста Остојић дјеловодитељ	1
„ Ристо Панић трговац	1
„ Биро Јовановић „	1
„ Јован И. Бошковић трговац	1
„ Живан Милетић „	1
„ Максић Калабић „	1

Г. Цветко П. Јездић трговац	1
„ Милош И. Веселиновић „	1
„ Петар Аћимовић „	1
„ Никола Стефановић „	1
„ Мићо Добросављевић „	1
„ Јосиф М. Милосављевић „	1
„ Марко Николић „	1
„ Богдан Лукић „	1
„ Милан Јовановић „	1
„ Вучко Станојевић „	1
„ Петар Станојевић „	1
„ Јован С. Јолдић „	1
„ Милош Арсеновић адвокат	1
„ Јован Јефић механџија	1
„ Јефрем Мијћ „	1
„ Гвозден Мићић „	1
„ Томо Ристић „	1
„ Јован Митровић „	1
„ Маринко Боичић трговац	1
„ Владисав Ристић „	1
„ Јован Николић „	1
„ Недељко Филпковић „	1
„ Мијо Андријћ „	1
„ Максим Боиновић чаругџија	1
„ Никола Марковић сарач	1
„ Јанко Лазаревић терџија	1
„ Мићо Стефановић „	1
„ Исак Петровић „	1
„ Живан Јовановић чаругџија	1
„ Лазар П. Јеринић терџија	1

 св. 38

Срез Рађевски.

Г. Петар Радојловић начелник срески, капетан за ћер Јелену	1
„ Методије посветник гроба Господња у Јерусалиму	1
„ Илија Поповић писар среза Рађевског за сина Све- тозара	1
„ Леонтије Скорић трговац за сина Мисава	1
„ Јоцо Васић кмет и трговац	1
„ Богосав Поповић свештеник	1
„ Вилотије Миловановић кмет за сина Симеона	1
„ Милош Солдатовић трговац „ „ Лазара	1

Г. Васа Мркоњић трговац	1
„ Станко Убавкић учитељ Крупањски	1
„ Боко Димитријевић писар Крупањске општине	1
„ Лука Солдатовић трговац	1
„ Арсеније Петковић свештеник	1
„ Стојко Поповић учитељ Трешнички	1
„ Г. Матија Васиљевић бив. кмет Костарнички	1
„ Гајо Вучетић кмет Костајнички	1
„ Панто Глигорић ислужени војник	1
„ Милисав Видаковић трговац	1
	<hr/>
	св. 18

Срез Азбуковачки.

Г. Тодосије Тадијћ начелник ср. штапс-капетан за сина Драгутина	1
„ Милош Гужић писар ср. за сина Добросава	1
„ Тодор Поповић свештеник Трешнички	1
„ Арсен Гаијћ земљедјелац	1
„ Мића Васић кмет Азбуковачки	1
„ Арсеније Дамјановић трговац за сина Мићу	1
„ Антоније Савић трговац за ћер Вукосаву	1
„ Иван Груијћ земљодјелац	1
„ Иван Ракић „	1
„ Стеван Марковић „	1
„ Крсман Букић кмет	1
„ Матија Поповић учитељ Трешњички	1
„ Антоније Марковић начелник ср. Јадран. капетан	1
„ Јован Стевић земљодјелац	1
	<hr/>
	св. 14

(Од Г. М. У. Веселиновића трговца).

Г. Часњејши Г. Ивко Поповић парох Трбушнички	1
„ „ „ Деспот Марковић парох	1
„ Данило Орел учитељ III и IV осн. разр.	1
„ Милан Поповић „ I и II осн. разр.	1
„ Роксандра Петровића воспитатељка	1
„ Атанасије Ш. Мариновић практикант	1
„ Цвијо Арсеновић трговац	1
„ Бураћ И. Чворић „	1
„ Јанко Лазаревић „	1
„ Саво Јаковљевић „	1

Г. Антоније Михајловић трговац	1
„ Милован Радосављевић дућанџија	1
„ Милорад Цојкић трговац	1
„ Никола Марковић бакалин	1
„ Коста Јанковић механџија	4
„ Милко Јанковић буљубаша	1
„ Аврам М. Лазаревић земљед.	1
„ Миливоје Станојловић за сина Аранђела	1
„ Димитрије Костић трговац	1

св. 38

Срез Речко-Звиждски.

(Од Г. Ивана пароха Горње Крушевице.)

Г. Илија Илијћ парох и намјесник Кладуровски	1
„ Милија Костантиновић парох за сина Димитрија	1
„ Симеон Белодедић „	1
„ Панта Обрадовић писар ср. Звиждског за сина Ко- стантина	1
„ Обрен Михајловић трговац у Гор. Крушевици	1
„ Борђије Димитријевић „ „ „	1
„ Петар Василијевић „ „ „ за сирину своју Анку	1
„ Станко Милошевић тргов. и механџија	1
„ Стоић Милошевић „ „ „ за сина Живка	1
„ Макул Пауновић кнез Туриски	1

Свега 48 књ.

св. 10

Пожега.

(Од г. Др. Брлића.)

Г. Фр. Игњатије Муха управитељ гимназије и гвар- дијан	1
„ Густав Кнежевић Котарски предстојник	1
„ Иван Филиповић главни учитељ	1
„ Иван племенити Бенко ученик 4 школе у гимна- зији	1
„ Милица удова Кушевић	1
„ Скендар Племенити Поша	1

св. 6

Радишци велики.

Часн. г. Георгије Кнежевић парох 1

Радишци мали.

Часн. г. Павле Цвеић парох 1

Рудничко Окружје.

Горњ. Милановац.

Г. Младен Николић практ. начелн. за снау Јелицу суиру- гу Михаила Ликолића капет. Ср. Моравек.	1
„ Радоје Караулић практикант	1
„ Милисав Боић „	1
„ Павле Марић писар	1
„ Милош Кузмановић практик.	1
„ Панта Ковачевић „	1
„ Станко Јовановић „	1
„ Борђије Костић телеграфиста	1
„ Панта Луњевица писар ср. за синовца Милана	1
„ Арсеније М. Трифуновић практ.	1
„ Јован Ш. Јовановић дућанџија	1
„ Бојан Марковић писар за читалиште Гор. Милановачко	1
„ Антоније Радосављевић писар ср. Качерског	1
„ Павле Грковић писар прим. суда за синовца Милут.	1
„ Мита Тадић трговац из сина Јоцу	1
„ Гаја Лучић преписчик у канцел. ср. Моравск.	1
„ Вуле Јанковић казначеј начелиништва	1
„ Матија Филиповић протокол. суда за своју заручн. Александру	1
„ Сима Б. Михајловић члан суда	1
„ Васалије јеромонах М. Никоља	1
„ Леонтије „ „ „	1
„ Живко Радаковић учитељ шк. Миоковачке	1
„ Васа Драгојловић угоститељ	1

Г. Вујо Васић трговац за сина Светозара	1
„ Стеван Костић учит. III IV разреда	1
„ Благоје Исајовић практик. телегр.	1
„ Милоје Миладиновић учитељ I и II. разр.	1
Џа. Јулиана Кириловића воспитатељка	1
Г. Милоје Радовановић практ. суда	1
„ Илија Вукићевић помоћн. начелниш.	1
„ Никола Павловић трговац	1
„ Арсеније Кандић „	1
„ Драгојло Новаковић „	1
„ Михаило Поњавић капетан Црногорски	1
„ Јаков Сретеновић трговац	1
„ Иван Милијћ трговац	1
„ Иван Ђурић „ за сина Илију ученика	1

св. 37

(Од Г. Пешра Ј. Козељца).

Г. Сава Н. Танасковић учитељ Моравички за стрица Стефана	1
„ Сима Соијћ изъ Дића за сина Димитрија	1
„ Спасоје Мотојевић кмет Липњаски	1
„ Андрија Павловић кмет Пољанички	1
„ Јоксим Васић кмет Моравички	1
„ Димитрије Недељковић помоћн. кмета изъ Бољко- ваца	1
„ Тома Поповић ученик из Шутаца	1
„ Јован Живановић помоћн. кметов. из Живковаца	1
„ Стефан Павловић парох Смордљиковачки	1
„ Тома Матијевић „ Живковачки	1
„ Адам Тодоровић „ Моравички	1
„ Петар Ј. Козељац бив. капетан	3
„ Живоин Сандић ученик шк. Моравичке	1
„ Миљко Симић „ „ „	1
„ Сава Миловановић „ „ „	1
„ Милош Ј. Стојановић „ „ „	1
„ Сима Миловановић „ „ „	1

свега 57 књ.

57

Сомбор.

(Од Г. Димитрија Поповића).

Преч. Г. Ђорђе Бранковић, прота Сомборски и конз. члан	1
Г. Димитрије Поповић, намјесник, парох Сомбор., конзистор. члан и катихета у реалној школи	1
Високород. Г. Марко Поповић, ц. к. вишег суда земаљског совјетник, окружнога суда у Сомбору предсједник и притежатељ златне грађанске часне медаље	1
Високород. Г. Трива Атанацковић, ц. к. земаљског суда совјетник, а окружнога у Сомбору подпресједник	1
Високоблагор. Г. Павао Радовановић, ц. к. окружног суда Сомборског совјетник	1
Високоблагор. Г. Светозар Милутиновић, ц. к. окружног суда Сомбор. совјетник и државни одвјетник	1
Благород. и племен. Г. Јаков от Мразовић, ц. к. окружног суда Сомборског канцелар. управитељ	1
„ Г. Љубомир Маширевић сенатор варошки	1
„ „ Стеван Чордаров	1
„ „ Сима Леовић	1
„ „ Антоније Коњевић, варошки земљемјер	1
„ „ Игњат Николић први вар. благајник	1
„ „ Коста Живановић варошки тајник	1
„ „ Василије Коларић варошки архивар	1
„ „ Александар Панајотовић, при ц. к. окружној грађевини азистенат	1
Поштенород. госпођа Катарина Гргурова рођ. Стојановића	1
„ Г. Тоша Гргуров трговац и варошки представник за сина Милана IV. реалне класе ученика	1
„ Г. Павао Станимировић трговац	1
Књижица Српске препарандије	1
„ „ главне основе школе Сомборске	1
„ „ читаонице Сомборске	1

Смедеревско Окружје.

Смедерево.

(Од Г. Стевана Поповића практик. начелништв. Смедеревског.)

Г. Милоје Тодоровић начелник окруж. потполковник	·	1
„ Милосав Топаловић привр. помоћ. начелништва	· ·	1
„ Стеван Јанићијевић казначеј начелништва	· · ·	1
„ Гаврил А. Јовановић секретар	„ · · ·	1
„ Светозар С. Спасић I. писар	„ Смедеревског	1
„ Аксентије Михајловић II. „ „	„ „	1
„ Светозар М. Тодоровић практикант	„	1
„ Милоје И. Мајсторовић	„ „	1
„ Спасоје С. Бранковић	„ „	1
„ Димитрије Гаичић предсјед. суда окр. Смедер.	· · ·	1
„ Вуле С. Марковић члан	„ „ „	1
„ Тома М. Мрцанловић интаб. протоколиста	· · ·	1
„ Живоин Т. Панић дјеловодни	„ · · ·	1
„ Димитрије Б. Перишић архивар	· · · · ·	1
„ Јефрем В. Миловановић II. писар суда	· · · · ·	1
„ Димитрије А. Протић званичник	„ · · · · ·	1
„ Јован Валента окр. физикус	· · · · ·	1
„ Јосиф Марковић парох Смедерев.	· · · · ·	1
„ Захарија Поповић ђакон и учитељ Смедер.	· · · · ·	1
„ Стеван Добровојевић учитељ општ.	„ · · · · ·	1
„ Паун Костандиновић	· · · · ·	1

св. 23

(Од Г. Васа Живковића учини. II. разр. осн. шк. Смедер.)

Г. Василије Живковић учит. II. разр. са сина Александра	· · · · ·	1
„ Игњат Стефановић трговац за сина Боку учен. I. разр.	· · · · ·	1

Г. Борђије Тодоровић трговац	1
„ Милован Милићевић „ за ћер Анку	1
„ Борђије Величковић „	1
„ Живота Јанићијевић приватан ђак нем. јез.	1
„ Вукатин Јовановић учен. II. разр.	1
„ Стеван Пауновић „ III. „	1
„ Светозар Стојадиновић учен. II. разр.	1
„ Димитрије Аранђеловић „ II. „	1
„ Милосав Костић „ II. „	1
„ Иван Јанчић „ II. „	1
„ Јован Ивковић „ III. „	1
„ Михаило Торбаровић „ IV. „	1
„ Коста Николић „ II. „	1
„ Радосав Ђосић трговац за сина Светолика	1
„ Аћим Јовановић парох	1
„ Живота Јовановић „	1
„ Михаил Мартиновић ученик III. разр.	1
„ Лазар Карамарковић „ IV. „	1
	св. 10

(Од Г. Јована Бурића учишеља основ. школе Липске.)

Г. Стеван Крстић кмет општ. Липске за сина Стевана	1
„ Милован Милин помоћник прим. суда	1
„ Јанко Петковић земљедјелац из Радице за сина Трифуна	1
„ Мика Ђерговић земљедјелац из Радице за сина Вучка	1
„ Алекса Лазић земљедјелац за сина Станисава	1
„ Коца Коић „ „ Уроша	1
„ Миливоје Јаковљевић „ „ Миладина	1
„ Милојко Станковић „ „ Никодија	1
„ Радован Накарић „ „ Димитрија	1
„ Станко Накарић „ „ Миливоја	1
„ Милан Милојковић „ „ Николу	1
„ Никодије Аћимовић „ „ синовца Стојадина	1
„ Милосав Ивановић „ „ синове Милана и Ми- хаила	1
„ Миладин Перић земљедјелац за синове Ивана	1
„ Павле Ивановић „ „ „ Јанка	1
„ Глиша Миловановић „ „ „ Борђија	1
„ Марко Петровић „ „ „ Стевана	1
„ Радојко Ракић „ „ брата Цветка	1

Г. Василије Христић механџија	1
„ Димитрије Миљковић „	1
	<hr/> св. 20

(Од Г. Марка Милошевића учиш. осн. шк. Осипао-
ничке)

Г. Марко Милошевић учитељ за себе и ћер Јелицу	2
„ Стојан Петровић трговац за унука Станка	1
„ Рајко Јанковић ученик II. разр.	1
„ Таса Јовановић „ II. „	1
„ Тома Марјановић „ II. „	1
„ Адам Смиљковић „ II. „	1
„ Аврам Илиј „ II. „	1
„ Живко Милановић „ II. „	1
„ Марко Бошковић „ II. „	1
„ Станисав Илиј „ II. „	1
„ Маринко Дмитровић земљедјелац	1
„ Лазар Бранковић „	1
„ Живан Марковић „	1
„ Томе Стојадиновић „	1
„ Андрија Рајковић „	1
„ Милан Лукић „	1
„ Станоје Лукић „	1
„ Станојло Поповић „	1
„ Симеон Дабић земљедјелац	1
„ Пантелија Дабић „	1
	<hr/> св. 21

(Од Г. Мих. Радовановића учиш. шк. Милошевачке.)

Г. Марко Лукић трговац за сина Данила	1
„ Милсав С. Лукић „ „ „ Јевтимија	1
„ Игњат Б. Лукић	1
„ Тома С. Лукић болтација	1
„ Никола Петровић кафеџија	1
„ Јанко Симић трговац	1
„ Илија Живановић члан прим. суда за сина Алексу	1
„ Аврам Марковић трговац за сина Стевана	1
„ Трифун Миленковић ученик II. разр.	1
„ Павле Бурђевић трговац за сина Ристу	1
	<hr/> св. 10

(Од Г. Милића Соскића начелн. ср. Јасеничког.)

Г. Милић Соскић капетан	1
„ Петар Марковић писар	1
„ Михаило Симић практикант	1
„ Вићентије Мајсторовић парох Азањски	1
„ Матија Крупежевић „ Вел. Крштански	1
„ Борђије Павловић „ Кусадачки	1
„ Петар Јовичић „ Ковачевачки	1
„ Јован Маринковић „ Марковачки	1
„ Милош. Ђ. Сретеновић „ Ст. Ацбеговачки	1
„ Данил Дрењаковић „ Голобочки	1
„ Марко Соскић кмет општ. Ковачевачке	1
„ Борђије Милутиновић помоћн. општ. Азањачке	1
„ Стеван Здравковић кмет општ. Вел. Орашке	1
	св. 13

(Од Г. Милоша Петроевића писара ср. Подунавског.)

1. Смедерево.

Г. Милутин Банић протојереј окр.	1
„ Тома Васић начелн. ср. Подунавског поручић за сина Дим.	1
„ Милош Петровић писар ср. за синове Божидача и Михаила	1
„ Радосав Поповић практикант ср. канц.	1
„ Живота Атанацковић трговац	1
„ Настас Томић „	1
„ Васа Марковић за сина Стевана	1
„ Станко Остојић „ „ Борђија	1
„ Живан Петровић за синове Илију и Косту	1
	св. 6

2. Село Колари.

Г. Михаил Поповић парох Коларски	1
„ Сава Поповић „ Лондолски	1
„ Миленко Милутиновић парох М. Орашански	1
„ Лазар Граничарски учитељ Коларски	1
„ Стојан Ристић кмет за сина Милоша	1
„ Стеван Марковић трговац за сина Михаила	1

Г. Димитрије Атанацковић бурмуџија	1
„ Марко Поповић трговац	1
„ Кузман Павловић „	1
„ Цветко Јовановић шпекулант	1
	<hr/>
	св. 10

3. Село Петријево.

Г. Миленко Миловановић газда	1
--	---

4. Село Водоњ.

Г. Борџије Љута газда	1
---------------------------------	---

5. Село Удовице.

Г. Живан Јовковић глав. кмет	1
--	---

6. Село Сеона.

Г. Јован Митровић кмет за синовца Митра	1
---	---

7. Село Дубона.

Г. Радоица Блажић тргов. за сина Радосава	1
„ Милан Вељковић кмет	1
„ Милан Живановић ћурчија	1
„ Јозеф Холц пинтер	1
	<hr/>
	св. 4

8. Село Бадљевица.

Г. Ранко Николић кмет	1
---------------------------------	---

9. Село Друговац.

Г. Милош Милић трговац	1
„ Сима Миловановић	1
	<hr/>
	св. 2

10. Село Суводо.

Г. Миладин Стојановић трговац	1
„ Дмитар Стојановић „	1
	<hr/>
	св. 2

11. Село Врбавац.

Г. Стеван Катана	1
----------------------------	---

12. Село Раља.

Г. Јованча Ђорђијевић	1
---------------------------------	---

13. Село Коњска.

Г. Милош Илијћ парох Коњштански	1
„ Петар Брдарче газда	1
	<hr/>
	св. 2

14. Село Липе.

Г. Живота Ивковић трговац	1
„ Урош Томић газда	1
„ Миленко Симић „	1
„ Паун Христић меанџија	1
	<hr/>
	св. 4

15. Село Радинац.

Г. Сретен Михајловић парох Радиначки	1
„ Станко Николић кмет	1
„ Коста Јовановић трговац	1
	<hr/>
	св. 3

16. Село Враново.

Г. Сава Стојковић трговац	1
„ Димитрије Јовановић бив. учитељ	1
	<hr/>
	св. 2

17. Село Сараорац.

Г. Стеван Лазаревић поштар за сина Милоја	1
„ Мита Младеновић кмет	1
„ Стеван Лазаревић прим. суда писар	1
„ Никола Дишић трговац	1
	<hr/>
	св. 4

18. Село Лозовик.

Г. Гаврил Велимировић парох Лозовички	1
„ Борђије Хаџић учитељ	1
„ Јанко Скокић кмет	1
„ Димитрије Х. Борђијевић трговац	1
„ Борђије Костадиновић „	1
„ Павле Пантелић писар прим. суда	1
	<hr/>
	св. 6

19. Село Луговчина.

„ Ранко Јосић трговац	1
---------------------------------	---

20. Село Биновац.

Г. Антоније Воиновић газда	1
--------------------------------------	---

21. Село Милошевац.

Г. Марко Лукић трговац	1
„ Панта Николић пандур канц. ср. Подунав. за сина Косту	1
„ Михаило Миновић пандур	1
„ Аћим Сандић за сина Димитрија	1
„ Стојан Нешић пандур	1
	<hr/>
	св. 4

22. Село Осипаоница.

Г. Аћим Јовановић парох	1
„ Живота Јовановић „	1
	<hr/>
	св. 2

(Од Г. Лазара Живковића учитеља В. Плана.)

Г. Лазар Живковић учитељ за синове Василија и Нико- колу	1
„ Пантелија Николић писар прим. суда	1
„ Милован Деспотовић за сина Симу	1
Свега 174 књ.	<hr/> св. 3

Стејановци.

Часн. г. Тодор Петковић парох	1
---	---

Тамишвар.

(Од Г. Тодора Радичевића.)

Г. Петар Прерадовић, обрштар и шеф генералштаба	2
„ Игнатије Др. Брлић	2
„ Тодор Радичевић	10
	<hr/> св. 14

Трст.

(Од Г. Андрија Стојковића.)

Библиотека општества Српског	3
Г. Н. Вуиновић свештсник	1
„ Данило Буијћ „	1
„ М. Вучковић ђакон и учитељ	1
„ Јован Димовић учитељ в. учионице	1
„ Симо Крстов Лазаревић началник параглова Одесе	1
„ Богдан С. Милиновић началник код Лојда	1
„ Матко Бастијан учитељ Слав. језика	1
„ Урбан Бастијан директор и катихет дјевојачке учионе	1
„ Сидон Бркић	1
„ Иван Кук, ц. к. морански чиновник	1

Г. Ловро Видрић ученик 7. гим. разреда	1
„ Иван Брајдић	1
„ Василије Радаковић	1
„ Јован Скуљевић	1
„ Јевто Пјериновић	1
„ Јован Ковачевић	1
„ Никола Трифић	1
„ Фердо Кресник	1
„ Вилхелм Вилхар	1
„ Драго Памучина	1
„ Др. Стефан Васић	1
„ Фрањо Пелеше	1
Гђа Маријана А. Мариновића	1
Г. Димитрије Н. Пешика, ученик	1
„ Иван Поповић	1
„ Светозар Х. Тома	1
„ Јевто Гојковић	1
„ Борђије Косић	1
„ Димитрије Т. Андријевић	1
„ Ристо Н. Тузлић	1
„ Федерик Гризони	1
„ Марко Г. Стојковић	1
„ Андрија Стојковић	1

 св. 36

Ужичко Окружје.

Ужице.

(Од Г. Филипа Ђ. Поповића писара ср. Пожешког.)

Г. Драгутин М. Жабарац начелник, мајор од каваљерије и почасни ађутант	1
„ Гаврил Поповић протојереј Ужички за синовца Вла- димира	1
„ Иван Мркшијевић члан суда	1
„ Паун Николић штапс-капетан ср. Златиб.	1
„ Димитрије Протић члан суда	1
„ Борђије Мишковић секретар суда	1
„ Радован Радојевић казначеј окружни	1
„ Јосиф Веселиновић инжинир окр.	1
„ Јосиф Симон физикус окр.	1

Г. Сима Марић директор карант. Мокрогор	1
„ Јефрем Новаковић писар ср. Црногор	1
„ Спасоје Ерсевић архивар суда	1
„ Алекса Димитријевић интаб. проток. суда	1
„ Бока Поповић П. писар суда	1
„ Милован Браловић П. „ „	1
„ Стефан Н. Големовић практикант	1
„ Милан Мићић практ. суда	1
„ Милован Гасовић практ. начелништва	1
„ Живан Стјепановић „ суда	1
„ Тома Јовановић практикант начелниш. за ћер Ро- сију	1
„ Илија Поповић практик. суда	1
„ Јевта Поповић „ „	1
„ Антоније Вилотијевић практик. суда	1
„ Обрен Мићић „ „	1
„ Алекса Т. Радовић „ „	1
„ Михаил Радојевић „ „ за брата свог Милана	1
„ Филип Раијћ практик. суда	1
„ Симо Милосављевић П. учитељ	1
„ Мирко Вукашиновић млађи учитељ у Ужица	1
„ Илија В. Наранцић трговац и љубитељ просвјете	1
„ Јово Дамјановић „	1

св. 31

Пожега.

(Од Г. Павле И. Белмаша начелн. ср. Црногорског.)

Г. Јеремија С. Стојановић парох	1
„ Панта Јовановић настојник поште Ржанске	1
„ Василије Јагодић учитељ	1
„ Александар и Љубомир браћа Белмаша ученици	1
„ Јеремија Поповић предсјед. прим. суда Скакавачког	1
„ Јевтимије Божић парох	1
„ Васа Крунић трговац	1
„ Јован Станојевић „	1
„ Тодор Дуловић „	1
„ Јефрем Даничић „	1
„ Младен Митровић и Јелесије Савић ортаци	1
„ Милош Поповић парох	1
„ Васа Николић трговац	1

Г. Милош Поповић парох	1
„ Методије настојатељ М. Благовјештенија	1
„ Јефрем Ср. Шолуповић писар	1
„ Трифун Петровић кафеџија	1
	<hr/>
	св. 17

Ивањица.

Од Г. Димитрија Карамарковића начелн. ср. Моравичког.)

Г. Димитрије Карамарковић капетан	1
„ Живко Миливојевић писар	1
„ Сима Јаковић мајор бив. капетан	1
„ Лука Прокопијевић намјесник	1
„ Коста М. Батић за супругу Јелену	1
„ Петар Раичић учитељ Ивањички	1
„ Милић Поповић ђакон	1
„ Бока Бајовић предсјед. прим. суда у Ивањици за сина Луку	1
„ Милун Бојовић трговац	1
„ Периша Вуковић „	1
„ Милан Пурић бакалин	1
„ Миљко Шолаић трговац	1
„ Петар Тодоровић „	1
„ Радивоје Савић „	1
„ Симон Павићевић „	1
„ Вуко Зеленкапа трговац	1
„ Антоније Шљивић кмет	1
„ Илија Марковић Бумрукчија Василине чесме	1
„ Сава Триновић надзиратељ „ „	1
	<hr/>
	св. 19

Ариље.

(Од Г. Атанасија Симића капешана Ариљског.)

Г. Атанасије Симић капетан	1
„ Паун Поповић писар за сина Јована ученика	1
„ Коста Јовичић учитељ	1
„ Миленко Кушић „	1

Г. Обрад Миленковић практикант	1
„ Милован Вучићевић пандур за сина Михаила	1
	6

св. 6

(Од Г. Пауна Николића капешана ср. Злашиборског.)

Г. Дионисије Поповић игуман ман. Бање у Босни	1
„ Неша Орловић писар за синовца Дамњана	1
„ Михаило Ђировић пандур	1
„ Станисав Поповић „	1
„ Милисав Јевторић буљубаша	1
„ Нешо Јосиповић писар општине Равањске	1
„ Недељко Игњатовић калфа	1
„ Никола Лазић туфегџија	1
„ Јован Перић терзија за брата Витора	1
„ Весилин Туцаковић кафеџија	1
„ Илија Божић папуџија	1
„ Креман Живковић чаругџија	1
„ Стеван Станојевић калфа	1
„ Сава Миловановић ученик	1
„ Милија Бошњаковић „	1
„ Гаврило Тодоровић „	1
„ Петар Цвијовић „	1
„ Јаксим Атанасијевић „	1
„ Радисав Прљовић „	1
„ Василије Лиескић „	1
„ Јеротије Прљовић „	1
„ Миладин Љубичић „	1
„ Сретен Марјановић „	1
„ Јанко Стојановић „	1
„ Милисав Филиповић „	1
„ Сава Вирић „	1
„ Павле Ристановић „	1
„ Јефрем Жуњић „	1
„ Михаило Јокић „	1
„ Милоје Брковић „	1
„ Маринко Марић „	1
„ Никола Поповић „	1
„ Сретен Јокић „	1

Г. Сретен Сокић писар прим. суда	1
„ Милош Дуловић столар	1
	<hr/> св. 35

(Од Г. И. П. Шшуловића капетан. ср. Рачанског.)

Г. Илија Штуловић потпоручић капетан за унука Љубомира	1
„ Димитрије Милосављевић писар	1
„ Симо Јагодић кмет	1
„ Јанко Јеремијћ „	1
„ Милован Филиповић	1
„ Тома Лазаревић кмет	1
„ Никола Маринковић кмет	1
„ Перо Корберовић „	1
„ Јајо Маијћ „	1
„ Јован Јелисавчић „	1
„ Миле Илијћ „	1
„ Ненад Милановић „	1
„ Бурица Требињац „	1
„ Вукоман Алексић „	1
„ Милован Папација „	1
„ Ццетко Јевтић из Баине-Баште	1
„ Јанко Петковић трговац	1
„ Андрија Максимовић парох за ћер Стеванију	1
	<hr/> св. 18

(Од Г. Василија А. Шефановића учит. I. II. и III. шк. Б. Баште.)

Г. Миленко Милекић	1
„ Вукосав Илијћ	1
„ Сретен Митровић	1
„ Јован Кнежевић	1
„ Михаило Јоић	1
„ Милан Кнежевић	1
„ Павле Кремић	1
„ Сретен Јостанић	1
„ Пантелија Милосављевић	1
„ Василије Јаковљевић	1
„ Никола Бешлић ученик II. разр.	1

Г. Сретен Караклиј	„	Ц.	„	1
„ Драгутин Јездовић	„	Ц.	„	1
<hr/>										
св. 13										

(Од Г. Григорија М. Гавриловића учеш. Рогачичког.)

Г. Петар Вуковић механџија и трговац	1
„ Ристо Ђорђевић трговац	1
„ Јован Ковачевић механџија и трговац	1
„ Гачо Маринковић трговац за сина Пахомија	1
Гђа Стамена учитељка за сина Алексу	1
Г. Адам Јовановић туфегџија	1
„ Гајо Лукић терзија	1
„ Тодор Топовић парох Трешнички	1
„ Петар Поповић	„	Гвоздачки	1
„ Љубисав Тодоровић писар општ. Овчинске	1
„ Недељко Спасојевић ученик Ш. разреда	1
„ Арсеније Васиљевић	„	„	„	1
„ Крста Станојевић	„	„	„	1
„ Коста Тошић	„	„	„	1
„ Василије Читаковић	„	„	„	1
„ Ранисав Лазић	„	„	„	1
„ Симо Вукосављевић	„	„	„	1
„ Борисав Богић — Тодоров ученик П. разреда	1
„ Борисав М. Гавриловић за брата Илију	1
„ Јован Ивић ученик П.	1
„ Михаил Крстић	„	„	1
„ Милан Савић	„	„	разреда	1
„ Милан Нешковић ученик П.	„	„	1
„ Младен Ђукановић	„	„	„	1
„ Милош Марјановић	„	„	„	1
„ Обрад Тодоровић	„	„	„	1
„ Саво Лазић	„	„	„	1
„ Саво Станковић	„	„	„	1
„ Симо Алексиј	„	„	„	1
„ Симо Вуковић	„	„	„	1
„ Јаков Ковачевић	„	„	„	1
„ Никола Ђорђевић	„	„	„	1
„ Аксентије Паић	„	І.	„	1
„ Аксентије Алексиј	„	„	„	1
„ Вучко Глишић	„	„	„	1
„ Глигорије Марковић	„	„	„	1
„ Милован Павловић	„	„	„	1

Г. Марко Филиповић ученик I. разр.	1
„ Михаил Радоичић	1
„ Маринко Петровић	1
„ Михаило Косић	1
„ Марко Јовановић	1
„ Максим Крстић	1
„ Никола Васић	1
„ Никола Обрадовић	1
„ Петар Крсмановић	1
„ Павле Павловић	1
„ Ранисав Продановић	1
„ Софроније Тодоровић	1
„ Саво Николић	1
„ Стеван Ракић	1
„ Стеван Драгојловић	1
„ Теофил Вукашиновић	1
„ Тодосије Ђурђић	1
„ Јефрем Бројић	1
„ Јефрем Васић	1
„ Јаков Васић	1
свега 196 књ.	св. 57

Цариград.

Г. Серафим Ристић архимандрит високи Дечана	1
„ Ананије Петровић јеромонах високи Дечана	1
Фра Анто Алауповић викар цркве св. Ђорђа Босанско- га у Цариграду	1
„ Блаж Доминковић фратер у Цариграду	1
„ Стјепан Орловић фратер у Цариграду	1
„ Петар Тепелук учитељ у Сутјеском Манастиру	1
Г. А. В. Рачински вице-консул Руски у Варни	1
„ М. А. Петронијевић к. С. капућехаја	10
„ Сава Апостоловић драгоман агенције	5
„ Агоб Боозобић ђатиб агенције	3
„ Никола Живковић капетан пристаништа агенције	1
„ Јанићије Поповић ученик у Семинарији	1
„ Периша Трифуновић учен. турског језика	1
„ Павле Апостоловић	1
„ Мигрдич Боозовић	1
„ Ђ. Рајнов званичник у министарству просвете	1
„ Гавро Вучковић депутат Босански	1

Г. Лука П. Кентера	1
„ Андрија П. Кентера	1
„ Никола М. Перaziћ	1
„ Василије Ф. Перaziћ	1
„ Спиро Медиговић	1
„ Нико М. Медиговић	1
„ Саво А. Медиговић	1
„ Перо Ђуров Укмановић	1
„ Ставко Пашић	1
„ Радо Савов Ђаконовић	1
„ Периша Савов Ђелица	1
„ Марко Петричевић	1

св. 121

Церник.

Г. Фра. Солан Ђркварић гвардијан самостана	1
--	---

Црноријечко Округје.

Заичар.

(Начелништва Округја Црноријечкога).

Г. Ђорђевије Девић начелник окружни мајор	1
„ Јован Николић предсједатељ окр. суда	1
„ К. Маринковић помоћн. начелништва капетан	1
„ Светозар Десимировић члан „ „	1
„ Коста Јовановић секретар начелништва за сина Дра- гољуба учен. II. разр.	1
„ Јосиф Хибл инжинир окружни	1
„ Василије Јевтић II. писар. начелништва	1
„ Милоје Стојадиновић протојереј за сина Светозара	1
„ Сретен М. Ђуртовић практикант начелништва	1
„ Стеван Костић „ „	1
„ Коста Комадиновић „ „	1
„ Илија Живковић практик. калц. ср. Заичарског	1
„ Алекса Здравковић трговац и љуб. книжевности	1
„ Димитрије Богићевић учитељ III и IV. разреда	1

Г. Илија Т. Боршић кафеџија	1
„ Сима Борђевић кафеџ. из Битоља у Турској	1
„ Светолик Здравковић ученик IV. осн. раз.	1
„ Најдан Милошевић „ „ „ „	1
„ Павле Цветковић „ III „ „	1
„ Сава Герић „ „ „ „	1
„ Стипан Јончевић „ „ „ „	1
„ Најдан Нинковић „ II. „ „	1
„ Василије Стојковић „ „ „ „	1
„ Јован Јовановић „ „ „ „	1
„ Крста Петковић „ „ „ „	1
„ Крста Цоловић „ „ „ „	1
„ Стеван Станковић члан окр. суда	1
„ Никола Поповић секрет. „ „ за сина Димитрија	1
„ Пома Новаковић интаб. проток. зо супруру Добру	1
„ Марко Станојевић практ. окр. суда	1
„ Јосиф Масло Окр. љекар	1
„ Коста Данић поштар	1
„ Борђије Вијор надзиратељ састанка Вршке-Чуке	1
„ Вељко Стојановић предсјед. при и суда за сина Николу	1
„ Петко Нинић члан „ „ „ Анту	1
„ Најдан Китић „ „ „ „ Крсту	1
„ Јосиф Бошковић полицај вароши за синове Димитрија и Илију	1
„ Вељко Павловић трговац за сина Алексу	1
„ Јота Пековић трговац за ћер Цоцу	1
„ Цветко Миладиновић за сина Андрију	1
„ Никола Цоловић трговац	1
„ Ватко Николић „	1
„ Петар Вучковић „ за сина Димитрија	1
„ Стојан Убеновић „	1
„ Цанко Савић „ за ћер Раду	1
„ Петко Борђијевић „	1
„ Стојан Симоновић „ за сина Петра	1
„ Јота Пашић трговац за сина Лазора и Јоцу	1
„ Петар Пинић трговац за сина Николу и Најдана	1
„ Илија Савић љуб. књиж. за сина Ацу	1
„ Коста Николић писар прим. суда и љуб. књиж.	1
„ Игњат Шудлек шлосер	1
„ Тодор Власић учитељ II. разр.	1
„ Петар Ђирић „ „ „	1

II. Срез Вражогрнски.

1.	Милоје Лозанић начелн. срески капетан	1
..	Никола Стефановић учитељ Вел-изворски	1
..	Андрија Генчић земљедјел. „ „	1
..	Дуца Ватовић механџија „ „	1
..	Миленко Ж. Рашић парок Вражогрн.	1
..	Прокопије Илијћ учитељ „	1
..	Урош Милошевић трговац „	1
..	Џивул Павловић земљед.	1
..	Станисав Радојковић земљед.	1
..	Милош Поповић кмет	1
..	Богосав Најдановић земљедјел.	1
..	Станко Вулчић „	1
..	Јован Стојановић „	1
..	Маринко Николић „	1
..	Јон Михајловић „	1
..	Стеван Џонић парох	1
..	Коста Обрадовић учитељ	1
..	Илија Поповић „	1
..	Радован Петровић земљед.	1
..	Јован Лола „	1
..	Јанко Думитрашко „	1
..	Џагул Болга кмет	1
..	Јован Глигоријевић трговац	1
..	Беспор Груић кафеџија	1
..	Станко Цветковић земљед.	1
..	Пера Бачунић „	1
..	Живан Пауновић парох	1
..	Петар Илијћ земљед.	1
..	Јанча Борџијевић земљед.	1
..	Станко Милошевић „	1
..	Стоић Стефановић учитељ за жену Паулину	1
..	Сибин Ристић парох	1
..	Петранко Карабашевић кмет	1
..	Илија Добромир земљед.	1
..	Илија Стојкан „	1
..	Јован Поповић „	1
..	Трајло Трујкан „	1
..	Стеван Андријевић земљед.	1
..	Илија Милојковић кмет	1
..	Богдан Радосављевић земљед.	1
..	Маринко Стојановић „	1

Г. Борђије Пирћок	1
„ Никола Милојевић трговац	1
„ Милосав Николић кмет	1
„ Никодије Ужарац земљед.	1
„ Милош Момировић земљед.	1
„ Јевта Воиновић трговац	1
„ Никола Видић кмет	1
„ Милош Пауновић кмет	1
„ Првул Трајловић земљед.	1
„ Јован Трајловић „	1
„ Живко Милојковић кмет Илијначки	1

св. 144

(од Г. М. Живановића писара ср. Заичарског).

Г. Милија Петровић намјесник и парох Бољевачки за сина Добросава	1
„ Милош Симић трговац за сина Алексу учен. гимн.	1
„ Младен Живановић писар ср. за сина Алексу	1
свега 147 књ.	3

Чачанско Окружје.

Карановац.

Из двора епископскога

(Од придворног Г. ђакона и конз писара.)

Г. Јанићије епископ Ужички	7
„ Никанор јеромонах и члан конзисторије епарх. Ужич.	2
„ Радован Поповић прото Чачански и члан епарх. Ужич.	1
„ Филип Зорић нотарије конз. епарх. Ужичке	1
„ Севастијан архимандрит М. Студенице	1
„ Атанасије јеромонах М. Студенице	1
„ Григорије настојатељ М. Жиче	1
„ Милош Вујовић намјесник Карановачки	1
„ Аксентије Протић намјесник Драгачевски	1

Г. Василије Протић парох Карановачки	1
„ Илија Бошковић „ Рашки	1
	18

св. 18

Чачак.

Г. Василије Маџаревић начелн. окр. капетан	1
„ Никола А. Димитријевић помоћн. начелништва	1
„ Димитрије Капарис доктор варошки и војени у По- жар.	1
„ Коста Николић ђумрукџија на Рашкој	1
„ Атанасије Тодоровић писар ср. Студеничког	1
„ Петар Рајчевић практ. ср. Студеничког	1
„ Илија Поповић парох Рашки	1
„ Јован Миловановић учит. Рашки	1
„ Дина Душманић комисионар	1
„ Живан Поповић амбарџија Рашки	1
„ Петар Вукадиновић предсјед. прим. суда Рашког	1
„ Саватије Дугалић из Рашке	1
„ Павле Шотић из Рашке	1
„ Јова Мировић „ „	1
„ Стеван Минић код комис Рашког	1
„ Петар Петровић начелн. ср. Трнав. окр. Чачан.	1
„ Петар Арсенијевић практик. начелниш. „	1
„ Јован Милутиновић „ „	1
„ Василије Вуковић парох Чачакски	1
„ Ст. Троњчини љекар окруж.	1
„ Иван Миливојевић начелн. ср. Каранов. за сина Љу- бом.	1
„ Велисав Миловановић писар ср. Каранов.	1
„ Јован Новаковић предсјед. прим. суда општ. Кара- нов. за сина Љубомира	1
„ Петар Пећанин трговац из Карановца	1
„ Милан Врбавац практ. ср. Карановачког	1
„ Милош А. Црвчанин тргов. из Каранов. за брата Сретена	1
„ Мита Савић писар општ. Каранов.	1
„ Коста Росић папуџија из Каранов.	1
„ Алекса Милетић учитељ Враилски	1
„ Глигорије настојатељ М. Жиче	1
„ Милија Кандић надзиратељ барутане Каранов.	1
„ Глиша Вукадиновић практ. ср. Каранов.	1
„ Јован Павловић трговац из Карановца	1

Г. Адам П. Михајловић калфа брав.	1
„ Јован Богдановић калфа браће Куртовића	1
„ Станко Ивановић	1
„ Филип Настић	1
„ Андрија Божић	1
„ Пантелија Г. Матић трговац	1
„ Петар Матић	1
„ Коста П. Фотић за сина Алексу	1
„ Милош Илијћ калфа	1
„ Милан Јуришић пандур	1
„ Милош П. Рекалић	1
„ Радовој Ковачевић ученик полу шмн. Шабачке	1
„ Василије Јанковић	1
„ Јеротије Михајловић	1
„ Стеван Поповић	1
„ Јован Марковић	1
„ Милован Протић	1
„ Јован Берић	1
„ Милош Филиповић	1
„ Сима Мијић	1
„ Мирко Перић	1
„ Радосав С. Борђијевић	1
„ Павле Вемић	1
„ Милош Ђ. Струнџалић	1
„ Петар Миловановић	1
„ Сима Митровић	1
„ Илија Милисављевић	1
„ Јован Вујанић	1
„ Живко Галонић	1
„ За библиотеку полу гимнашје Шабачке	1

св. 41

Рача.

(Од Г. Лазара И. Дачића пракшиканша.)

Г. С. Јовановић директор и доктор карантина Рачан. за сина Милоша	1
„ Јован Павловић осмотритељ и писар карант. за сина Михаила	1
„ Јанко Глувић амбарџија за синове Милоша и Милана	1
„ Сима П. Михајловић латов	1

Г. Ђира Николић колџија	1
„ Борђије М- Савић гвардијан за сина Петра и сестру Катарину	1
„ Живко Ђукановић гвардијан за ћерке Стефанију и Томанију	1
„ Иван Живковић гвардијан за ћерке Ивану	1
„ Јован Јуришић трговац	1
„ Живан Глигорић „	1
„ Павле Ђукановић члан прим. суда општ. Црнобарске	1
„ Илија К. Цветковић Лозничанин	1
„ Лазар И. Дачић практикант ћумрука	1
„ Јован Паунковић поштар Рачански за себе, своју супругу Настасију, сина Михаила и ћер Ката- рину	1

св. 41

Срез Мачвански.

(Од Г. Стевана Симића учитеља шк. Глушачке.)

Г. Ђуја Росић земљедјел. и љуб. књижев. за сина Пе- тра	1
„ Драгојло Милисављевић земљ. за синовца Владимира	1
„ Атанасије Фирауновић „ „ „ Манојла	1
„ Ђура Граовчевић „ „ сина Марјана	1
„ Урош Васић „ „ „ Филипа	1
„ Живан Антонић „ „ „ Арсенија	1
„ Велимир Барјактаровић „ „ брата Јована	1
„ Радивој Угљешин „ „ „ Павла	1
„ Драгојло Недељковић „ „ „ Арсенија	1
„ Андрија Граовчевић „ „ „ Милана	1
Гђа. Аница Васића „ „ сина Ђурђа	1
„ Живка Граорчевића „ „ „ Нинка	1
Г. Павле Воиновић „ „ брата Милена	1
„ Живоин Константиновић „	1
„ Живан Фирауновић „ за сина Петра	1

св. 15

Срез Поцерски.

(Од Г. Јеремија Милошевића писара срескога.)

Г. Гаврил Ризнић капетан	1
„ Григорије Т. Раић практик	1

Г. Марко Гојковић учитељ	1
„ Коста Недић „	1
„ Марко Мирчић „	1
„ Никола Васић парох	1
„ Димитрије Јовановић парох	1
„ Ранко Шешић „	1
„ Јефрем Гавриловић „	1
„ Живко Адамовић кмет	1
„ Марко Стоичевић „	1
„ Марко Марковић писар прим. суда	1
„ Миша Шешић	1

св. 13

Срез Посавско-Тамнавски.

(Од Г. Борђија Цинцар-Јанковића капешана.)

Г. Павле Михајловић писар срески	1
„ „ Кнежевић земљед	1
„ Јаков Јевтић	1
„ Ивко Николић	1
„ Јован Нинковић земљд.	1
„ Тодосије Јовић „	1
„ Јевта Живановић „	1
„ Груица Нешић „	1
„ Милосав Митровић „	1
„ Јанко Митровић кмет	1
„ Филип Мићић меанџија	1
„ Никола Гајдорић кмет	1
„ Павле Кустурић парох	1
„ Василије Топаловић земљед.	1
„ Лазар Станковић учитељ	1
„ Аврам Васиљевић кмет	1
„ Панта Бабовић „	1
„ Аћим Бабовић парох	1
„ Љубомир Бабовић парох	1
„ Живко Протић земљед.	1
„ Милош Симић кмет	1
„ Никола Илиј „	1
„ Стеван Марковић кмет	1
„ Ранко Степановић земљед.	1
„ Милан Кузмановић кмет	1

Г. Јанко Миљковић кмет	1
„ Милан Лазаревић земљед.	1
„ Степан Ћовановић „	1
„ Петар Протић парох	1
„ Павле Арнаутовић трговац	1
Свега 127 књ.	<hr/> св. 30

Шид.

Г. Радивој Чикарић	1
------------------------------	---

